

mùa tuyết đầu gọi nhớ

NGỌC HẠNH

làng đúc đồng
phước kiều

UYẾN CA

khánh trường
và hợp lưu

TRƯỜNG VŨ

mùa tình yêu

GIÓ VIVU

công việc
tồi tệ nhất

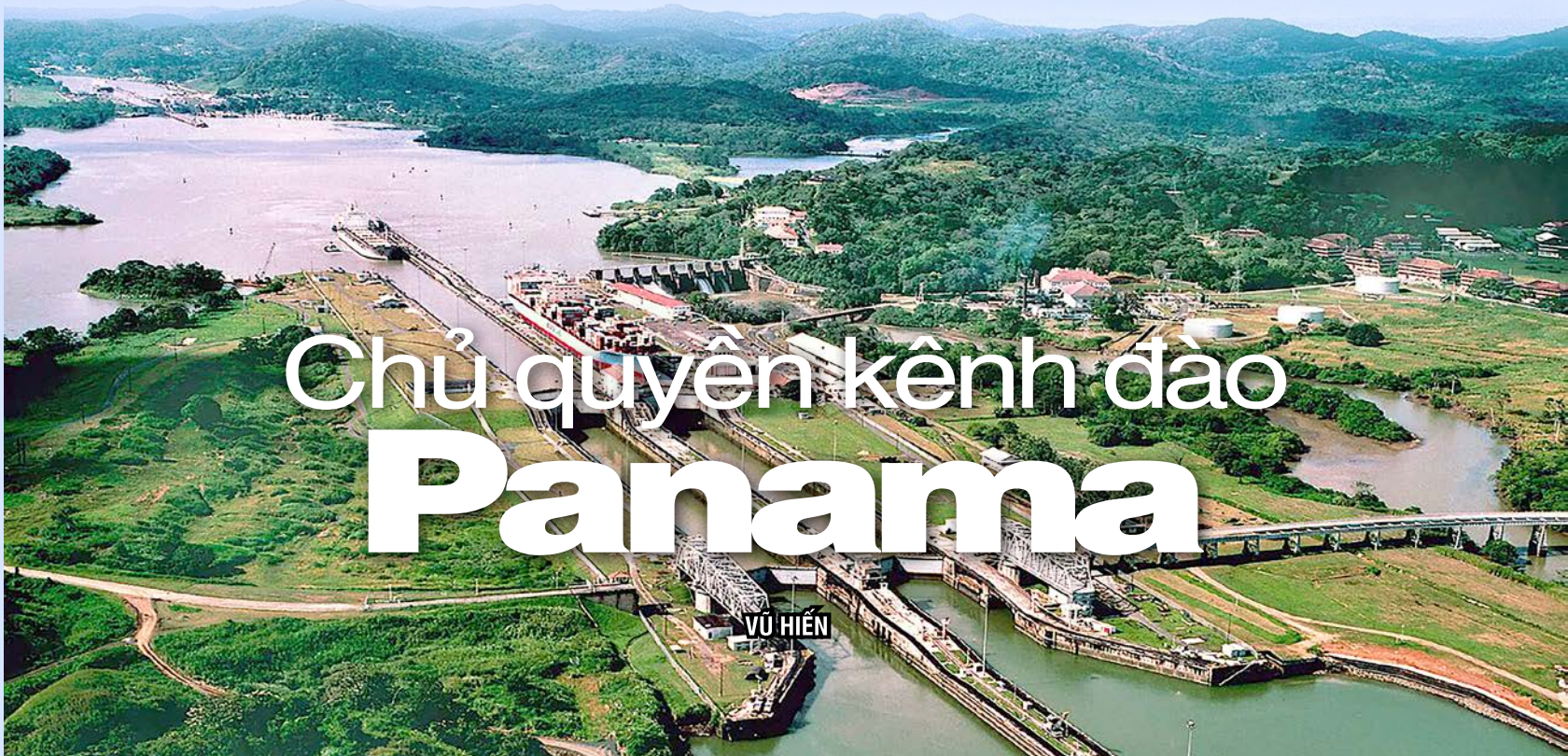
DU UYÊN

bùa hộ mệnh

HỒ ĐẮC VŨ

Chủ quyền kênh đào
Panama

VŨ HIẾN

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Năm hàng tuần tại
Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044

Điện thoại: 972-675-4383

Thực hiện
Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đinh Yên Thảo

Biên tập
Nguyễn Xuân Thiệp

Dịch thuật
Bảo Sơn - Phạm H Nghị

Cố vấn pháp lý
Luật Sư **Cao Quang Ánh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

Luật sư đại diện
Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)
1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

Layout Director

Bảo Huân

Layout & Art Designers

Đỗ Thọ

Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi

Phụ trách kỹ thuật & website
Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

Họa sĩ

Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Hồ Đắc Vũ

Quảng cáo
Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trẻ?

Trẻ cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.

Điều kiện dễ dàng, thoải mái.

Xin liên lạc:

972-675-4383
(giờ TX - CT time- xin gấp cô Kim)

email: dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trẻ đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRẺ DALLAS

Tel: 972-675-4383 * Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net * info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N Shiloh Rd, Garland TX 75044

TRẺ HOUSTON

Tel: 281-978-4735
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: 11210 Bellaire Blvd. #143. Houston, TX 77072

TRẺ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012 * 407-894-5111 * 407-897-1114
Fax: 407-894-6190 * Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: 302 S. Graham Ave., Orlando, FL 32803

TRẺ GEORGIA

Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.org
Địa chỉ: 1805 Shackelford Ct, Ste 150. Norcross GA 30093

Với sự cộng tác

■ Hoàng Đình Nam (TX) ■ Nguyễn Thị Thanh Dương (TX) ■
■ Ngọc Linh (TX) ■ Hải Vân ■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■
■ Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng Tú (WA) ■ Du Uyên (VN)
■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
■ TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia
Bảo ■ Lê Minh Hải (CA) ■ Tưởng Năng Tiến (CA) ■ Trùng
Dương ■ Tạ Phong Tần (CA) ■ Thi Hạnh (Na-Uy) ■ BS Trần
Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh Dũng ■ Dương Hùng ■
Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Trần Vũ ■ Thiên Hương ■
Hồ Đắc Vũ (MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng
Nga ■ Lương Thu Trung ■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn
Xuân Thu (Úc) ■ Trangđài Glassey - Tra62nguyen (CA) ■ Lê
Kung Diễm ■ Đào Duy Hòa (Úc) ■ Thanh Tú ■ Thái Bảo (FL)
■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■ Chiêu Ấn (Canada) ■ Vũ Thị Thanh
Mai ■ Ban Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang
Nguyễn ■ Triệu Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam
Sơn (TX) ■ Hạnh Việt ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Vũ ■ Phạm
Thị Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■
Ngân Bình ■ Đặng Hiếu Sinh ■ Đào Thị Thanh Tuyền (VN) ■
Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư (TX) ■ Ian Bùi (TX)
■ Cổ Ngự (Pháp) ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường ■
Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo (TX) ■ Kim Loan (Canada)
■ Hải Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn
■ Vương Mộng Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■
Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô Nguyễn Dũng (Đức) ■ Đặng Mai
Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục Thần Phong (Georgia) ■
Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê (Pháp) ■
Gió Vivu (Canada) ■ Cyndy Thu Hoàng (TX) ■ Mộc Mạc (VN)
■ Trần Thị Nhật Hưng (Thụy Sĩ) ■ Hoàng Quân (CA) ■ Nguyễn
Thanh Bình (VN) ■ Vương Hoài Uyên (CO) ■ Nguyễn Thạch
Giang (CA) ■ Uyển Ca (VN) ■ Hồ Thụy Mỹ Hạnh (VN) ■ Đơn
Phương Thạch Thảo ■ Bảo Sơn

LƯU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trẻ, và nội dung không nhất thiết
hiện quan điểm của TRẺ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos.

Contents reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)

Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.

Mọi thay đổi về quảng cáo xin gọi trước 2 tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.

Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trẻ.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG	Như Sao	Để tưởng nhớ John
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN	Vũ Hiến	Chủ quyền kênh đào Panama
9	THẾ GIỚI CỦA DẾ MÈN	Trần Lý Lê	Ảnh hưởng & Người [có] ảnh hưởng
12	BÊN LỀ THỂ THAO	Trẻ	
14	BÊN TÁCH CÀ PHÊ	Tim Nguyễn	Gió Santa Ana
16		Giáo Vivu	Mùa tình yêu
18	TRUYỆN NGẮN	Hồ Đắc Vũ	Bữa họ mệnh
23	MIẾNG NHÀ QUAN	Bánh Bèo	
24	DUYÊN SÀI GÒN	Du Uyên	Công việc tối tệ nhất
28	GIAO TIẾP	Minh Hải	Sinh hoạt gia đình
29	BẠN CÓ BIẾT	Hoàng Vũ	Rắn
30		Tám Vạn	Ngày xuân thăm nhau
32	MỤC THUẾ VỤ	Nguyễn Đài Thi	
34		Tạ Phong Tân	Khi thương gia Mỹ “câu cá”
36		Ngọc Diệp	Sát cá
40	SOMETHING & ANYTHING	Ian Bùi	Thời tiết & Super Bowl
43	MẸO VẬT	Hoàng Hương	Dọn tuyết mái nhà
44	Y TẾ & ĐỜI SỐNG	Triệu Minh	Giữ sức khỏe trong mùa đông
45		Mộc Mạc	Kẻ thù
46	THỜI TRANG	Điệu Cô Nường	Áo len mùa Xuân
48	TRANG THƠ	Phù Hư	
50	Kiến thức phổ thông	Phượng Nghi	Những apps quan trọng
51		Kim Loan	50 năm Xuân trên đất mới
55	HỘP THƯ TRẺ	Trẻ	
56	PHIẾM	Đoàn Xuân Thu	Ô sin
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ	Du Face	
59	Ơ RÊ KA	Trẻ	Tuổi của túi giấy
60		Huỳnh Thanh Tú	Bể nước ngầm Buffalo Bayou
64	THẾ GIỚI QUANH TA	Dương Hùng	Tình người trong biển lửa
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT	Bảo Sơn	Những dấu hiệu mất trí nhớ không thể bỏ qua
66	TRUYỆN NGẮN	Nguyễn Thạch Giang	Nỗi buồn từ tiền kiếp
70	CÁI NHÀ CỦA TA	Thiên Hương	Làm vườn tháng 2
72	SẢN PHẨM MỚI	Bảo Sơn	
73	CHUYỆN KHÓ TIN NHƯNG CÓ THẬT	Trẻ sưu tầm	
74	TÀI LIỆU VĂN HỌC	Trương Vũ	Khánh Trường và Hợp Lưu
77	PHỎNG SỰ	Lê Kung Diễm	Chợ trời Mùa Đông ở Berlin
80	TRONG HẦM RƯỢU	Nguyễn Mạnh Tuấn	Chuyện đáng tiếc
84		Uyển Ca	Làng đúc đồng Phước Kiều
88		Đào Thị Thanh Tuyền	Nôi “xà bần” sau Tết của Má
90	GÓC NHIẾP ẢNH	Andy Nguyễn	Mẹo để trở thành một chuyên gia chỉnh sửa ảnh
92		Ngọc Hạnh	Tuyết đầu mùa gợi nhớ
95		Trần Hoàng Vy	Mùa cao su rụng lá
96	TẬP GHI	Lưu Huỳnh	Đêm Xuân trên Đầm Thị Tường
98	PHỎNG SỰ VIỆT NAM	Nguyễn Sinh	Vật phẩm đổi mới tiền & tù
101	SỔ TAY KHÁCH HÀNG	Hạnh Việt	Xà bông rửa chén
104	MỖI TUẦN 1 CON SỐ	Trẻ	
106	ĐỌC BÁO VIỆT NAM	B. Tuyền	
110	SỔ TAY THƯƠNG DÂN	Vũ Hoàng	Vương Giả Chi Hoa
115	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM	Trẻ cười	

BẢO HUẤN MICROSOFT AI

Để tưởng nhớ John

Một chuyện tình thời chiến, buồn và xiết bao cảm động.

NHƯ SAO

“Cháu có nghĩ rằng cô điên không?” Cô Lawrence thường hỏi tôi như thế mỗi lần tôi đến thăm cô. “Người nào mà lại không điên điên một chút theo cách nào đó, thưa cô”. Tôi luôn luôn trả lời cô như vậy.

Tôi không có họ hàng gì với cô Lawrence nhưng tôi không đành lòng bỏ mặc cô nên vẫn luôn đi theo người anh của tôi khi anh ấy làm những

việc lặt vặt giúp cô.

Cô Lawrence trả cho anh tôi 5 đô la một tuần để anh chế củi cho cô đốt lò sưởi và anh thường đi mua giúp cô những thứ lặt vặt mà cô cần. Tôi cũng thường rửa giúp cô ít chén bát và đôi khi giặt ủi quần áo cho cô. Mẹ tôi cũng thương cô nên đôi khi bảo chúng tôi đem ít thức ăn đến cho cô, nhất là vào những ngày mùa đông.

“Cháu nhớ bày thêm một cái đĩa ăn cho John,

hôm nay John có thể về nhà đấy,”. Cô Lawrence thường dặn tôi như thế mỗi khi tôi dọn thức ăn lên bàn cho cô. Đã 72 năm qua, cô Lawrence lúc nào cũng bày thêm một cái đĩa trên bàn ăn, chờ John trở về từ Thế Chiến I.

John có mái tóc màu lá cây sồi tháng Mười. Không ai có mái tóc đẹp như vậy. Má cô thường nói con trai mà có mái tóc đẹp như thế thì thật phí. Cô Lawrence

thường mỉm cười và những nét nhăn trên mặt cô hằn sâu hơn. Cô và John đều mới 17 tuổi khi John lên đường ra chiến trận. Anh ấy hứa với cô là sẽ yêu nhau mãi mãi và anh ấy sẽ trở về.

Ấy là những lúc tôi có thể hình dung ra cô thiếu nữ 17 tuổi năm xưa. Cô Lawrence sẽ vuốt mái tóc bạc trắng của cô và cuộn những đuôi tóc xác xơ nhét vào cái bím trên đỉnh đầu. Ngày xưa cô có mái tóc vàng óng và cuộn thành búp trên vai. Giờ đây, những lúc cô cười, mắt cô lại ánh lên trong khoảnh khắc. Đó là ánh mắt tươi vui khi cô ở bên John. Tôi nghĩ thuở ấy hai người đều trẻ trung và đẹp đôi.

Ai cũng biết John đã chết ở một nơi nào đó trên nước Đức vào một mùa đông lạnh lẽo, riêng cô Lawrence nhất định không tin điều đó. Cuối cùng thì mọi người nghĩ rằng tốt hơn hết là cứ để cô nghĩ rằng chàng trai sẽ trở về.

Cô Lawrence chưa bao giờ kết hôn trong đời, cô không có con cái. Năm tháng trôi qua, cha mẹ, các anh chị em và bạn bè của cô đều chết hết và giờ đây cô chỉ có một mình. Chỉ có anh tôi và tôi thỉnh thoảng thăm viếng cô và một nữ điều dưỡng mỗi tháng một lần đến xem xét tình trạng sức khỏe của cô.

Cả trong mùa hè, anh tôi cũng giữ một ngọn lửa trong chiếc lò sưởi nhỏ của cô trước khi chúng tôi ra về vào buổi chiều.

“Thật là tức cười,” cô Lawrence nói. Thời tiết xưa kia cũng khác với bây giờ. Khi cô là một thiếu nữ, mùa đông thường rất ấm. Cô và John cùng nhau đi dạo chơi trong rừng, và cô hay cho tay vào chiếc găng tay của anh ấy. Đôi khi anh nhảy lên, rung một nhánh cây để những bông tuyết rơi xuống trên tóc, trên vai hai người, nhưng cô và anh ấy chẳng bao giờ cảm thấy lạnh. Cô không bao giờ thấy lạnh lúc ở bên John. Sau khi anh ấy đi rồi, thời tiết cũng thay đổi, và cô không bao giờ còn thấy ấm áp nữa.

Nghe những lời cô Lawrence nói, tôi thấy Thế Chiến I không chỉ nằm trên những trang sách sử nữa. Với anh tôi và tôi thì cuộc chiến đã qua là cái gì đó rất kinh hoàng, nó giết chết hàng vạn người trẻ tuổi như John. Nỗi đau, sự mất mát và niềm cô đơn mà cô Lawrence đã trải qua vẫn còn y như cuộc chiến mới xảy ra hôm qua.

Tôi cảm thương cho tất cả những chiến binh đã nằm xuống. Tôi cũng cảm thương cho những người lính trở về với những vết thương trên cơ thể và trong tâm hồn.

Nhưng trên tất cả tôi xót thương cho cô Lawrence và tất cả những người đàn bà trẻ như cô mãi chờ đợi người yêu trở về.

Không nghe ai nói tới những thiếu nữ bị bỏ lại đằng sau. Họ không có một ngày lễ riêng và họ không nhận được một huy chương nào cả. Nhưng họ là những người rất dũng cảm và bị thương tích nhiều hơn ai hết.

Một trong những lần tôi đến viếng thăm, cô Lawrence đã kể lại toàn bộ câu chuyện của cô một lần nữa, nhưng lần này cô xin tôi một ân huệ.

“Cháu hứa với cô nhé,” cô đặt bàn tay mỏng manh của cô lên vai tôi. “Cháu hứa với cô nhé rằng cháu sẽ không bao giờ quên John? Phải có một người nào đó để tưởng nhớ John.” Giọng nói của cô run run.

- “Vâng, cháu sẽ nhớ John. Cháu nhớ John có mái tóc màu của lá sồi tháng Mười. Lúc ấy cô và John chỉ mới 17 tuổi, và cô đi dạo chơi trong rừng, và John rung nhánh cây để tuyết rơi trên người cô, cô và John sẽ là tình nhân mãi mãi.”

- “Vâng, đúng vậy”. Cô thở dài, mỉm cười buồn bã. “Cháu nhớ nhé. Giờ đây một người khác sẽ tưởng nhớ anh.”

NS

(THEO STORM STAFFORD)

Chủ quyền kênh đào Panama

Sự ra đời của quốc gia Panama có liên quan trực tiếp đến Hoa Kỳ, là một cường quốc mới nổi lên sau khi giành được chiến thắng trong cuộc chiến giữa Tây Ban Nha và Hoa Kỳ vào năm 1898. Lúc đó, dưới sự lãnh đạo của Tổng thống Theodore Roosevelt, Hoa Kỳ đã sử dụng chính sách ngoại giao gây áp lực bằng quân sự để giúp Panama ly khai khỏi Colombia vào năm 1903. Với mục tiêu thể hiện sức mạnh hải quân, Washington đã bắt tay vào xây dựng một công trình kỳ diệu của đầu thế kỷ 20: nối liền Đại Tây Dương và Thái Bình Dương bằng một kênh đào băng qua những khu rừng nhiệt đới đầy rủi ro nguy hiểm của Panama.

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Nhiều năm sau đó, người dân Panama ngày càng tỏ ra bất bình về sự hiện diện của Hoa Kỳ khiến Tổng thống Jimmy Carter vào năm 1977 ký các hiệp ước để chuyển giao tuyến đường thủy và yêu cầu kênh đào phải được giữ trung lập để bảo đảm tàu thuyền từ tất cả mọi quốc gia có thể qua lại một cách hòa bình. Các hiệp ước đã được thượng viện Hoa Kỳ chấp thuận mặc dù có sự phản đối dữ dội của phe bảo thủ. Trong thời gian gần đây, Tổng

thống Donald Trump đã lên tiếng đòi giành lại quyền kiểm soát đối với tuyến đường thủy gây thành cuộc tranh cãi từ nhiều phía về con kênh đào nổi tiếng của thế giới.

Người Pháp xây kênh đào

Ngay từ năm 1534, hoàng gia Tây Ban Nha đã ra lệnh mở cuộc nghiên cứu đầu tiên về tuyến kênh đào băng qua eo đất dài 40 dặm giữa Đại Tây Dương và Thái Bình Dương để vận chuyển vàng và bạc từ Peru về Tây Ban Nha.

Dự án xây dựng ban đầu của kênh đào Panama bắt đầu vào năm 1880, dưới sự điều hành bởi kỹ sư nổi tiếng người Pháp là Ferdinand de Lesseps, cũng là một nhà ngoại giao, sau khi ông này thành công trong việc xây dựng kênh đào Suez trong một khu vực có địa hình bằng phẳng ở Ai Cập. Nhưng ở Panama thì khác, với những khu rừng rậm rạp và địa hình đồi núi đã trở thành những trở ngại không thể vượt qua được, khiến dự án bị rơi vào tình trạng phá

sản. Riêng cá nhân de Lesseps bị kết tội quản lý yếu kém và gian lận. Thất bại của người Pháp đã khiến khoảng 20,000 công nhân bị thiệt mạng, phần lớn trong số họ là những người lao động đến từ vùng Caribbean bị nhiễm bệnh sốt rét và sốt vàng da do muỗi lây truyền.

Trước khi người Pháp bắt tay vào việc xây dựng kênh, đã có một công ty Hoa Kỳ xây dựng xong một tuyến đường sắt nối liền hai đại dương để đưa hàng nghìn người Mỹ từ bờ biển phía đông của Hoa Kỳ đến California trong cơn sốt tìm vàng vào khoảng giữa thế kỷ 19. Riêng tuyến đường sắt Panama bắt đầu hoạt động vào năm 1855.

Người Mỹ xây kênh đào

Năm 1903, Hoa Kỳ giúp Panama, khi đó còn là một tỉnh của Colombia, trở thành quốc gia độc lập, và việc này được xem như bước đầu của kế hoạch xây dựng kênh đào của Hoa Kỳ. Năm sau, Hoa Kỳ tiếp quản dự án và một số máy móc bị bỏ phế của Pháp. Không giống như Suez, kênh đào Panama phải dựa vào một hệ thống khóa nước (water locks) phức tạp để nâng tàu lên độ cao gần 90 thước Anh so với mực nước biển và sau đó hạ chúng xuống ở đầu bên kia, sử

Khu vực khóa nước Gatún sau khi được tu bổ - GETTY IMAGES

dụng nước ngọt từ một hồ nhân tạo.

Hơn 5,600 người đã thiệt mạng trong dự án xây dựng kéo dài một thập niên này, trong đó có khoảng 350 người Mỹ. Tổng cộng khoảng 45,000 người đã làm việc trong dự án cho đến khi hoàn thành vào năm 1914, với hai phần ba trong số đó đến từ các đảo vùng Caribbean như Barbados và Martinique. Khoảng 12,000 người từ châu

Âu, chủ yếu là người Tây Ban Nha. Hầu hết các giới chức quản lý cấp cao, kỹ sư và các chuyên gia khác là người Mỹ.

Kênh đào Panama

Kênh đào bắt đầu hoạt động vào năm 1914, được xem như một kỳ quan kỹ thuật thời bấy giờ. Tổng chi phí xây dựng là \$375 triệu, khi đó là dự án kỹ thuật tốn kém nhất của nước Mỹ.

Hoa Kỳ được trao quyền kiểm soát Khu Kênh đào

Panama (Panama Canal Zone), một khu vực có chiều rộng khoảng 10 dặm chạy dọc theo toàn bộ chiều dài 50 dặm của kênh đào. Nhiều người dân Panama coi vùng đất rộng 553 dặm vuông chia cắt quốc gia nhỏ bé vùng Trung Mỹ này và cư dân của nó ra thành hai mảnh giống như một thuộc địa của người Mỹ. Với gần hai chục căn cứ và cơ sở quân sự để bảo vệ an ninh, một khu vực xây cất khang trang có những ngôi nhà gọn gàng với mái ngói đỏ và bãi cỏ được cắt tỉa cẩn thận, cũng như có các cửa hàng, sân golf, câu lạc bộ du thuyền, văn phòng cựu chiến binh và nhà thờ. Khu vực được điều hành bởi một thống đốc do Tổng thống Hoa Kỳ bổ nhiệm, dưới sự giám sát bởi Bộ trưởng Lục quân.

Vào tháng 1 năm 1964, có 21 người Panama đã

Tổng thống Theodore Roosevelt ghé thăm một khu vực xây dựng năm 1906 - AP

bị lực lượng Hoa Kỳ giết hại trong các cuộc bạo loạn do một nhóm học sinh trung học gây ra vì họ muốn cấm cò Panama tại khu kênh đào. Tổng thống Panama Roberto Chiari đã có cuộc điện đàm với Tổng thống Lyndon B. Johnson và sau đó cắt đứt quan hệ ngoại giao với Hoa Kỳ trong một thời gian ngắn. Cho đến nay người dân Panama hàng năm vẫn tổ chức tưởng niệm những người tử nạn này trong một ngày lễ quốc gia được gọi là Ngày Tử sĩ và treo cờ rủ.

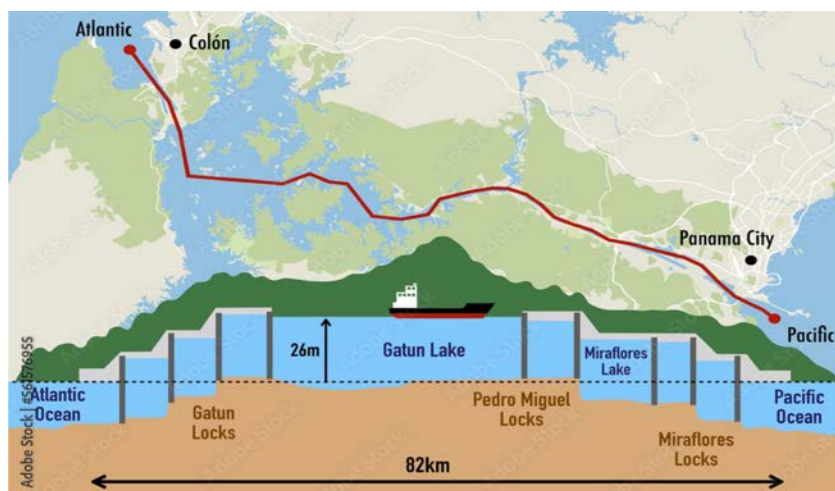
Trả lại chủ quyền

Các cuộc bạo loạn năm 1964 đã làm rung chuyển cả quốc gia và thúc đẩy Panama có thêm lý do để giành quyền kiểm soát kênh đào. Năm 1977, Tổng thống Jimmy Carter đã ký hai hiệp ước cam kết Hoa Kỳ sẽ trao trả tuyến đường thủy và khu kênh đào xung quanh.

Một hiệp ước nêu rõ Khu Kênh đào Panama sẽ bị xóa bỏ vào ngày 1 tháng 10 năm 1979 và kênh đào sẽ được trao trả cho Panama vào ngày 31 tháng 12 năm 1999. Hiệp ước thứ hai trao cho Hoa Kỳ quyền can thiệp quân sự để bảo vệ tuyến đường thủy này trước bất kỳ mối đe dọa nào đối với tính trung lập của nó.

Người ta vẫn còn nhớ năm 1989 Hoa Kỳ đã

Bản đồ và hệ thống khóa nước của kênh đào Panama
- ADOBE.COM

phải đưa quân trở lại Panama để truất phế nhà lãnh đạo độc tài lúc đó là tướng Manuel Noriega, sau khi ông này bị Hoa Kỳ truy tố về tội buôn bán ma túy và ra lệnh hủy bỏ kết quả cuộc bầu cử tổng thống mà một ứng cử viên đối lập đã giành được chiến thắng. Vụ này đã khiến cho hơn 500 lính Panama và 23 lính Hoa Kỳ thiệt mạng.

Tu bổ kênh đào

Khi Hoa Kỳ chuyển giao kênh đào cho Panama vào năm 1999, các khóa nước ban đầu của tuyến đường thủy này được xây từ năm 1914 gần như lỗi thời vì chiều rộng quá hẹp đối với nhiều tàu của hải quân Hoa Kỳ. Panama bắt đầu khởi công vào việc đại tu bổ để mở rộng năng lực của kênh đào cũng như tăng lợi nhuận.

Panama đã đầu tư hơn \$5 tỷ để xây dựng các khóa nước lớn hơn giúp tăng doanh thu và số lượng tàu qua lại lên

tới 36 chuyến mỗi ngày. Công việc tu bổ này đã thúc đẩy quá trình chuyển đổi của kênh đào thành một đường nối quan trọng cho thương mại toàn cầu, đồng thời thúc đẩy đầu tư tại các cảng của Hoa Kỳ để có thể đậu được các tàu chở dầu lớn hơn đi từ bờ biển này sang bờ biển kia với dầu và khí đốt lỏng. Hiện nay, kênh đào hàng năm thu vào khoảng \$5 tỷ đô la. Chính phủ giữ lại khoảng một nửa và phần còn lại để trang trải chi phí hoạt động và đầu tư.

Lời phát biểu gây tranh cãi

Sau khi đắc cử, hồi cuối tháng 12, ông Trump đã khiến người dân Panama ngỡ ngàng khi ông nói rằng Hoa Kỳ nên lấy lại kênh đào, mà không loại trừ khả năng sử dụng vũ lực nếu cần thiết. Ông nói rằng kênh đào bị Trung Quốc kiểm soát và các tàu của Hoa Kỳ bị tính phí quá cao. Tổng thống Panama là

José Raúl Mulino, có lập trường thân Mỹ, cho biết Panama sẽ không bao giờ trả lại tuyến đường thủy này.

Theo cơ quan thẩm quyền của kênh đào Panama, trong 26 năm qua, hải quân Hoa Kỳ chỉ trả cho kênh đào tổng cộng \$25.4 triệu, hay chưa đến một triệu Mỹ kim mỗi năm. So với ngân sách của Bộ Quốc phòng nội trong năm 2025 này là gần \$900 tỷ, con số trên không đáng bao nhiêu.

Hôm thứ Ba 21 tháng 1 vừa qua, chính phủ Panama đã đệ đơn khiếu nại lên Tổng thư ký Liên Hiệp Quốc António Guterres về lời phát biểu của ông Trump, nêu rõ hành vi vi phạm hiến chương Liên Hiệp Quốc yêu cầu các quốc gia thành viên không được đe dọa hoặc sử dụng vũ lực chống lại chủ quyền lãnh thổ hoặc nền độc lập chính trị của các quốc gia khác.

VH

Ảnh hưởng & Người [có] ảnh hưởng

TRẦN LÝ LÊ
ORLANDO, FL.

Gia đình, trường học, sách vở, phim ảnh... ảnh hưởng ít nhiều đến tư tưởng, ý nghĩ, cách hành xử của mỗi cá nhân. Người tạo ra các ảnh hưởng ấy là cha mẹ, anh chị em, thầy cô, và tác giả viết sách, sản xuất phim.

Thời @, liên mạng ngoài công dụng nối kết người thế giới còn là môi trường nơi con người tìm hiểu, trao đổi kinh nghiệm, ý nghĩ, sở thích và nghiêm nhiên trở thành nơi làm ăn mới, thương trường trong không gian mê mông. Nơi ấy, người ta “bán” nhiều thứ, *thượng vàng hạ cám*, thập cẩm, kẻ mua tha hồ chọn lựa. Thế là danh xưng “online influencer” hay “social media influencer” ra đời, nặng phần thương mại (quảng cáo) hơn là tư tưởng. Hiểu theo tiếng Việt ta là người có “uy tín”, ảnh

hưởng đến người đọc, người xem, người nghe... thuyết phục, thúc đẩy bá tánh bất chước làm theo, dẫn đến việc mua hàng hóa.

Online influencer, tạm dịch ngắn gọn “người ảnh hưởng”, thường là người có khả năng, thông thạo, hiểu biết về đề mục chuyên môn nào đó và được nhiều người ưa chuộng, theo dõi trên liên mạng.

Kỹ nghệ (“công nghiệp”?) bất kể lớn nhỏ đều “dùng” người ảnh hưởng, họ được bài bản quảng cáo đánh giá và phân loại đàng hoàng. Kỹ nghệ quảng cáo trên liên mạng phân loại người ảnh hưởng

như sau:

- Nano influencers / người ảnh hưởng nhẹ ký hay “hạng ruồi”: có khoảng 10,000 “cái quạt” nhờ nội dung đặc biệt và được ưa chuộng.
- Macro influencers / người ảnh hưởng khá khá, “hạng thỏ”: có khoảng 100,000 - 1,000,000 người theo dõi và có khả năng thu hút đám đông.
- Mega influencers / người ảnh hưởng nặng ký, “hạng voi”: có trên triệu người theo dõi và thường là nhân vật nổi tiếng, có cái loa rất lớn nên mỗi lần cất tiếng là bá tánh nghe ào ào.

Người ảnh hưởng khởi xướng một đề mục và ngày ngày đăng đàn thêm thắt các chi tiết về đề mục ấy, một cách trình bày tài năng “chuyên môn” để thu hút người xem rồi mời gọi kết bạn, theo dõi trang nhà riêng [trên cửa hàng liên mạng lớn như Instagram, YouTube, Meta, TikTok ...]. Thuyết phục được người xem là tạo ra ít nhiều ảnh hưởng, rồi mua bán, lựa chọn theo chủ nhà.

Mỗi “cửa hàng” [môi trường truyền thông] liên mạng “social media platform” đều có tính cách riêng; thu hút khách hàng dựa trên nội dung, hình thức riêng và do đó, có những người ảnh hưởng khác nhau. Người ảnh hưởng trên “cửa hàng” này chưa hẳn đã được ưa chuộng tại các cửa hàng khác nên khó lòng đánh giá “ai” là người ảnh hưởng đến bá tánh nhiều nhất!? Tuy nhiên, cửa hàng nào cũng nhắm đến những người nổi tiếng, nhất là các nghệ sĩ trình diễn / lực sĩ được bá tánh ưa chuộng. Người trẻ ưa chuộng các thần tượng ca sĩ, múa sĩ hay lực sĩ thể thao và chịu khó tiêu xài, mở hầu bao mua các sản phẩm mà “thần tượng” hô hào quảng cáo nên hầu như “cửa hàng nào” cũng nhắm đến nhóm người tiêu thụ đông đảo này, “rẻ” thì cỡ triệu người và “đắt” thì

cả trăm triệu “cái quạt” lớn nhỏ khác nhau. Như người nổi tiếng Taylor Swift mà nhếch môi là người trẻ dốc túi chạy theo, ta khó lòng tưởng tượng con số mấy ngàn Mỹ kim được tiêu xài chỉ để mua vé đến xem cô gái nọ nhảy múa ca hát trên sân khấu!

Tất nhiên việc đánh giá của kỹ nghệ quảng cáo là để “bán” dữ liệu, chọn cho đúng người ảnh hưởng mà rao bán hàng hóa, sản phẩm. Người ảnh hưởng đại diện cho chiến trận quảng cáo thường là người có uy tín, không bị tai tiếng và sẽ minh bạch về công ty tài trợ, trả tiền cho họ lên tiếng khen láo. Ít ra là luật lệ về quảng cáo đòi hỏi như thế, khi người ảnh hưởng giấu biến chuyện được trả công có thể khiến công ty tài trợ chịu trách nhiệm về “quảng cáo láo”.

Theo trang nhà Statista, thế giới có khoảng 30 người có ảnh hưởng ở tầm mức quốc tế trên liên mạng. Tên tuổi họ xuất hiện trên khắp mọi trang nhà và các “app” liên quan mà ta đang sử dụng hàng ngày. Người được xem là có ảnh hưởng rộng rãi nhất được trên 800 triệu người theo dõi, người nổi tiếng thường có cả triệu “cái quạt”!? Đứng đầu là cầu thủ Cristiano Ronaldo được hâm mộ, theo dõi trên hai trang nhà / cửa hàng lớn nhất nhì Instagram và X. Tạm hiểu là hễ sản phẩm nào được tay thể thao này quảng cáo là có cơ hội bán không kịp! Selena Gomez đứng nhì, ca sĩ / tài tử, ủng hộ người bệnh tâm thần và được xem là phụ nữ có tầm ảnh hưởng lớn nhất thế giới! Kế đến là MrBeast, người Hoa Kỳ sáng tạo đề

mục có nội dung thu hút bá tánh, một YouTuber hàng đầu.

Nhân vật này sáng tạo những gì thì quả thật là Đế Mèn không biết vì chưa hề xem những khúc phim của ông ấy.

Các ca sĩ lẫy lừng khác như Taylor Swift, Ariana Grande, Katy Perry, Beyonce cũng nằm trong danh sách được bá tánh hâm mộ chưa kể chị em nhà Kardashian / Jenner như Kim & Kylie chuyên nghề làm đẹp, ăn diện.

Người có ảnh hưởng được xếp hạng hàng hoàng, còn những trang nhà đưa họ đến với bá tánh thì sao? Trang nhà / cửa hàng nào được nhiều người đến thăm nhất? Dựa trên số lần thăm viếng / tháng, các trang liên mạng này cùng được đo đếm cẩn thận và công bố [để các doanh nghiệp có thể theo dõi mà thuê muốn làm ăn]:

- YouTube: 2.5 tỷ người sử dụng (có trường mục).

- Instagram: 2 tỷ người, tuy ít hơn YouTube nhưng vẫn được xem là trang liên mạng phổ thông nhất.

- TikTok: 1.6 tỷ người, đang chạy theo sát nút Instagram.

- X: 611 triệu người sử dụng.

Mỗi trang liên mạng thu hút cách riêng qua nội dung / hình thức cá biệt và đang tranh giành khách hàng kịch liệt:

- YouTube: chuyên về các khúc phim dài ngắn và

dịch vụ “live streaming” [phát hình trực tiếp ngay khi “tài tử” đang trình diễn]; tạm hiểu là muốn xem phim có đầy đủ âm thanh và hình ảnh thì đến đó. Các “diễn viên” nghiệp dư chưa nổi tiếng đóng phim tự biên tự diễn

- Instagram: chuyên về hình ảnh, kể đến là phim ảnh và live streaming.

- TikTok: các khúc phim ngắn và live streaming.

- X: các mẫu tin ngắn, hình ảnh và phim ảnh.

Người ảnh hưởng thường khuôn vác phim ảnh của mình đi khắp liên mạng; trang nhà nào hầu như cũng trình chiếu các khúc phim ảnh của cùng tác giả, cùng đoạn phim xuất hiện trên TikTok và cả Instagram Reels hoặc ngược lại. Do đó, dễ dàng cho người thưởng ngoạn hâm mộ theo chân ủng hộ mà không cần phải ghi danh với nhiều trang liên mạng khác nhau.

Người [có] ảnh hưởng bao gồm 3 nhóm chính: 1) người nổi tiếng hay “Celebrity”, vang danh qua các “thành tích” trong âm nhạc, thể thao...; 2) người vang danh qua khả năng chuyên môn, “key opinion leader” / KOL, và 3) người kể chuyện trên liên mạng với các đề tài thu hút bá tánh, các YouTuber nằm trong nhóm này.

Theo khía cạnh buôn bán, các công ty quảng cáo săn đuổi các “influencer”,

dùng ảnh hưởng của họ [với người hâm mộ] để bán hàng hóa. Cách làm ăn ấy phổ thông quá xá, mỗi ngày bá tánh mua bán cỡ 11.5 tỷ Mỹ kim trên liên mạng xã hội; mỗi cư dân [mạng] tiêu xài khoảng 2.5 tiếng đồng hồ để “lượn” sòng rồi mua bán sản phẩm. Biết như thế nên kỹ nghệ quảng cáo trưng bày kịch liệt những thứ muốn bán, kiểu nhìn ngắm mãi rồi “nhập tâm”, ưa thích. Như người [có] ảnh hưởng MrBeast rao bán “Feastables”, “Lunchly”... Dù ông ấy là người dính dáng đến các vụ kiện liên quan đến ấu dâm, sản phẩm vẫn bán chạy vì chẳng mấy ai biết đến các hành vi [thiếu đạo đức] của cá nhân này. Sự thật đáng ngại là cư dân mạng tin theo các người có ảnh hưởng, bất kể là ai, và mua bán theo. Đại khái là sự tin cậy kia được chuyển từ người

có ảnh hưởng qua sản phẩm rao bán từ hàng hóa đến dịch vụ, phiếu bầu. Yêu chuộng say mê quá mức khiến lý trí hết ... làm việc, không còn chịu phân tích đúng / sai, hay / dở. Trẻ người [tuổi dậy thì] non dạ dễ tin nhưng người không còn trẻ cũng lắm khi nhẹ dạ tương tự!?

Biết rõ như thế nên người có ảnh hưởng mạnh tay xả láng với “tên tuổi” của mình, mỗi lần đăng đàn là ra giá, đòi tiền rõ ràng để quảng cáo “giùm”. Trang nhà liên mạng nào có phần tử tể thì kèm theo mấy chữ “paid partnership”, nôm na là người ảnh hưởng làm ăn chung với hãng xưởng chế tạo sản phẩm, công ty cung cấp dịch vụ. Cái loa được trả công [thích đáng]. Cái loa to kiếm nhiều bạc, loa nhỏ thì chỉ được sản phẩm biếu không.

Người ảnh hưởng bao

gồm nhiều nhóm, tùy theo nơi đăng đàn mà “đặt tên”:

- Blogger: những người viết bài, đăng hình ảnh trên liên mạng với trang nhà cá nhân. Các tác giả này kể chuyện du lịch, nấu ăn, nhiếp ảnh ...

- YouTuber: người thu hình rồi đăng các khúc phim dài ngắn mà chính họ cùng thân nhân, bạn bè là “diễn viên”, kể lể đủ thứ chuyện để được trang nhà trả công.

Nhiều dẫu Việt lấy chồng ngoại quốc, sinh sống quê người đang kiếm tiền bằng cách kể chuyện như thế. Than nghèo kể khổ, không thiếu thốn về tiền bạc thì cũng cô đơn nhớ nhà ... Thật giả thì chẳng ai biết rõ nhưng càng sâu nảo khó khăn thì càng thu hút nhiều khán giả.

- Podcaster: Người “phát tán” các “podcast”, gốc gác từ “iPod” và “broadcast”, đăng tải các đoạn ghi

âm trên liên mạng, tựa tựa như đài phát thanh, radio ngày trước, một loại radio phát thanh theo ý muốn.

Nhắc chương trình phát thanh trên radio, Đế Mèn nghĩ ngay đến “Đây là chương trình phát thanh của đài...” như “Nhạc Chủ Đề” lừng lẫy một thời của thi sĩ với giọng nói ấm áp một thửa Nguyễn Đình Toàn. Nhắm mắt lại, Đế Mèn cũng vẫn nghe tiếng ông ấy rõ mồn một trong trí tưởng “... dù chúng ta đã xa nhau như hai thành phố ...”

Nói chung, thời @, thời của liên mạng nên tin tức, chuyện kể tràn lan, cư dân mạng muốn xem, muốn nghe lúc nào cũng sẵn. Có [nhu] cầu nên có cung [cấp] và hai bên đều ... có lợi. Người “cầu” mua vui [vài trống canh], được giải trí, học hỏi nhưng cần tỉnh táo, tỉnh táo đủ để nhận xét trước khi mở hầu bao mua bán. Người “cung” kiếm bạc nhờ công việc đăng đàn, kể có chút lương tâm thì chỉ phóng đại sự thật, bắt lương thì ba xạo 100%. Thương trường nào cũng thế! TLL

Tre

✓ DỄ ĐỌC   ✓ DỄ THẤY   ✓ DỄ CẮT   ✓ DỄ TÌM

RAO VẬT
TRÊN BÁO TRẺ

HIỆU QUẢ NHANH CHÓNG
TIẾT KIỆM THỜI GIAN & TÀI CHÍNH

ONLINE TRONG NGÀY · [HTTPS://BAOTREONLINE.COM](https://baotreonline.com)

Athletic Trainer

\$54,000 | NĂM

Athletic Trainer là huấn luyện viên thể thao, chăm sóc sức khỏe, ngăn ngừa và điều trị chấn thương, giữ hồ sơ chi tiết về sức khỏe của lực sĩ và đưa ra lịch trình cũng như chế độ tập luyện sao cho tốt nhất. Athletic Trainer thường làm việc ở nhiều môi trường thể thao khác nhau như trường học, cao đẳng và các tổ chức thể thao chuyên nghiệp.

Giải trí là nhu cầu rất lớn giúp con người để giữ cân bằng trong đời sống. Các lĩnh vực liên quan đến giải trí bùng phát mạnh mẽ như thể thao, âm nhạc, phim ảnh... Những người phục vụ trong kỹ nghệ này nhờ vậy cũng khấm khá theo, mời bạn theo dõi vài nghề tiêu biểu phục vụ cho giới lực sĩ...

Sports Nutritionist

\$57,000 | NĂM

Sports Nutritionist là chuyên gia dinh dưỡng, phụ trách chế độ ăn uống của lực sĩ. Họ lập menu từng bữa ăn, có sự khác biệt nhau giữa phần ăn trong khi tập luyện, trước trận đấu và sau khi thi đấu.

Sports Nutritionist có thể phụ trách chỉ một cá nhân hoặc nguyên một đội thể thao. Tuy nhiên bạn cần có bằng cử nhân về dinh dưỡng (nutrition degree), sinh lý học (physiology degree), thể chất học (kinesiology)....

Sports Psychologist

\$73,000 | NĂM

Cho dầu bạn tài năng và tập luyện chuyên cần đến đâu, nếu không làm chủ được thần kinh thì kết quả chỉ từ bại đến xui. Tâm lý khi ra trận của một thể thao gia sẽ quyết định đến 90% thắng bại. Do vậy vai trò của Sports Psychologist (chuyên gia tâm lý học thể thao) rất quan trọng. Họ giúp lực sĩ giảm căng thẳng, vững mạnh tinh thần trước trận đấu, giải tỏa tâm lý chán nản, tự ti khi bại trận hay gặp phải chấn thương. Sports Psychologist còn đóng vai như một người bạn đáng tin cậy để thể thao gia có thể giải bày những trắc trở trong đời sống kể cả tài chánh, tình duyên, áp lực từ truyền thông hay mạng xã hội...

Ngày này năm xưa...

6-2

1932

lần đầu tiên môn thi xe chó kéo (dog sled racing) diễn ra ở Thế vận hội mùa đông năm 1932 tại New York (Mỹ). Cuộc thi gồm 12 đội, 5 đội từ Canada và 7 đội của Mỹ. Môn này có vẻ ế ẩm, nên xuất hiện lần thứ 2 tại Winter Olympic Oslo (Norway), và lần cuối cùng là Winter Olympic 1994 Lillehammer (Thụy Điển) rồi dẹp tiệm.

7-2

1942

Cornelius Warmerdam (Mỹ) lập kỷ lục mới thế giới khi bung qua độ cao 15 ft 7 3/4 in (4.77 m) trong môn nhảy sào trong nhà (indoor pole vault). Với thành tích phá hàng loạt kỷ lục thế giới cho đến năm 1959, anh được Hiệp hội nhảy sào Bắc Mỹ vinh danh là “vua” nhảy sào trong thế kỷ 20.

Cornelius Warmerdam

6-2

1968

Thế vận hội Mùa đông (Winter Olympic) X được tổ chức tại Grenoble (Pháp) với sự tham dự của 37 quốc gia, gồm 1,158 lực sĩ tranh tài 35 môn. Na Uy đoạt nhiều huy chương nhất, là quốc gia đầu tiên vượt mặt Liên bang Xô viết kể từ năm 1952.

Biểu tượng và huy chương của Thế vận hội Mùa đông 1968

NHỮNG TRẬN SẮP TỚI CỦA ĐỘI TUYỂN MỸ

FEB 20

SHEBELIEVES CUP

NỮ HOA KỲ vs COLUMBIA

2:45 PM CDT | SÂN SHELL ENERGY STADIUM, HOUSTON, TX, USA

FEB 23

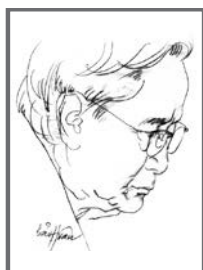
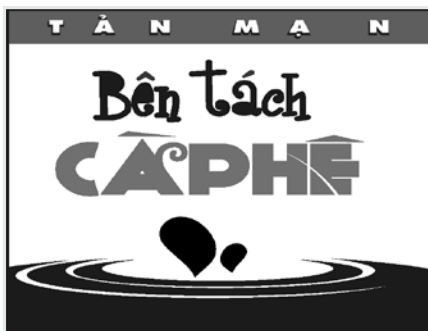
SHEBELIEVES CUP

NỮ HOA KỲ vs ÚC

4:00 PM CDT | SÂN STATE FARM STADIUM, GLENDALE, AZ, USA

Một số trận bạn có thể xem tại FOX, ESPN2 hoặc Telemundo (công ty con của NBC, tiếng Tây Ban Nha)

* CST cũng là Central Time (CT)

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Chữa cháy tại Los Angeles-
NGUỒN NBC NEWS

Gió Santa Ana

Gió Santa Ana giờ này đang thổi lộng. Bạn thơ ở Santa Ana gọi điện cho biết như thế.

Cháy. Cháy. Cả vùng Los Angeles đỏ rực. Hơn một tuần lễ qua, đã có cả chục người chết, hàng chục ngàn ngôi biệt thự bị phá hủy. Thiệt hại lên đến nhiều chục tỉ. Lửa vẫn còn cháy lan qua núi rừng, xa lộ, bãi bờ.

Tin tức hôm 8 tháng Giêng 2025 cho biết: Gió Santa Ana là yếu tố thúc đẩy mạnh mẽ sự lan rộng của các đám cháy tại Nam California. Loại gió này mang theo không khí khô nóng từ Great Basin về phía bờ biển, làm giảm độ ẩm trong không khí xuống dưới 5%. Khi gió Santa Ana thổi qua các dãy núi như San Gabriel, chúng không chỉ tăng tốc độ mà còn trở nên nóng hơn, tạo điều kiện để ngọn lửa lan nhanh và khó kiểm soát.

Theo tin của Foxla, Cal Matters

thì Los Angeles đã trở thành tâm điểm của hàng loạt vụ cháy rừng gần đây, với những đám cháy lớn như Palisades, Eaton và Sunset gây ra thiệt hại nặng nề. Gió Santa Ana khô và mạnh, kết hợp với điều kiện hạn hán nghiêm trọng và thảm thực vật khô cằn, đã khiến ngọn lửa lan rộng với tốc độ chưa từng thấy.

Các vụ cháy hiện đã khiến ít nhất 20 người thiệt mạng và hàng chục người bị thương. Khoảng 380,000 người phải sơ tán hoặc sống trong cảnh không có điện. Tính đến nay, các đám cháy đã thiêu rụi hơn 17,000 mẫu Anh đất và gây thiệt hại kinh tế ước tính từ 52 đến 57 tỷ USD. Dù gió Santa Ana đã giảm cường độ, nguy cơ cháy lan vẫn còn cao khi dự báo một đợt gió mới sẽ xuất hiện trong vài ngày tới.

Gió Santa Ana... A, mình đã biết tới nó từ hồi mới sang Mỹ, lang thang ở vùng Nam Cali. Nay gặp dịp trở lại với thứ gió này lòng cũng cảm thấy ít nhiều xúc động bồi hồi.

Vâng, gió Santa Ana là một hiện tượng tự nhiên thường xuất hiện vào mùa Thu và đầu Đông ở miền tây nước Mỹ. Theo từ điển mở Wikipedia thì gió Santa Ana là những đợt gió cực mạnh và khô, phát xuất từ nội địa nước Mỹ và ảnh hưởng tới vùng bờ biển phía Tây và vùng Bắc bán đảo Baja của California. Gió Santa Ana thường thổi vào mùa Thu và mùa Đông, nhưng có thể phát khởi bất cứ lúc nào trong năm. Nó biến chuyển từ nóng tới lạnh, tùy khí hậu của nơi nó phát xuất và đi qua tại vực Great Basin núi non khô cằn thuộc tiểu bang Nevada hoặc vùng sa

mạc Mojave cận kề Arizona. Gió Santa Ana mang hơi nóng và khô tới vào thu đông, thường gây ra những đám cháy rừng hung bạo ở vùng Nam California gọi là wildfires cho nên nó có tên là devil winds (gió quỷ).

Tiến sĩ Steve Lyons, chuyên viên về khí hậu nhiệt đới đã viết như sau về gió Santa Ana: Nếu bạn là dân gốc vùng Nam California như tôi, hay nếu bạn đã sống ở vùng này, hay đến thăm nơi đây vào mùa gió khô thổi mạnh ra biển thì hẳn bạn đã nghe cụm từ Gió Santa Ana. Cái tên này có từ rất lâu do những người canh tác trồng trọt ở đây, họ từng biết những trận gió cực mạnh thổi từ đại vực Santa Ana Canyon thuộc vùng đông Santa Ana. Gió Santa Ana thường thổi vào lúc hừng đông và chấm dứt vào lúc chiều. Thường gió mạnh nhất vào lúc ban đêm và sáng sớm. Mỗi năm có khoảng 20 trận gió Santa Ana, tuy nhiên có năm chỉ có 10 trận, lại có năm lên tới 30 trận.

Nhà thơ Nguyễn Thị Khánh Minh đã viết về gió Santa Ana như sau:

“Đêm thứ Tư, đêm đầu tiên gió Santa Ana chạm mặt ở đây trên đường đi của nó, gió Đông Bắc thường đến miền Nam Calif. mỗi cuối thu, thổi từ đất liền ra biển, trận gió mùa này nghe nói là trận gió lớn nhất kể từ 10 năm qua và đã được cảnh báo là tình trạng khẩn cấp, trên TV dẫn dò dân chúng, để ý những thứ mà gió có thể thổi bay, đừng dùng nến kéo gây ra hỏa hoạn, vì có thể sẽ bị cúp điện, cẩn thận tránh những dây điện bị đứt rơi xuống đường... Tôi ra hiên nhà xếp những tượng Phật nhỏ và những chậu bonsai vào một chỗ an toàn. Trời lạnh lắm, trong cái bóng đêm đang hờm sẵn giông bão, tôi thấy yên

lòng khi dừng lại nơi vệt sáng của ánh đèn động trên bàn chân tượng Phật ngồi, những ngón chân thanh thảo, những ngón tay tạo nên hai vòng ẩn quyết trầm lắng, bát phong chỉ là một hơi nhẹ thoảng qua, lý gì đến ngọn quái phong Santa Ana, tôi mỉm cười một mình.” NT Khánh Minh viết thật hay, phải không các bạn. Cô còn đưa cả gió Santa Ana vào trong thơ nữa đấy.

Riêng Nguyễn tôi cũng đã một đôi lần nhắc tới ngọn gió này. Xin trích dẫn một đoạn đã viết từ năm 1996 khi mới tới vùng Nam Cali.

Một buổi trưa trên đồi Penasquitos, tôi đang ngồi trầm tư, thì bỗng ngọn gió khốc liệt từ những vùng đất xa xôi thổi về. Đâu đó, đã có lần tôi nghe nói đến ngọn quái phong Santa Ana.

A, trận gió kinh mang từng thổi qua mấy trăm năm lịch sử của vùng đất chưa dứt âm vang, chạy trên những con đường dài rỗng rần, thổi rúc như còi sừng trên những kiến trúc Mễ Tây Cơ ngơ ngác trong màu nắng vàng hồ, thổi và làm kêu rung những tên đất tên người đầy âm a âm ô.

Đêm qua sân trước một cảnh mai...

Này hồi gió. Chào trận gió Quý Thi làm cỏ cây tàn úa, khô cạn suối nguồn, cát chạy đá bay, lòng dạ xốn xang, vỡ lở những vết thương của trời và đất. Tôi bỗng, trong phút hỗn mang, nghĩ đến quê nhà với ngọn đông phong thổi lạc vợ xa chồng, nước mắt tuôn rơi. Tháng này, gió mùa Đông Bắc cũng đã thổi tới trên quê hương tôi. Âm vang. Âm vang qua dòng sông vắng và những cánh đồng. Đã nở hết những bông hoa mùa cuối trên đất nghèo. Tôi bỗng nhớ đến, như còn rợn trên da thịt, ngọn gió Lào thổi qua biên giới vào vùng Nghệ Tĩnh những ngày nào. Thổi xơ xác đôi chuối hoang, thổi khô róc thân tù, đổ hoe bụi đất, quặn thắt ruột gan. Này bạn, nhớ không, những đêm nằm nghe gió giạt mái tôn, o o trong sợ rỗng. Tưởng như tiếng ác điệu gào, báo giở nguyệt tặn. Và tôi chẳng thể nào quên. Vâng, tôi chẳng thể nào quên bản hợp âm màu đỏ của mùa thay lá những khu rừng cao su, khi gió thổi bùng đồng lửa nhân gian, đám lưu dân ngồi đợi tia nắng đầu tiên. Cũng như tôi không quên mùa gió Tháng Ba trên Eo Gió thổi qua rừng dã quỳ và đôi hoa vòng đỏ ở Pleiku. Đó là những ngày báo hiệu tàn cuộc chiến. Trận gió cuốn cờ đang thổi qua bờ cõi...”

Gió Santa vẫn đang thổi lộng và tàn phá nhà cửa, núi rừng. Vậy mà kỳ diệu thay, một đóa mai vàng vẫn nở trong vườn Nguyệt Viên của nhà thơ ở Santa Ana trước đó vài ngày và trận gió Quý Thi vẫn không thổi rụng được bông mai vàng ấy. Nó vẫn hiện ra với vẻ rực rỡ màu nhiệm. Khiến ta nhớ đến câu thơ của Thiên Sư Mãn Giác thời Lý: *Đêm qua sân trước một cảnh mai ...*

TN

Tháng 2 - February trích từ tiếng Latin “februo” có nghĩa tinh khiết, trong trắng. Tháng 2 chỉ có 28 ngày và 4 năm mới có một năm nhuận với 29 ngày. Vì thế, những ai sinh vào ngày 29 tháng 2 thì 4 năm mới có ngày mừng sinh nhật (!)

Mùa tình yêu

GIÓ VIVU
VANCOUVER, CANADA

Người xứ Wales gọi tháng 2 là “Y mis bach” có nghĩa là “Little month - Tháng ngắn ngủi”.

Tuy là tháng ngắn nhất trong năm, tháng 2 được mệnh danh là tháng của tình yêu và hy vọng. Những người sinh vào tháng 2 thường có óc sáng tạo, tự tin và kiên trì, nhẫn nại để đạt thành quả. Với lòng trắc ẩn và một số cá tính độc đáo, thu hút, họ có thể mang đến sự ấm áp và đổi mới cho thế giới đại đồng.

Tháng 2 có Trăng Tuyết – Snow Moon, vì ở Bắc bán cầu có nhiều tuyết rơi và lạnh lẽo. Nhưng những người dân bản địa ở Bắc Mỹ thường gọi là Trăng Đói – Hunger Moon hay Trăng Xương - Bone Moon vì đây là tháng mùa đông khắc nghiệt gây đói kém nhất trong năm.

Trăng Tuyết - Snow Moon

Tháng 2, làm cho ngày lễ Tình nhân thêm thú vị và trọn vẹn với hoa Violet, mang màu tím khiêm nhường, đầy mộng mơ duyên ái, tượng trưng cho tình yêu thầm thiết, thủy chung.

Nếu không yêu màu tím, hãy chọn Primroses - hoa Anh Thảo, rất phù hợp để trao tặng người mà “mình” không thể sống nếu thiếu vắng “người ấy” trong đời. Dù là ngày lễ tình nhân hay sinh nhật, hãy cho thấy bạn yêu “người ấy” nhiều bao nhiêu nhé!

Violet & Primroses

Amethyst, Thạch Anh tím là đá quý dành cho những người sinh vào tháng 2. Loại đá mang màu tím tượng trưng cho trí tuệ minh mẫn, tinh lạnh trong tâm hồn và lãng mạn trong tình yêu.

Vào thời Trung Cổ, hoàng gia đeo Thạch Anh tím để tỏ sự quý phái, đẳng cấp. Các giáo sĩ cấp cao cũng đeo loại đá quý này để tỏ lòng mộ đạo. Thạch Anh tím thường được chạm khắc vào vương miện và trang sức trong hoàng tộc.

Groundhog Day, tạm dịch là Ngày Chuột chũi, lần đầu tiên được tổ chức vào ngày 2 tháng 2 năm 1877 tại Gobbler's Knob, ở Punxsutawney thuộc Pennsylvania, USA. Theo huyền thoại, đó là ngày con chuột Groundhog thức dậy, ra khỏi hang sau khi ngủ suốt mùa đông dài lạnh giá. Nếu nhìn thấy bóng của nó trên mặt đất vào ngày này, người ta tiên đoán rằng mùa đông sẽ kéo dài thêm 6 tuần nữa. Nếu không nhìn thấy bóng chuột thì mùa xuân ấm áp sẽ đến sớm. Những dự đoán này chỉ đúng khoảng 36% theo thống kê.

Mỗi năm, Groundhog Day, Ngày chuột chũi, đóng một vai trò tuần hoàn, tuy đơn điệu nhưng mang một thông điệp mạnh mẽ, đầy thách thức về sự thay đổi bản thân, về tình yêu cuộc sống và cơ hội trở thành người tốt. Như sống trong hiện tại, nhưng hãy làm những việc tốt để tạo một tương lai tươi sáng hơn.

Valentine Day, Ngày Lễ Tình Nhân hay Lễ Thánh Valentine - vào ngày 14 tháng 2, ngày lễ tôn vinh tình yêu đôi lứa. Ngày nay, Valentine được phổ biến ở nhiều quốc gia trên thế giới vì đây thật sự là một ngày lễ mang thông điệp của tình yêu thơ mộng và lãng mạn. Người ta thường tỏ tình, cầu hôn, làm lễ cưới, hoặc gửi thiệp, hoa, quà... mang biểu tượng của tình yêu.

Vào dịp lễ Tình Nhân, hình ảnh trái tim, hoa hồng và một thiên thần bé tí, mũm mĩm dễ thương còn mặc tã, đang cầm cây cung tên, thường xuất hiện trên những tấm thiệp, hộp quà, hộp kẹo chocolate ... Đó là Cupid, thiên thần của tình yêu, mang sứ mệnh “mai mối” khiến cho những đôi tình nhân yêu nhau thấm thiết.

Theo thần thoại Hy Lạp, Cupid là con của nữ thần sắc đẹp Venus và thần chiến tranh Mars. Thần Cupid được mô tả là một vị thần trẻ con tinh nghịch và vui tươi, mang biểu tượng của tình yêu thuần khiết, thánh thiện.

Nói về tình yêu, triết gia Plato đã ca ngợi: “Khi yêu người ta trở thành thi sĩ”.

Như nhà thơ Xuân Diệu đã vần vơ, ngu ngơ với bài thơ “Vì sao” ...

*Làm sao cắt nghĩa được tình yêu
Có nghĩa gì đâu, một buổi chiều
Nó chiếm hồn ta bằng nắng nhạt
Bằng mây nhè nhẹ, gió hiu hiu
Nhà thơ cũng đã từng thì thầm
“Yêu là chết ở trong lòng một ít” ...*

Và, ...

*Ngày nào cánh Thiên Đường
Đã mở hé tình yêu là trái táo thơm.
Ta ghé răng cắn vào.
Miệng môi ngọt đắng ...*

(Bao giờ biết tương tư của Phạm Duy & Ngọc Chánh)

Nhà văn Victor Hugo có ví von “Cuộc đời là đóa hoa mà tình yêu là mật ngọt”.

Ban nhạc “The Beatles” cũng đã cất cao tiếng hát lên: *All you need is love.*

Tình yêu là tất cả...

Câu chúc cho những người yêu nhau luôn sống trong hạnh phúc.

GVV

HỒ ĐẮC VŨ

HỒ ĐẮC VŨ
MELROSE, MA

Bùa hộ mệnh

“ Đám Taliban trên xe nã từng tràng Ak vô 6 người lính trinh sát đang bỏ chạy về hướng chiếc trực thăng AH-6 đang hạ thấp trước mặt. Sợi dây tải thả xuống. Thomas la.

- Lẹ lên! Đeo dây vô vai. Bốc! Chiếc trực thăng bốc lên. 6 lính trinh sát, người cuối cùng là Jane. Treo một chuỗi dài, lơ lửng trên đầu những mỏm đá.

- Báo động mỏm đá! Kéo dây! Kéo dây! Bốc lên!

Jones la trong máy. Chiếc trực thăng kéo dây lên, đúng lúc cặp chân của Jane đập mạnh vô tảng đá phía dưới. Một chân của Jane rút khỏi vòng dây đai, chân còn lại bị dây tự động siết chặt. Cô xoay vòng, chới với. Thằng Taliban đứng dưới đất đưa khẩu Ak lên.

- Tạch! Tạch! Tạch!

Những viên đạn nóng như lửa, đau đốn xuyên qua người Jane”

Jane mở bừng mắt, bật dậy trên giường, mồ hôi lấm tấm trên mặt, cô ôm ngực.

“Chỉ là cơn ác mộng”

Jane lấy bình nước, uống một ngụm lớn. Ngủ tiếp.

6 giờ sáng mai. Toán tuần tiểu của trung đội 72, lính rừng ra khỏi trại, đi kiểm tra vòng đai an toàn. Họ đi ngang đồn Vệ Binh của Làng Gundogan. 3 người lính đưa tay chào.

- Hello! Hello!

Jane đưa tay.

- Hello!

- Chào hello, nhưng tuyệt đối không rời tay khỏi cò súng

Thomas lăm bằm sau lưng Jane, cô bỏ tay xuống, nắm cò súng.

- Nhưng họ cùng phe mình.

- Ha! Chúa biết! Có thể là Taliban trong nháy mắt, và “Bùm” tung trái lựu đạn! Cả đám châu Ala!

Toán trinh sát vòng qua khu thương mại.

- Kiểm tra chiếc xe tải Toyota đậu trước tiệm làm đồ sắt và tiệm ăn...

Thomas chìa súng vô chiếc xe.

Toán trinh sát quỳ tại chỗ, súng nhắm vô các vùng mục tiêu.

- Xe tải không có người, có 1 khẩu Ak, 2 băng đạn.

Nick nói qua máy.

- Tránh khỏi xe, đề phòng chất nổ.

Thomas la lớn.

Mấy người khách trong tiệm ăn bỏ chạy ra ngoài.

- Khoan nổ súng!

Thomas đưa tay cản.

Một người mặc áo choàng đen, bịt mặt. Cặp cổ ông chủ tiệm, súng Ak chìa bên hông. Một người khác, bịt mặt, mặc đồ lính vệ binh kẻ con dao xắt thịt vô cổ bà nấu bếp.

- Đứng bắn! Đứng bắn! Tụi tao chỉ cần ra đi!

- Không bắn!

Thomas đứng lên, la lớn ... Anh thì thâm với Jane sau lưng.

- Nhắm vô đầu thằng áo đen, lúc nó mở cửa chuẩn bị leo lên xe, khoảng cách giữa đầu nó và đầu cha chủ tiệm sẽ hở ra, đủ an toàn để bắn nó... Jane! Chỉ 1 viên duy nhất! 1 viên!

Đúng như Thomnas dự đoán. Người áo đen mở cửa xe Toyota, nó đẩy cha chủ tiệm vô trước, nên khoảng cách an toàn mở ra.

- Đùng!

Cha áo đen văng ra té xuống đường, chết tươi!

Người bịt mặt thả bà nấu bếp, quỳ xuống, đưa hai tay lên ... Nhưng!

- Đùng!

Một cái lỗ đen trên đầu

ông, rỉ máu. Ông giật lên, bật té ra sau, chết!

- Không! Ngưng bắn!

Thomas la.

...

“Bố già” đứng dậy.

- “Tuân lệnh” là kỷ luật khắt khe nhất của Lính Rừng, “Tuân lệnh” nằm đầu tiên trong suy nghĩ và hành động của một người quân nhân nhà nghề, “Tuân lệnh” là xương sống của lính rừng, là uy lực của đơn vị!

- Tôi hiểu!

Jane nhỏ nhẹ.

- Nhưng Jane đã ở trong tình trạng khẩn cấp của tác chiến trực tiếp... Không phải cô đã không tuân lệnh! Mà cô chỉ giải quyết hoàn cảnh nguy hiểm khẩn cấp theo một quán tính. Nguy hiểm là bắn! Đây là một lỗi lầm dễ mắc phải trong tác chiến...

“Bố già” Ngồi xuống.

- Tôi đề nghị Hội Đồng Kỷ Luật không buộc tội binh nhì Jane.

Jones nói.

- Chấp nhận... Giải tán!

“Bố già” đưa tay.

Jane buồn bã về lều, cô nằm xuống, nhắm mắt. Cố quên cái lỗ đạn màu tím đen rỉ máu trên trán của ông bịt mặt.

“Đám Taliban trên xe nã từng tràng Ak vô 6 người lính trinh sát đang bỏ chạy về hướng chiếc trực

thăng AH-6 đang hạ thấp trước mặt. Sợi dây dài tung ra, rút xuống. Thomas la.

- Lẹ lên! Khóa vô dây. Bốc!

Chiếc trực thăng bốc lên. 6 lính trinh sát, người cuối cùng là Jane. Treo một chuỗi dài, lơ lửng trên đầu những mỏm đá.

- Báo động mỏm đá! Kéo dây! Kéo dây! Bốc lên!

Jones la trong máy. Chiếc trực thăng kéo dây lên, đúng lúc cặp chân của Jane đập mạnh vô tảng đá phía dưới. Một chân của Jane rút khỏi vòng dây đai, chân còn lại bị dây tự động siết chặt. Cô chới vói. Thằng Taliban đứng dưới đất đưa khẩu Ak lên.

- Tạch! Tạch! Tạch!

Những viên đạn nóng như lửa, đau đớn xuyên qua người Jane”

Jane ngồi dậy.

“Cơn ác mộng” lại tới. Cô ngồi dậy, nhìn ra ngoài. Trời đầy nắng, mới 3 giờ chiều.

Thứ 7. Jane nhận hộp quà từ Beckwith, người cha đang sống trong nhà già ở Vermont. Cựu đại úy “Mũ Xanh” trong chiến tranh Việt Nam.

- Chắc là môi son cho Jane bôi trước khi ngủ.

Jimmy từ giường số 3 nói.

- Hà! Hà! Giày cao gót cho Jane đi trinh sát!

Jones đi ọ ọ trước mặt Jane.

Mấy người bạn quay quanh Jane. Cô mở nắp hộp. Một dây thắt lưng màu xanh lính và mảnh giấy viết tay.

“Jane. Lính rừng” của ba.

Đây là sợi thắt lưng, “Bùa hộ mệnh” mà ba đã đeo trong thời gian tham chiến tại vùng cao nguyên Việt Nam. Con bấm vô chốt sắt hai bên khoá, sẽ kéo ra con dao, lưỡi dài 5 inches, lưng lưỡi dao có một rãnh cong, dùng cắt dây dù, dây đeo cấp cứu, giống dao thoát hiểm của phi công. Con nên đeo, dùng để tự vệ và thoát hiểm

Ba của con. Beckwith.”

Jane bấm chốt, rút con dao, lưỡi thép mỏng. Jane cắt thử vô hộp quà. Nó làm một đường ngọt xốt.

- Ô! “Bùa hộ mệnh” bén quá!

Mấy người bạn xâm xì.

2 tuần sau. Phòng hành quân.

- Đây là một chuyến trình sát có độ nguy hiểm cao 10/10. Các con sẽ nhảy trực thăng xuống vùng núi đá phía Tây Bắc làng Gundogan.

“Bố già” chỉ cái ống vớ ngay địa điểm đã được đánh dấu đỏ trên bản đồ hành quân.

- Vùng này chúng ta chưa hề biết. Nhưng

không thám và Drone đã cung cấp những hình ảnh rõ ràng về một hang chứa hỏa tiễn cá nhân chống máy bay của các nước Ả Rập viện trợ cho Taliban... Các con tới đó...

Ông đưa tay.

- “Bùm”!

Cũng như mọi lần, “Bố già” mở ngăn kéo bàn. Lấy chai whiskey, 7 cái đuôi đạn M-79 đã bóng nước đồng. Ông rút dây.

- Điều rất quan trọng là. Mục tiêu toàn núi đá và đá tai mèo lớn, trực thăng không đáp được, nên tụi con phải xuống và leo lên bằng dây kéo với trực thăng AH-6, theo chiến thuật mới của lính rừng ...

“Bố già” cầm cái đuôi đạn M-79, đứng dậy.

- Tụi bay đi bao nhiêu, về bấy nhiêu cho tao!

Mọi người cùng đứng dậy. Uống cạn rượu.

- Lính rừng... Hurr-raaaaahhhhh!

Mây mù sà xuống thấp, bao quanh cả vùng núi đá rộng lớn, phủ trắng những mảng rừng cỏ gai, điều quá thuận lợi cho chiến thuật “Điều hâu bắt mồi”, một chiến thuật thả và bốt quân mới của lính rừng. Trực thăng thả toán lính rừng xuống bằng 2 sợi dây tải lớn 2 bên máy bay, mỗi dây với 3 vòng đeo, có

thể đeo một lúc 6 người. Khi chạm đất, họ tháo dây và tạo thành toán tác chiến. Khi đón. Trực thăng cũng thả 2 sợi dây đó, từng người tự đeo vòng chéo vô vai, trực thăng kéo bay lên khỏi vùng nguy hiểm, bay đi. Sau đó, sẽ kéo dây cho từng người lên.

Cả toán trình sát đáp xuống mục tiêu an toàn. Jones quan sát, chụp hình.

- Mục tiêu đã được xác nhận...

Ông chỉ tay.

- Khu hang đá tình nghi nằm trên kia. Chúng ta chia làm 2 toán 3 người. Xâm nhập 2 bên vách hầm. Tiến sát vô trong hang. Nick và Tao nằm bảo vệ đường rút, ngoài cửa hang. Thomas, Jimmy, Jerry, Jane tiến vô, cho nổ!

Thomas quay qua.

- Theo tao! Tuyệt đối không nổ súng, chỉ dùng súng tay hãm thanh.

4 trình sát đi theo vách đá, thận trọng tiến vô hang.

Thomas đưa tay, cả toán nằm xuống. Anh gọi máy.

- Jimmy tới đây!

Jimmy, bò lên. Thomas chỉ tay.

Phía trong hang. Gã Taliban đang ngồi gác trên ghế nhựa, súng chống xuống nền, đầu gật gù. Mùi cần sa nồng mũi.

Jimmy biết mình phải làm gì. Anh nằm sát nền đá, trườn lên thật chậm, cố không gây tiếng động. cách mục tiêu chừng 6m. Jimmy chồm dậy, vung tay. Một tia xám lóe lên. Gã Taliban té xuống cái đùi. Đúng lúc.

- Hê! Anouk...

Ngay ngách đá bên hông, một anh Taliban khác bước ra, thấy Jimmy, anh ta đưa súng lên. Jimmy vung tay. Một tia xám bay vô gã Taliban. Anh ta té xuống, chân giựt mạnh. Lưỡi dao đẹp, bằng thép xám, cắm ngập vô hốc mắt.

Jimmy đưa tay ra hiệu, cả toán tiến vô.

Trong ánh sáng mù mờ của những bóng đèn gắn trên vách hang. Sát bên trái, là những thùng gỗ sơn màu xanh lính, dài chừng 4m, chồng lên nhau thành 5 dãy.

3 trình sát quay ra bảo vệ. Thomas bước tới góc hang, dùng dao khui nắp một thùng. Anh chụp hình chiếc hỏa tiễn cá nhân M136 loại chống máy bay, mới nhất.

- Jerry, có 10 phút gài chất nổ.

Thomas ra lệnh.

Jerry đeo ba lô chạy vô dãy thùng gỗ.

- Âm! Âm!

2 trái B-40 bất ngờ nổ tung vách đá sát cửa hang, ngay vị trí toán

trình sát.

Đại úy Jones bị sức ép tổng vô ngực, văng đi.

- Cứu thương!

Jane chạy tới, kéo Jones vô vách đá. Cô kiểm tra.

- Jones bị chấn động đầu! Không sao.

Jane chạy tới, Thomas la.

- Dưa lưng vách đá quay vòng chống phục kích.

Thomas chạy ra.

5 tay súng quay thành vòng tròn, vừa di chuyển vừa nã từng loạt đạn vô toán Taliban đang tràn vô từ cửa hang đá.

- Hang sắp nổ! Nick! Jimmy tổng 2 trái M-72 trực xạ ... Mở đường thoát ra ngay...

- Âm! Âm!

M-72 nổ, vùng lửa cam bùng lên. Tiếng M-16, tiếng Ak rền trong hang như cơn địa chấn, mùi thuốc súng cay sè, toán lính rừng băng qua khói lửa chạy thẳng ra khỏi hang. Một tiếng gầm lớn, cả khu núi đá rung rinh. Ngay cửa hang, cơn bão lửa phun ra.

- Âm!

Thomas la.

- Bắn phủ đầu, rút lệ tới điểm hẹn.

Mọi người vừa chạy, vừa thay phiên quay lại bắn.

Chiếc trực thăng AH 6 đứng yên trên cao, thả 2 dây tải. Thomas cũng Jones chạy tới, choàng

dây vô vai, trực thăng kéo 2 người lên, tới Jimmy, Nick, Jerry. Jane bắn hết một băng đạn vô đám Taliban lố nhố sau mấy mỗm đá tai mèo. Cô chụp dây tải, đeo vòng chéo vai, quăng 2 trái lựu đạn, nạp băng đạn mới, bắn liên tục.

- Tạch! Tạch! Tạch! Tạch! Tạch!

Trực thăng đã bốc lên. Cả toán trình sát đông đưa trên những mỗm đá.

- Kéo dây! Bốc lên! Mỗm đá! Nguy hiểm.

Thomas la lớn trong máy. Trực thăng lên cao hơn, sợi dây người bay qua những mỗm đá.

- Báo động nguy hiểm! Đá! Mỗm đá!

Jane la.

Trước mặt, những mỗm đá lao tới, đập mạnh vô chân cô, Jane văng lên, tuột xuống, ba lô, súng văng khắp nơi, một chân Jane bị cột cứng trong sợi dây. Cô cong người lại, đưa tay, chụp vô đôi giày, cố gỡ sợi dây. Một mỗm đá lao tới, Jane đu người lên tránh...

- Bịch!

- Ahhhhhh!

Không được! lưng cô đập mạnh vô đá, văng lên, đau điếng! Jane có cảm giác như toàn bộ xương trong người cô rút ra từng mảnh.

Chiếc trực thăng bốc lên.

- Đá! Đá!

Thomas la trong máy.

Mấy mỗm đá lao tới.

Jane nhìn xuống đất. Cô chụp thất lưng, bấm khóa, rút con dao, cong người lên đưa sống dao có rãnh cắt, cửa mạnh vô sợi dây đang cột cứng chân mình. Dây đứt. Đúng lúc mấy mỗm đá ào tới. Jane rớt xuống lùm cỏ gai dưới đất. Chiếc trực thăng AH-6 lên cao, bay đi.

- Lính rừng rớt! Báo động! Báo động! lính rừng rớt.

Tiếng la của Thomas vang dài theo dãy núi đá chạy vùn vụt dưới thân chiếc trực thăng đang kéo lên từng lính rừng.

Jane mở mắt, co người lại, nhìn quanh lùm gai rừng. Trời đã chiều, chung quanh vắng lặng, chắc đám Taliban đã rút đi. Cô nghiêng người, chân và lưng nổi cơn đau, Jane cố ngồi dậy trong bụi gai rừng, bấm cái GPS đeo trên tay. Gõ tín hiệu cấp cứu.

...

Trại lính rừng, phòng hành quân.

“Bố Già” Stefan Banach, Jones, Thomas, Jimmy, Nick, Jerry đang ngồi quanh bàn. Cửa lều vén lên. Jane mặc đồ lính rừng, 2 tay chống nạng. khập khểnh bước vô.

- Hurahhhh!

5 cái miệng cùng la lên, chạy tới bỗng Jane lên

ném lên bàn.

- Rầm!

- Aaaaaahhhh! Đau!

Jane la.

- Con gái tao trở về...

Ông cúi sát mặt Jane.

- ... Đau còn hơn mất mạng ... Con!

“Bố già” la lớn.

Ông mở ngăn kéo bàn, Lấy chai whiskey xanh, 7 cái đuôi đạn M-79 đã lên nước đồng, rót đầy rượu, cầm một cái, đưa trước mặt Jane đang ngồi trên bàn. Ông róm nước mắt.

- Mừng con gái thoát hiểm, về với gia đình!

Jane cầm cái vỏ đạn M-79 đầy rượu, nước mắt lăn trên má, cô la.

- Lính rừng! Huraaaah-hhh!

Mọi người cạn ly rượu. Jane tuột xuống bàn. Cô ôm từng đồng đội của mình, rồi cà nhắc bước tới lấy đôi nạng.

- Còn đau?

- Còn! Lưng còn đau... Hồi nãy mấy cha ném tui lên bàn... Đau chết luôn!

Mọi người cười. Jane cà nhắc về trại.

Cũng từ bữa đó. Giấc mơ khủng khiếp. “Thằng Taliban chìa Ak bắn lúc Jane bị treo chân trên dây của trực thăng” không bao giờ hiện ra trong giấc ngủ của Jane nữa.

HĐV

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỪ

06-02-2025 - 12-02-2025

TÊN HÀNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
VIETNAM/STARLUX	2	LAX, TPE	\$1.331
TURKISH/ALASKA	1	IST	\$1.467
ASIANA/STARLUX	2	SEA, ICN	\$1.496
JAPAN/STARLUX	2	ORN, HND	\$1.544
EVA AIR	2	SEA, TPE	\$1.555
CHINA AIRLINES	2	LAX, TPE	\$1.601
KOREAN AIR	1	ICN	\$1.612
TURKISH AIRLINES	1	IST	\$1.655
ANA/QATAR	2	IAH, HND	\$1.709

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOẠI

NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$24,770 VN ĐỒNG
EURO	\$25,598 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$17,035 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$15,419 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$155.23 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1 USD	155,545 YEN NHẬT
	0.95058 EURO
	0.80010 BẢNG ANH
	1.43307 CANADA
	0.90429 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

6/2/1788

Ngày 6 tháng 2 năm 1788, Massachusetts trở thành tiểu bang thứ 6 của Hiệp Chúng Quốc Hoa Kỳ.

VÀI CON SỐ VỀ TIỂU BANG MASSACHUSETTS

- Thủ phủ Boston
- Thành phố lớn nhất Boston, 80% dân số của tiểu bang sinh sống ở đây,
- Diện tích 20,202 km vuông (hạng 44)
- GDP của tiểu bang năm 2023 là \$759.5 billion

6/2/1924

Ngày 6 tháng 2 (âm lịch) **năm 1924**, là ngày sinh của nhà văn Kim Dung (Hồng Kông), tên thật là Tra Lương Dung, quen thuộc và được độc giả miền Nam yêu thích trước 1975 với

những tác phẩm như: Anh hùng xạ điêu (1957); Thần điêu đại hiệp (1958); Cô gái Đồ Long (1962); Thiên long bát bộ, Lục mạch thần kiếm (1963); Tiểu ngạo giang hồ (1967); Lộc Đỉnh ký...

6/2/1941

Ngày 6 tháng 2 năm 1941, là ngày sinh của nữ ca sĩ Bích Chiêu. Tên đầy đủ là Lữ Thị Bích Chiêu, nổi tiếng trước 1975, ca khúc làm nên tên tuổi của bà là "Nỗi Lòng" của

Nguyễn Văn Khánh. Bà là con nhà nòi, chị của ca sĩ Tuấn Ngọc, con gái của nhạc sĩ, kịch sĩ Lữ Liên (thành viên của nhóm AVT).

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thước ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thước đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

Rửa là xưa giờ...

"BỘ THÔNG TIN & TRUYỀN THÔNG, BAN TUYÊN GIÁO, HỘI NHÀ BÁO XÁC ĐỊNH NHIỆM KỲ NÀY TẬP TRUNG VÀO ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP VỚI PHÓNG VIÊN BÁO CHÍ."

Nguyễn Mạnh Hùng
Bộ trưởng Thông tin & Truyền thông CSVN

Và nhà tù ở Việt Nam toàn người " chắc - sắc - đặc"...

"CÁN BỘ NỘI CHÍNH PHẢI CHẮC - SẮC - ĐẮC, ĐÓ LÀ LUẬT PHÁP CHẮC, NGHIỆP VỤ SẮC, ĐẮC NHÂN TÂM."

Tô Lâm
Tổng bí thư CSVN

Chắc ông này mới mở công ty bảo hiểm? (Ở Việt Nam, bảo hiểm thất nghiệp là bắt buộc, sẽ được trừ tự động mỗi tháng khi người đi làm nhận lương)

"ĐỀ XUẤT NGƯỜI BỊ SA THẢI, KỶ LUẬT SẼ KHÔNG ĐƯỢC NHẬN BẢO HIỂM THẤT NGHIỆP."

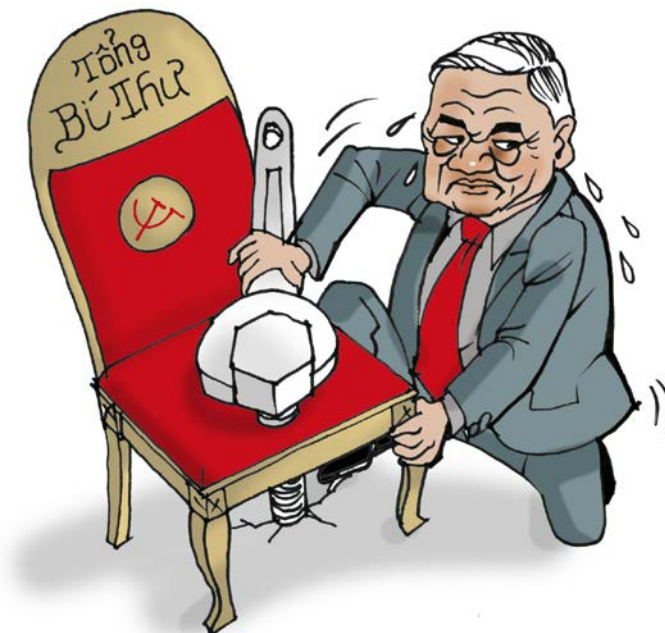
Đào Ngọc Dung
Bộ trưởng Lao động - Thương binh - Xã hội CSVN

Thoáng nghe cứ tưởng như nàng Kiều đang sẵn sàng hy sinh thân mình để cứu cha...

ĐỂ MÀ CHƠI GOLF MÀ MANG LẠI LỢI ÍCH QUỐC GIA, CHO DÂN TỘC THÌ TÔI CHƠI GOLF CẢ NGÀY ĐƯỢC."

Phạm Minh Chính - Thủ tướng CSVN

Công việc tồi tệ nhất?

Kiểm tiền, có lẽ không nghề nào không cực, ngay cả cái nghề “ăn trên xương máu” thiên hạ. Bởi vậy mà “Cái nghề này bạc lắm!”, “Cái nghề này như làm dâu trăm họ...”

DU UYÊN
SÀI GÒN, VN

C hợ Gò Vấp, 10g đêm. Bà chủ tiệm tạp hóa loay hoay dọn dẹp chuẩn bị đóng cửa thì có cặp sinh viên hỏi mua 2,000 VND nước đá. Bà buông cây chổi xuống đất cái phạch, hi hục kéo thùng xúc đá giao khách. Tụi nhóc móc điện thoại ra bấm bấm: Cô cho con quét mã ngân hàng để trả tiền.

Bả sững cổ: “Chờ!” ời, có 2 ngàn cũng quét mã. Thôi cô cho tụi bây đó, xách dzê uống đi con. Thích quét mã thì dzê quē tao dất ra nghĩa địa cho quét... mả.

Hai đứa nhỏ nhìn nhau cười gượng gạo, lí nhí cảm ơn rồi lủi đi một nước, bà chủ tiệm tạp hóa lượm cây chổi lên

lầm bầm: Buôn bán đã ế rồi mà còn mớ với mả. Tội cái thân già này không?

Kiểm tiền, có lẽ không nghề nào không cực, ngay cả cái nghề “ăn trên xương máu” thiên hạ. Bởi vậy mà “Cái nghề này bạc lắm!”, “Cái nghề này như làm dâu trăm họ...” – như câu cửa miệng của hầu hết mọi người phải vất vả kiếm tiền mỗi ngày. Từ tài xế lái xe tới kỹ sư, nhà báo, giáo viên, bác sĩ tới gom rác, mua-bán ve chai, bán tạp hóa lẫn mua-bán vàng, từ công nhân hay chủ tập đoàn to lớn, người đi rừng hay người đi biển ...

Tôi thử gõ hai câu “Cái nghề này bạc lắm!”, “Cái nghề này như làm dâu trăm họ...” vào thanh tìm kiếm

của các trang web/mạng xã hội, hằng hà sa số những bài than thở hiện lên trước mắt tôi. Hầu như 10 người thì hết 9 người rưởi đã cảm thấy mệt mỏi với nghề mà bản thân chọn, và nghề của họ là nghề bạc bẽo nhất trên đời. Tôi vô tình lướt thấy cuộc thi “Nghề của tôi” hồi 2015, hầu như các bài viết được gửi dự thi và đoạt giải đều có tiêu đề “thống thiết”:

* *Kỹ sư máy bay: “Nghề này bạc lắm, bạc như mái đầu của bố tôi”*

* *Vận động viên: “Đằng sau tám huy chương là nước mắt bội bạc”*

* *Nghề SEO: “Thức trắng bao đêm để đưa website lên top đầu”*

* Nghề tạp vụ: Mong được sự tôn trọng

* Nghề Telesale: Những giọt nước mắt tủi thân khi cầm điện thoại

Cái bài phân tích về nghề nghiệp bạc bẽo nhất cũng được báo chính thống và người dùng mạng xã hội mổ xẻ rất nhiều, bài nào tôi cũng thấy... có lý. Vì tôi tin, nghề nào cũng có khó khăn của nó, ngay cả các phú bà, các người đẹp không làm nghề nào, chỉ ngồi xài tiền gia đình hoặc chồng tạo ra cũng than thở cuộc sống khổ sở, mệt mỏi mà ... Ngay cả những nghề phải bỏ tiền ra mới chạy vào “làm dâu trăm họ” được, tôi nhìn họ cau có, nhìn họ nịnh bợ cấp trên chà đạp cấp dưới cũng thấy khổ sở giùm...

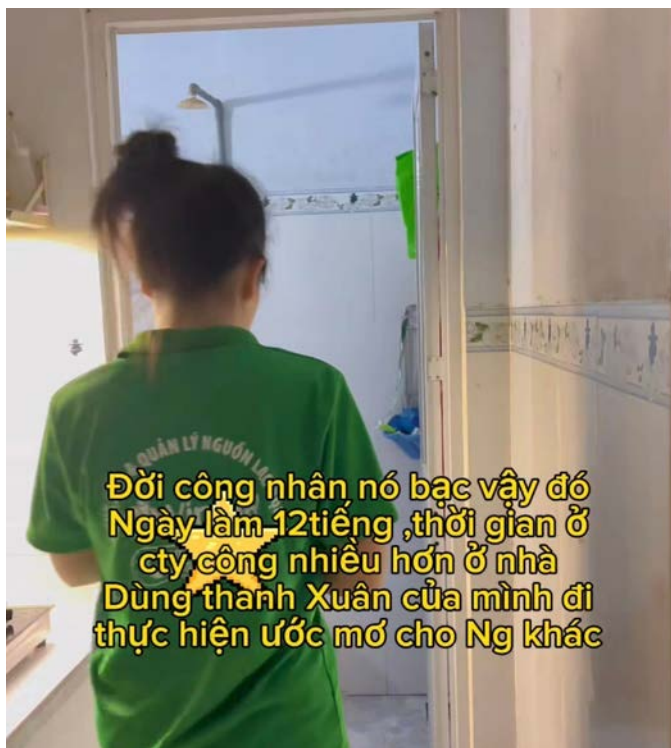

Nghề tổng thống cũng “bạc bẽo” dữ lắm, không tin thì đi hỏi mấy ông! - NGUỒN: AFP

Nghe người ta nói làm tổng thống Mỹ cũng là một nghề vất vả, trên đe dưới búa. Cứ coi hình các ông tổng thống trước và sau nhiệm kỳ của họ là hiểu. Làm chức vị tương tự nhưng ở các nước độc tài thì đỡ hơn một chút,

nhưng không đáng kể. Chính con tim các vị vua cũng đầy hoài nghi và mệt mỏi vì những tiếng oán than, họ sẽ tự già cỗi còn hơn mấy ông tổng thống chịu nghe chửi công khai bên xứ tân tiến.

Có huyện kể vui rằng: Kim Chính Ân (lãnh đạo xứ Bắc Triều Tiên) quyết định vi hành trong thành phố để xem công dân mình sống như thế nào. Ông vào rạp chiếu bóng. Đầu chương trình, người ta tấu lên Quốc ca

Cái nghề này á, nó giống như làm dâu trăm họ vậy đó...

Nghề nào cũng bạc, cũng làm dâu trăm họ... - NGUỒN: FACEBOOK

Bắc Triều, còn trên màn ảnh xuất hiện hình ảnh to lớn của Kim Chính Ân. Tất cả mọi người đứng dậy và bắt đầu hát, vừa hát vừa rưng rức khóc - ngoại trừ Kim Chính Ân vẫn tiếp tục ngồi, cười mỉm, tự thỏa mãn. Một phút sau có một khán giả hàng ghế sau hướng đến Ân và thì thầm vào tai chàng: “Nghe này, đồng chí, tất cả chúng ta ai cũng cảm nhận được điều ấy, nhưng hãy tin tôi, cứ đứng dậy và khóc đi là an toàn nhất.”

Ai dza, tôi bỗng nhớ ra: làm dân cũng khổ, cũng bạc bẽo, chén cơm bằng chén muối chứ không dễ.

Ở webtretho.com, có một bài viết của @phongtomchiengion với tiêu đề giật gân: “6 nghề bạc bẽo nhất VN - Nếu có kiếp sau, xin đừng đi theo ngành nghề ấy”. Đó là 6 nghề:

* Bác sĩ

Lý do: Toàn nói lương cao, trong khi người muốn theo nghề phải học 7-8 năm. Không ai để ý, không ai biết được y học Việt Nam tiến bộ như thế nào. Nhưng nếu cũng là những bác sĩ này phẫu thuật nhầm chân phải thành cắt chân trái (xảy ra rồi), thì xác định là sống không yên thân. Mà nghề này mang tính đặc thù nữa chứ, có chuyện chẳng lành và muốn đổi nghề cũng không biết làm gì đâu.

* Cán bộ nhà nước

Lý do: Từ lâu xã hội đã gán cho nó cái mác “ăn của dân” rồi. Tà nói bất kể làm trong cơ quan thuế, kho bạc, phường xã, hay làm công an, cảnh sát... gì thì cũng bị coi là “tiêu cực” cả. Một phần là do cũng có “ăn của dân” thì không nói. Nhưng kể ra cũng khá bạc bẽo thiệt. Nhiều khi là gia đình ép con theo nghề vì người già còn

quan niệm theo kiểu “cả họ làm quan”. Theo nghề này thì họ hàng, người thân bạn bè họ tỏ vẻ “coi trọng” trước mặt chứ coi thường và chửi sau lưng á. Nói chung là không cần biết bạn thích hay không thích, có ăn hay không có ăn, cỡ nào cũng bị chửi rửa hà. Làm nghề này khó sống lắm, chẳng ai ưa hết, từ đồng nghiệp đến dân chúng bởi vậy hãy cân nhắc cho kỹ.

* Nhà văn/nhà báo

Lý do: Nghề này bị chửi nhiều là đúng. Nhưng mà chửi thì chửi một số thôi chứ tại sao cứ hễ một người làm sai bất cả dòng họ chịu tội? Nhiều khi nghề này đưa nhiều tin hay tin tốt cho mọi người thì chả có con ma nào khen. Tới khi sai gì đó, lỗi chính tả thôi đã chửi người ta không còn ra con người. Nghề này nhiều người vì đam mê nên theo chứ có thu nhập cao đâu. Thấy mấy ông tác giả xưa, toàn chết rồi mới được ghi nhận tác phẩm thôi. Bởi vậy, tôi mà có con, dứt khoát không cho con theo nghề này.

* Bảo hiểm

Lý do: Lúc trước, một người quen theo nghề này kể tôi nghe nó bán một tháng vài hợp đồng bảo hiểm dễ như chơi, không cần gọi tìm khách cũng mò tới. Vì lúc đó người ta quý người làm nghề này lắm, giúp đỡ biết bao nhiêu người có số vốn trị bệnh, bồi thường tiền cho tai nạn, tai ương. Nhưng hiện giờ, người dân chỉ nghe báo đài đưa tin xấu đâu chịu nghe những tin tốt đâu, nghe tin tốt thì bảo là quảng cáo ngay. Riết giờ nghề này thất thế trầm trọng. Người mua bảo hiểm thì không có mà dân bán bảo hiểm thì lại đông. Ngày gọi trăm cuộc điện thoại bị chửi hết 50 cuộc, từ chối hết 40 cuộc, 9 cuộc còn lại không nghe máy, chỉ có 1 cuộc nghe hết mà cũng chưa chắc đã mua. Bạc bẽo vô cùng.

* Ngân hàng

Lý do: Không ai khen những lúc mình tư vấn mở thẻ cho họ, tư vấn gói dịch vụ, giúp họ chuyển tiền, giúp họ sinh lãi mà tới khi bị sơ suất của hệ thống, lỗi máy móc... là chửi “thối đất thối cát”.

* Xây dựng

Lý do: Tài nạn thì nhiều mà bảo hộ lao động thì ít vô cùng. Tài nạn trên cao, rồi cháy nổ, giật điện, tiếng ồn, độ cao, nhiệt độ quá cao hoặc quá thấp, ánh sáng quá sáng hoặc quá tối, khói bụi... quá trời nguy hiểm cho các

Nghề “tham nhúng” cũng bạc, nhưng là bạc... tỷ
NGUỒN: NDIEP/ DANVIET.VN

công nhân xây dựng. Thế mà có ai thấu chăng?

Còn tác giả Nguyễn Đoàn thì viết ở báo Dân Trí lại cho rằng có một nghề bạc nhất trong mọi nghề. Lý do: Sắp tới, người làm nghề này phải nghỉ hưu khi chỉ 20 -21 tuổi, thậm chí vừa bước vào hành nghề cũng đã phải nghỉ rồi..." Đó là nghề kiểm lâm - do là không còn "lâm" để "kiểm" nữa!

Không phải mỗi ta, mà Tây, Mỹ, Tàu đều than thở về nghề nghiệp của mình. Xin kết bài bằng một câu chuyện từ Discover Unknown, do Trang Nguyen dịch:

Bob là một thợ lặn chuyên nghiệp cho Global Divers ở Louisiana. Anh ta thực hiện các công việc sửa chữa dưới nước trên các giàn khoan dầu ngoài khơi. Dưới đây là một email anh ấy gửi cho chị gái của mình. Sau đó, cô ấy đã gửi nó cho đài phát thanh 103.5 FM ở Indiana, nơi đang tổ chức cuộc thi về trải nghiệm công việc tồi tệ nhất. Không cần phải nói, cô ấy đã thắng. Đây là lá thư của Bob:

~Chào Sue,

Lại là một ghi chú nữa từ người em trai sống dưới đáy biển của chị. Tuần trước, em đã có một ngày làm việc tồi tệ. Em biết gần đây chị đang cảm thấy chán nản ở chỗ làm, vì vậy em nghĩ mình sẽ chia sẻ rắc rối của mình để chị thấy rằng công

Đôi khi, làm người tử tế cũng khó khăn, nên người ta hay chọn làm ác cho... dễ - NGUỒN: FACEBOOK

việc của chị không quá tệ đâu. Trước khi em có thể kể cho chị nghe chuyện gì đã xảy ra, em phải làm phiên chị một chút với vài chi tiết kỹ thuật về công việc của em.

Văn phòng của em nằm dưới đáy biển. Em mặc một bộ đồ để làm việc. Đó là bộ đồ lặn ướt. Thời điểm này trong năm, nước khá lạnh. Vậy nên, những gì chúng em làm để giữ ấm là như thế này: Chúng em có một máy sưởi công nghiệp chạy bằng dầu diesel. Thiết bị trị giá 20,000 đô la này hút nước từ biển. Nó làm nóng nước đến một nhiệt độ tuyệt vời. Sau đó, nó bơm nước xuống chỗ thợ lặn qua một ống nhựa được dán vào ống

dẫn khí.

Nghe có vẻ là một kế hoạch khá tuyệt vời, và em đã dùng nó nhiều lần mà không có phản nản gì. Điều em làm, khi xuống đến đáy và bắt đầu làm việc, là cầm ống và nhét xuống lưng của bộ đồ lặn. Nước ấm tràn vào khắp bộ đồ của em. Cảm giác như đang làm việc trong một bể Jacuzzi. Mọi thứ đang diễn ra tốt đẹp cho đến khi đột nhiên mông em bắt đầu ngứa. Vậy nên, tất nhiên là em đã gãi. Điều này chỉ khiến tình hình tệ hơn. Trong vòng vài giây, mông em bắt đầu bỏng rát. Em rút ống ra khỏi lưng, nhưng thiệt hại đã xảy ra. Trong cơn đau, em nhận ra chiếc máy nước nóng đã

hút lên một con sứa và bơm nó vào trong bộ đồ lặn của em. Bởi vì lưng em không có lông, nên con sứa không bám vào được, nhưng khe mông của em thì không may mắn như thế. Khi em gãi cái mà em nghĩ là ngứa, thực chất em đang cọ xát con sứa vào khe mông của mình.

Em đã báo với giám sát thợ lặn về vấn đề của mình qua máy liên lạc. Hướng dẫn của anh ta không rõ ràng vì thực tế là anh ấy, cùng với 5 thợ lặn khác, đều đang cười như điên. Không cần phải nói, em đã phải hủy bỏ cuộc lặn. Em được chỉ dẫn phải thực hiện ba lần "dùng nén khí", cùng với cảm giác đau đớn (ở mông) dưới nước, tổng cộng 35 phút trước khi em có thể lên mặt nước để bắt đầu quá trình nén khô trong buồng. Khi em lên đến mặt nước, em chỉ còn mặc mỗi chiếc mũ lặn. Khi em leo ra khỏi nước, y tá - với những giọt nước mắt cười lăn lộn trên khuôn mặt, đã đưa cho em một tuýp kem và bảo em bôi vào mông ngay khi vào buồng nén. Kem đã dập tắt cơn đau, nhưng em không thể đi vệ sinh trong 2 ngày vì mông em bị sưng kín.

Vì vậy, lần tới khi chị có một ngày tồi tệ ở chỗ làm, hãy nghĩ xem nó sẽ tệ thế nào nếu chị có một con sứa kẹt trong mông...

DU

Suy Đi Ngẫm Lại

Nhắm mắt lại, để tâm tình thật thanh thản. Những chuyện đã qua thì hãy để nó qua, dùng thái độ cam tâm mà đối mặt với mọi chuyện, sẽ thấy cuộc sống thật bình yên.

KHUYẾT DANH

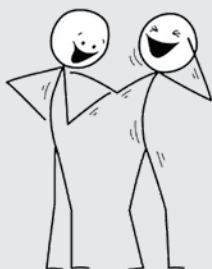
Bạn cứ nghĩ mọi chuyện đơn giản và tưởng rằng mình giỏi, nhưng thật ra không phải. Bạn chưa đủ giỏi để thấy được sự phức tạp của nó

KHUYẾT DANH

Có những người bạn, sau khi mất liên lạc thì sẽ không còn là bạn, nhưng lại có những người, cho dù năm tháng vô tình thế nào đi nữa, thì tình cảm trước sau vẫn như một.

KHUYẾT DANH

MINH HẢI

Sinh hoạt gia đình

Cúng ta bàn tiếp về nề nếp sinh hoạt trong gia đình. Điều này rất quan trọng. Nó giúp tiết kiệm thời giờ, tạo sự thoải mái để mọi người sống vui vẻ, chan hòa với nhau. Nhất là đối với trẻ con đang tuổi đi học, việc tạo cho các em một nề nếp sinh hoạt là rất cần thiết. Làm sao tập được cho trẻ thói quen phải làm các công việc vào một giờ nhất định: lúc nào học bài, lúc nào xem TV, giờ ăn, giờ tắm rửa, đi ngủ, lúc thức dậy, ăn sáng, chuẩn bị rời nhà, tới trường...

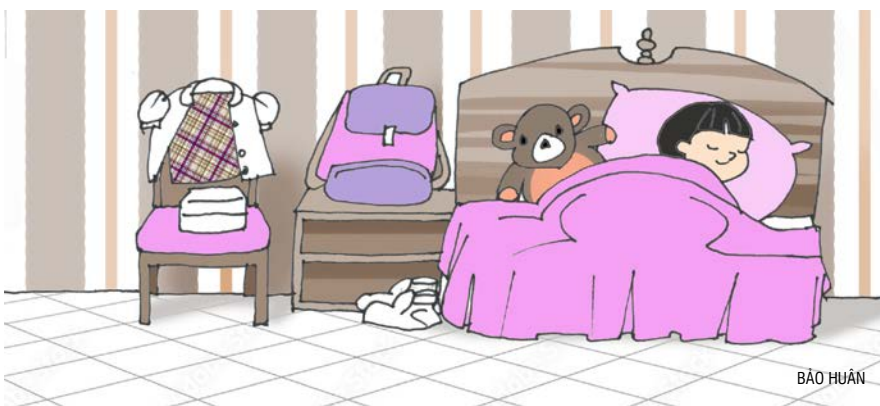
Thông thường, buổi sáng là thời khắc bận rộn nhất. Nhiều bà mẹ trẻ phải kêu trời vì khó đánh thức con, việc chuẩn bị bữa ăn trưa để trẻ mang theo tới trường.

Để tránh những khó khăn này, bà Sue Fox khuyên phải có sự sắp xếp, chuẩn bị trước vào buổi tối.

- Tập cho con nhỏ cùng với cha/mẹ chọn sẵn trang phục sẽ mặc đi học.
- Đối với những trẻ ở tuổi đang lớn (teenagers), phải bảo đảm là các cô các cậu đã chuẩn bị quần áo sẽ mặc vào sáng hôm sau trước khi các cô cậu lên giường ngủ.
- Sắp xếp sách vở, dụng cụ học tập vào túi đeo lưng (backpack) trước khi chúng đi ngủ.
- Chuẩn bị sẵn đồ ăn trưa cho các bé hoặc sắp sẵn tiền cho các bé mang theo mua bữa ăn trưa ở trường.
- Cho trẻ tắm gội vào buổi tối hơn là làm vào buổi sáng vì lúc đó các cháu sẽ không có đủ thì giờ để làm những việc này.
- Nói cho trẻ biết mấy giờ phải xong hết mọi việc để rời nhà đi học.
- Bảo đảm các con của bạn học và làm xong các bài tập vào buổi tối trước khi lên giường.

Chúc các bà mẹ, ông bố trẻ hoàn thành nhiệm vụ của mình trong sự thoải mái và tinh thần yêu thương. Chúc các bé vui chơi, hưởng tuổi thơ của mình và học hành tấn tới.

MH - THEO ETIQUETTE FOR DUMMIES

BẢO HUÂN

HOÀNG VŨ

Hình ảnh con rắn, với vẻ đẹp bí ẩn và sự uyển chuyển, đã trở thành nguồn cảm hứng cho nhiều tác phẩm nghệ thuật và phim ảnh trong suốt lịch sử loài người. Từ những bức tranh tôn giáo thời Phục Hưng đến các tác phẩm hiện đại và các bộ phim lớn của Hollywood, rắn luôn hiện diện như một biểu tượng đầy sức mạnh và đa chiều. Nhân đầu năm Rắn, xin lược thuật một số hình ảnh.

Trong phim ảnh, rắn đã trở thành một yếu tố mang tính biểu tượng cao, thường gắn liền với sự sợ hãi, nguy hiểm, nhưng cũng đầy mê hoặc và quyền lực.

Loạt phim “Indiana Jones” với nhân vật chính là nhà khảo cổ học Indiana Jones có lẽ là một trong những hình ảnh điện ảnh phổ biến nhất về rắn. Indiana có một nỗi sợ hãi không thể vượt qua đối với loài rắn, điều này được khai thác triệt để trong nhiều phân cảnh ly kỳ, đặc biệt là trong bộ phim “Raiders of the Lost Ark”. Rắn trong phim tượng trưng cho sự nguy hiểm và các thử thách khắc nghiệt mà nhân vật chính phải đối mặt trong hành trình phiêu lưu của mình.

Rắn

KỶ 2 - Rắn trong điện ảnh

“Harry Potter” cũng mang đến hình ảnh con rắn đầy quyền lực qua nhân vật Nagini, con rắn khổng lồ và đáng sợ của Chúa tể Hắc ám Voldemort. Rắn ở đây không chỉ là biểu tượng của nguy hiểm và chết chóc, mà còn mang ý nghĩa sâu sắc về quyền lực bóng tối và mối liên hệ mật thiết giữa Voldemort với thế giới ma thuật đen tối. Nagini không chỉ đơn thuần là một con vật mà còn là biểu tượng của sự ác độc, mối đe dọa tiềm ẩn.

“Snakes on a Plane” là một ví dụ khác của điện ảnh Mỹ, sử dụng hình ảnh rắn để đẩy mạnh yếu tố kinh dị và kịch tính. Bộ phim lấy bối cảnh một chuyến bay kinh hoàng với hàng trăm con rắn độc được giải phóng, trở thành một biểu tượng cho nỗi sợ hãi ngọt ngào và không thể trốn thoát. Mặc dù mang yếu tố cường điệu hóa, hình ảnh con rắn ở đây vẫn giữ nguyên sức mạnh biểu tượng về sự nguy hiểm và sự bất an.

Trong phim kinh dị, rắn thường là một phần của các nghi lễ đen tối hoặc các thế lực siêu nhiên. Phim “Anaconda”, một tác phẩm nổi tiếng thời thập niên 90, đã khai thác tối đa nỗi sợ về những con rắn khổng lồ với sức mạnh vô song. Trong phim, rắn là một sinh vật đáng sợ, không thể ngăn cản, tượng trưng cho thiên nhiên hoang dã và không thể kiểm soát.

Ngày xuân thăm nhau

TẦM VẠN
ĐỨC QUỐC

1

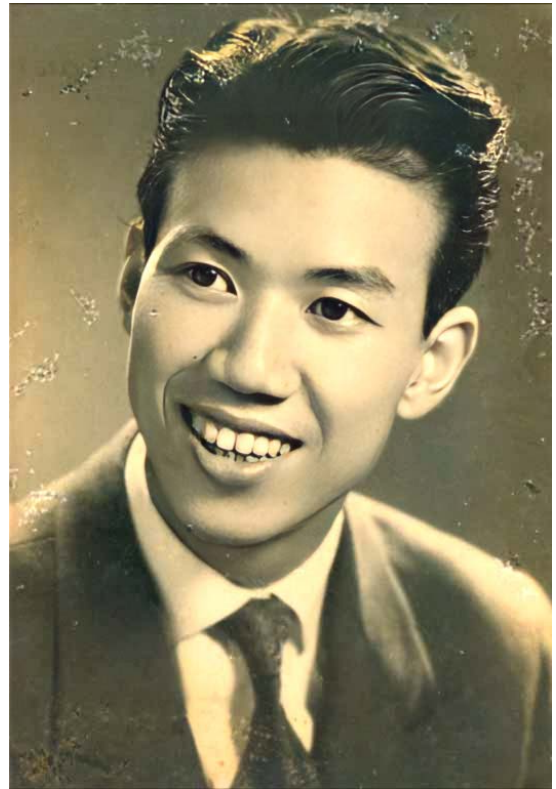
Nhạc sĩ Hoài An

Nhạc sĩ Hoài An (1929-2012) tên thật là Nguyễn Đắc Tịnh, sinh quán ở Hải-Phòng và làm nên tên tuổi ở miền Nam tự do. Ngoài ra ông còn có một bút danh khác là Trang Dũng Phương. Với hai bút danh này, ông đã có hơn 50 ca khúc viết riêng cũng như hợp soạn với các tác giả khác.

Nhạc sĩ Hoài An được biết đến và nhắc nhở qua những nhạc phẩm ca ngợi quê hương sau cuộc di cư năm 1954 cũng như những khúc hát mùa xuân nuôi nấng bao niềm lạc quan, hy vọng. Lời ca trong âm nhạc Hoài An mộc mạc nhưng trữ tình, gần gũi và dễ đi vào lòng người. Nhắc đến những sáng tác của nhạc sĩ Hoài An, nhà văn Nguyễn Đình Toàn từng nhận xét như sau: “Âm nhạc Hoài An mộc mạc nhưng trữ tình, giản dị và dễ thuộc, gần như ai cũng có thể nhớ và hát được, dù người ta không phải là ca sĩ. Có thể coi nhạc Hoài An một nửa là dân ca, một nửa là tình ca”.

Những nhạc phẩm của Hoài An được công chúng yêu thích và thường hay nhắc nhở cho đến ngày nay như “Tình lúa duyên trăng”, “Trước giờ tạm biệt”, “Tám ảnh không hồn”, “Câu chuyện đầu năm”, “Tâm sự ngày xuân”, “Ngày xuân thăm nhau”, “Trăng về thôn dã” và “Hương nhạc tình quê” (hợp soạn với Huyền Linh), “Chúng mình vẫn còn” (viết chung với Lê Hoài), “Dựng một mùa hoa” (viết cùng Phó Quốc Lân), “Thiên duyên tiền định” (đồng sáng tác với Nguyễn Lễ, tức nhạc sĩ Hoài Linh), v.v.

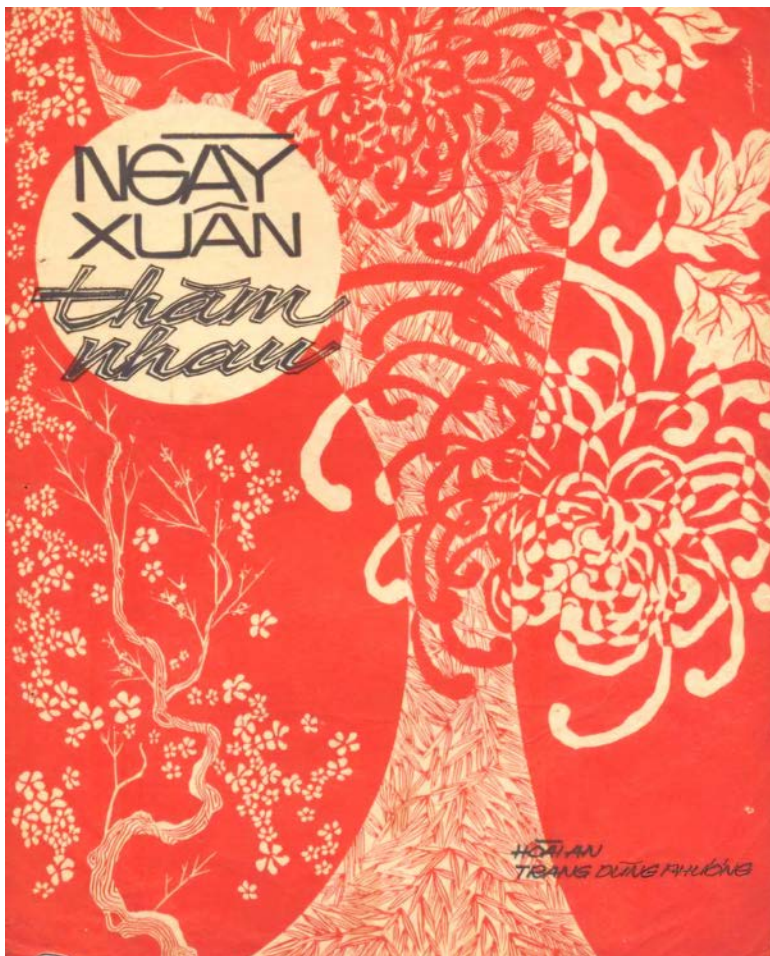
Biến cố tháng Tư năm 1975 khiến cho lá héo, cành khô và làm đổi thay mọi thứ. Giống như hoàn cảnh của bè bạn đồng nghiệp còn kẹt lại, Hoài An không còn được sáng tác mà phải sinh sống bằng một công

nhạc sĩ Hoài An (Trang Dũng Phương)

việc khác và lặng lẽ qua đời vì một chứng bệnh nan y. Người yêu nhạc thấy được những hình ảnh quen thuộc trong ngày Tết như đi lễ chùa, bói quẻ đầu năm qua nhạc phẩm “Thiên duyên tiền định” và “ngiệp” này cũng vướng vào ông ở 15 năm cuối đời, chuyên tâm nghiên cứu về tử vi, bói toán.

“Ngày xuân thăm nhau” là một trong những khúc ca xuân được yêu chuộng nhiều nhất của miền Nam thân yêu và được sáng tác vào cuối năm 1969. Dù cho hoàn cảnh chiến tranh đang diễn ra tới bời trên đất mẹ nhưng tác giả vẫn gói gắm bao niềm yêu thương, nhân hậu cũng như tin tưởng, hy vọng vào một mùa xuân tươi đẹp ở mai sau.

Hình bìa tờ nhạc "Ngày xuân thăm nhau", ấn phẩm số 111 của tập "1001 bài ca hay" do tác giả xuất bản năm 1969

2

Ngày xuân thăm nhau

Lệnh cấm trại một trăm phần trăm (100%) cho các quân nhân và binh sĩ được ban hành để mọi người toàn tâm, toàn sức bảo vệ biên cương trước họa xâm lăng của một nửa kia từ phương Bắc cũng như giữ gìn cho dân chúng một cuộc sống an vui khi xuân về, Tết đến. Vì ước mơ mùa xuân không lỗi hẹn nên người thương từ hậu phương không ngại đường xá xa xôi hay quan san cách trở, lặn lội ra chốn đóng quân để cùng sốt chia cho nhau mấy ngày xuân hiền lành và thắm thiết ..

"Đầu năm ra tới chốn đóng quân

Lâu lắm đôi ta chưa gặp một lần

Tiền mùa xuân về em đến thăm anh

Cho lòng nhẹ bớt băn khoăn

Chung nhau mấy ngày xuân hiền lành"

Khoảng cách địa lý xa xôi được thu hẹp khi tình yêu được chấp cánh lên ngôi. Mặt tận mặt và niềm xúc cảm bồi hồi bỗng dâng lên chan chứa, trong từng câu nói hay chỉ trao nhau qua ánh mắt tương phùng. Mùa xuân cũng là chứng nhân cho lời sắt son đợi chờ và đôi lứa hứa sẽ thương nhau trọn đời dù bao ngăn sông hay cách núi ...

"Niềm vui lên khoe mắt lứa đôi

Chia những gian lao, chia cả nụ cười

Cuộc đời dẫu gần hay cách xa xôi

Câu thề vàng đá trên môi

Xin được nhắc vào xuân trọn đời"

Ngày xuân cũng lặng lẽ trôi mau. Thời gian bên nhau ngắn ngủi và chưa vơi cạn hết bao niềm tâm sự mà phải nói lời từ biệt. Rồi đây người gốc biển, kẻ ven trời và nhớ hoài những giây phút sum vầy, tựa đầu trong nắng xuân và nguyện cầu cho duyên nồng đừng phai sắc thắm ...

"Thời gian gần nhau nào có bao lâu

Tình duyên đôi trao được mấy mươi câu

Nắng xuân ta gói đầu, ngắm xuân ta khấn cầu

Cầu mong ngày xuân chóng đi mau"

Quà xuân nơi chiến hào xa không bánh mứt hay trà, rượu mà chỉ là những cánh hoa dại nở cheo leo trên sườn non hay vách đá. Xuân khú, xuân lai khắc sâu thêm bao ân tình lưu luyến giữa khi đất trời đổi tiết hay thay mùa, thiên nhiên khoác lên màu áo mới. Xin ghi trọn phút giây ngắn ngủi này để vườn tình yêu thắm xanh thêm màu chung thủy ...

"Nàng xuân lưu luyến giữa chúng ta

Ngắt mấy bông hoa trong tận rừng già

Tặng nàng thay quà năm mới phương xa

Ghi tình gặp gỡ thiết tha

Ghi từng phút mùa xuân đậm đà"

TV (18.01.2025)

NGUYỄN ĐÀI THI

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Cô có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Với hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô Đài Thi đã từng kiểm toán (audit) thuế doanh nghiệp và cá nhân. Khi làm việc cho Bộ Tổng Thanh Tra Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành rẽ về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Cô thường xuyên chia sẻ các đề tài thuế vụ qua các đài radio và TV tại Dallas. Trê hân hạnh được cùng cô Đài Thi cộng tác để hướng dẫn đồng hương về luật thuế liên bang và giải đáp các vấn đề rắc rối với Sở Thuế. Độc giả ở khắp nơi có thể gửi thư bưu điện hoặc email cho tòa soạn Trê, ghi chú "Mục Thuế Vụ".

Email: bientap@trenews.net

Nhắn tin (text only) câu hỏi đến

469-328-3453

hoặc gửi thư về tòa soạn:

**3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044**

HỎI: Kính gửi chị Đài Thi, mẹ của tôi già yếu không tự chăm sóc được. Tôi bận đi làm nhiều cho nên bà ở với em gái của tôi, nhưng tôi trả hết tất cả mọi chi phí ăn ở thuốc men cho bà. Vậy tôi có thể claim bà vào thuế của tôi được không?

ĐÁP: Thưa chị, mặc dù Mẹ của chị không ở chung với chị nhưng chị vẫn claim bà vào thuế của chị được, với điều kiện là phải hội đủ những yếu tố sau đây:

1. Bà có quốc tịch Mỹ hoặc thẻ xanh.
2. Tổng cộng thu nhập của bà trong năm 2024 dưới 5,050 đô la.
3. Chị phải hỗ trợ hơn 50 phần trăm cho các chi phí ăn ở của bà.
4. Không có ai khác claim bà vào thuế của họ.

Tôi xin giải thích thêm về vấn đề thu nhập. Tôi hiểu rằng Mẹ của chị già yếu cho nên có lẽ hiện tại không còn đi làm, nhưng có thể bà có những thu nhập khác. Trong trường hợp claim cha mẹ thì thu nhập bao gồm lương bổng, hưu bổng, lợi tức nhà cho thuê v.v.

Còn về vấn đề ai sẽ claim bà vào thuế thì thông thường người nào hỗ trợ hơn phân nửa thì người đó claim. Tuy nhiên, cũng có những trường hợp ngoại lệ là con cháu trong gia đình đều có phần hùn góp vào, nhưng không một cá nhân nào hỗ trợ hơn 50 phần trăm.

Trong trường hợp này thì những ai đóng góp 10 phần trăm trở lên thì có thể thỏa thuận với nhau là ai sẽ được claim bà cho một năm nào đó hoặc cho nhiều năm sau này.

Tôi cũng gặp vài trường hợp anh chị em trong gia đình không thỏa thuận với nhau trước, ai nấy đều claim cha mẹ. Khi Sở Thuế nhận được hồ sơ thuế thì họ ưu tiên cho người nào claim trước. Những hồ sơ thuế sau đó sẽ bị từ chối, nhưng Sở Thuế sẽ xem xét lại nếu mình khiếu nại.

HỎI: Thưa cô Đài Thi, vợ chồng tôi có 2 đứa con nhỏ. Nghe nhiều bạn bè xúi, mấy năm nay vợ chồng tôi khai thuế riêng. Vợ tôi khai riêng, claim 2 đứa nhỏ và lấy được tiền thuế về nhiều. Còn tôi thì khai riêng độc thân. Người khai thuế của tôi nói là không sao cả, nhưng tôi có nói với họ là cô nói khai như vậy là sai luật thuế. Họ bảo rằng cô nói không đúng. Vậy thực hư như thế nào vậy cô? Cám ơn cô.

ĐÁP: Xin thưa, vợ chồng khai thuế riêng theo dạng độc thân là hoàn toàn sai luật thuế. Luật thuế cho phép vợ chồng khai riêng, nhưng phải khai theo dạng "Vợ Chồng Khai Riêng" (Married Filing Separately), chứ không phải khai dạng "Độc Thân" (Single) như anh chị.

"Vợ Chồng Khai Riêng" có nghĩa là "chúng tôi

vẫn là vợ chồng nhưng quyết định khai thuế riêng”. Khai theo dạng này thì đóng thuế rất cao và không nhận được các khoản trợ cấp thuế nào cả, mặc dù có con nhỏ hay thu nhập thấp. Những ai khai dạng này thông thường đều có lý do riêng hoặc không muốn bị lãnh trách nhiệm thuế chung với người phối ngẫu, chứ không phải để lấy tiền thuế về nhiều.

“Độc Thân” có nghĩa là “chúng tôi không phải là vợ chồng”. Khai theo dạng độc thân thì có con nhỏ hoặc thu nhập thấp sẽ lấy được thuế về nhiều, nhưng phải thật sự là độc thân.

Đối với Sở Thuế có lẽ đây là một vấn đề nan giải trong các cộng đồng

di dân ở Mỹ, trong đó có người Việt, Mỹ, Phi Châu v.v. Họ muốn lấy tiền thuế về nhiều bằng cách khai thuế sai, thậm chí có khi khai gian.

Sở Thuế không lạ gì về vấn đề cộng đồng di dân khai thuế sai để lấy được các khoản trợ cấp thuế ưu tiên dành cho những người có thu nhập thấp, có con nhỏ, mẹ đơn thân v.v. Để ngăn chặn bớt các vụ gian lận này, Sở Thuế ưu tiên việc kiểm toán audit các hồ sơ thuế này.

Sở Thuế cũng đã truy bắt được các dịch vụ khai thuế gian và phạt rất nặng, trong đó có bỏ tù. Những dịch vụ khai thuế đã bị bắt không hẳn là những văn phòng khai thuế quy mô. Đôi khi chỉ là những dịch vụ nhỏ,

chỉ có một hoặc hai người khai. Có khi họ khai tại nhà và chỉ nhận tiền mặt. Có khi là những người khai thuế theo mùa, những lúc khác họ có việc khác.

Tôi mong rằng đã trả lời được một phần nào thắc mắc của anh chị. Chưa bị Sở Thuế kiểm toán không có nghĩa là không phải là sẽ không bao giờ bị. Hy vọng rằng năm nay anh chị sẽ tìm được người khai đúng luật và có lương tâm hơn.

HỎI: Chào chị Đài Thi, em là công dân Mỹ và làm việc ở Mỹ. Năm 2024 công ty của em gửi em đi công tác sang nước Ý và Hòa Lan gần cả năm. Tiền lương của em đã bị các quốc gia đó đánh

thuế. Em có phải khai thuế và đóng thuế ở Mỹ không? Xin cảm ơn chị nhiều.

ĐÁP: Thưa anh, tất cả mọi công dân Mỹ đều phải khai thuế ở Mỹ, cho dù nhận được thu nhập ở bất cứ nơi nào trên thế giới.

Luật thuế Mỹ cho mình được khấu trừ một phần tiền lương hoặc tiền thuế anh đã đóng trong thời gian làm việc ở Châu Âu. Và anh cũng được trừ một số chi phí ăn ở.

Trường hợp của anh thì nên tìm người chuyên về khai thuế quốc tế (international tax). Rất ít người chuyên môn về lãnh vực này vì luật thuế quốc tế khác với luật thuế trong nước. Chúc anh may mắn.

NĐT

SỨC KHỎE LÀ VÀNG!

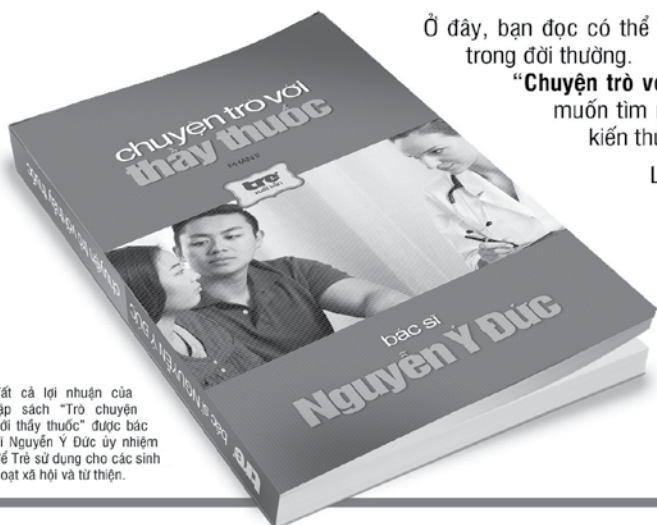
CHUYỆN TRÒ VỚI THẦY THUỐC (TẬP 1 & 2)

Trẻ xin hân hạnh giới thiệu “Chuyện trò với thầy thuốc” Tập 1 & 2 vừa mới phát hành.

Ở đây, bạn đọc có thể tìm thấy những kiến thức đa dạng trong đời sống, rất thiết thực trong đời thường.

“Chuyện trò với thầy thuốc” tập 1 & 2 sẽ là một cẩm nang quý báu cho bạn muốn tìm những câu giải đáp y khoa thiết thực trong đời sống và bổ sung kiến thức về sức khỏe.

Là món quà tặng vô giá đến những thân nhân cao tuổi.

Tất cả lợi nhuận của tập sách “Trò chuyện với thầy thuốc” được bác sĩ Nguyễn Ý Đức ủy nhiệm để Trẻ sử dụng cho các sinh hoạt xã hội và từ thiện.

MUA SÁCH XIN LIÊN LẠC

TEL: 972.675.4383 | EMAIL: INFO@TRENNEWS.NET

MUA TẠI TÒA SOẠN: 3202 N. SHILOH RD., GARLAND, TX 75044

GỬI VỀ NHÀ: GIÁ \$ 15 (CỘNG CƯỚC PHÍ)

MUA QUA AMAZON.COM VỚI GIÁ \$20/CUỐN

Khi thương gia Mỹ “câu cá”

TẠ PHONG TẦN
RANGE COUNTY, CA

Ngày xưa, người châu Á xếp giai cấp trong xã hội theo thứ tự: “Sĩ, nông, công, thương.” Người làm nghề buôn bán có địa vị thấp trong xã hội, thường bị gắn với khái niệm “gian thương.” Người xưa cho rằng thương gia giàu có nhờ buôn gian bán lận, dùng thủ đoạn dơ bẩn lừa gạt khách hàng, ngồi giữa làm trung gian không phải đổ mồ hôi sản xuất mà hưởng lợi nhiều hơn người sản xuất. Ngày nay, thương gia không còn bị mang tiếng

xấu như xưa, nhưng chiêu trò câu khách là có thật. Để thu hút khách mua, người bán sẽ tìm cách đánh vào thị giác, khứu giác, thính giác của khách hàng từ xa, gây sự chú ý của người qua đường, chiêu này gọi là “thả dây dài câu cá bự.”

Ở góc đường Chapman - Harbor (thành phố Garden Grove) có một tiệm burger Mễ. Mỗi lần tôi ghé vô tiệm 99 cents (Mễ) hoặc tiệm Target trong *mall* đó mua đồ dùng, thì mùi thịt nướng, mùi khoai tây chiên theo chiều gió bay xộc vô mũi tôi thơm phức rất là hấp dẫn, làm tôi thêm nhỏ dãi và bụng kêu rồn rột muốn ăn dù tôi vừa ăn cơm ở nhà. Tôi thấy nhiều trẻ nhỏ

đi cùng cha mẹ vô tiệm burger, tôi cũng vô theo. Tôi cũng bắt chước *order* vài miếng gà nướng và khoai tây chiên giống mấy đứa nhỏ, nhưng tôi thật là thất vọng khi ăn cảm thấy mùi vị không hợp với tôi. Nhưng chủ tiệm chỉ cần mỗi ngày “câu” được khoảng trăm người khách lạ từ hai tiệm tạp hóa bước qua thì cũng đủ “sở hụi” rồi, chưa tính khách “mồi” như đám trẻ nhỏ và phụ huynh.

Chiêu này gọi là “bày binh bố trận” bao vây đánh trực diện thẳng vô khứu giác “địch”, làm cho “địch” trở tay không kịp phải “đầu hàng” nhanh chóng, lẹ lẹ dâng mình “nộp mạng”.

Ở góc đường Harbor - Edinger (thành phố Santa Ana,) cứ 4 giờ chiều thì những người Mễ bán hàng rong căng lều lên bãi cỏ hai bên lề đường Harbor, bày bàn ghế, lò nướng thịt ra. Họ quạt lò nướng thịt, tôi lái xe đi ngang cảm thấy mùi thơm của thịt nướng bay ra điếc hết mũi. Nhìn vô “quán hàng rong” thấy khách ăn ngồi kín hết bàn ghế. Nhưng lần này tôi rút kinh nghiệm ở tiệm burger rồi, nên tôi “cương quyết” lái xe chạy ù qua, mặc dù bụng đang đói.

Tôi đi chợ Mễ, thấy ngay cửa ra vào có để cái kệ sắt lớn, trên kệ bày bán con gà nướng giá \$9, để trong hộp y chang gà nướng bán ở tiệm Costco.

Tôi bung hộp lên thấy gà mới nướng còn nóng hổi, mùi cũng thơm lắm. Tuy nhiên, khách đi chợ hầu như ai cũng đi lướt qua cái kệ mà không chú ý tới gà nướng. Mặc dù gà Costco bán giá \$4.99/con, nhưng không ai vì rẻ hơn \$4 mà lái xe đi một quãng đường dài để mua con gà, tiền đổ xăng và thời gian kiếm chỗ đậu xe và công mua gà nếu nhanh cũng mất một tiếng đồng hồ. Nếu tôi là khách Mỹ thì tôi thà mua luôn gà \$9 cùng các loại rau, gia vị đang có trong chợ cho tiện.

Có người đặt câu hỏi tại sao mấy năm nay ai cũng thấy rõ là kinh tế bị lạm phát, đồng tiền mất giá, món gì cũng lên giá mà riêng con gà nướng Costco không lên giá? Xin thưa với quý độc giả rằng cái “cộng dây” mà Costco thả ra “câu cá bự” này nó dài lắm. Bước vô cửa tiệm là đã hửi được mùi gà nướng “xuyên thấu” qua hai lỗ mũi rồi. “Cộng dây” đó từ từ dẫn dắt khách hàng đi sâu vô tiệm, đụng ngay nhà bếp bự bành ky chuyên nướng đủ thứ bánh trái, loại nào cũng bay mùi rất là hấp dẫn, loại bánh nào nhìn thấy cũng muốn mua ăn liền.

Bánh nướng tươi là bánh được nhồi bột nướng tại chỗ, đưa ra bàn bán còn nóng hổi, không phải là thứ bánh cứng ngắt đóng gói trong bao nylon hoặc hộp thiếc. Tất cả chúng

đều bốc mùi thơm ngọt ngào ngọt, làm cho đầu óc quý vị lập tức “nhảy số” để tính toán coi phải mua thứ bánh nào ngon nhứt ăn liền để giải quyết cơn thèm, bất kể là khi bước chân vô tiệm quý vị có vào với ý định mua một món bánh nướng hay không.

Quan trọng nhất là một cửa sổ bự để khách hàng tự do nhìn vô bếp coi quy trình làm bánh. Cũng từ cái cửa sổ này, vô số mùi thơm hấp dẫn bay ra “tổng tấn công” vô mũi khách hàng, khiến khách hàng khó mà kềm lòng được. Kế bên những chiếc bàn lớn xếp bánh ngọt mới nướng là gà nướng, thịt bò nướng, gà tươi, bò tươi, tôm, cá, rau cải, sốt cà chua, phô-mai, xúc xích... Vậy là khách hàng bị hấp dẫn vì con gà giá rẻ \$4.99 để rồi sau đó khi trở ra cửa thì đẩy theo một xe đủ thứ thức ăn. Costco chỉ “nhả ra” cho khách hàng \$4 (tiền chênh lệch so với giá bán ở nơi khác,) nhưng đã thu tiền lời từ bán những món khác cho khách rất nhiều. Đố ai đã vô tiệm rồi khi trở ra hoàn toàn không mua món gì.

Cho khách dùng thử sản phẩm cũng là cách dụ khị khách mua số lượng nhiều. Các quầy cho khách ăn thử bánh luôn có đông người xếp hàng chờ được nhận bánh dùng thử. Thật sự tôi cũng không hiểu sao, khi ăn thử thì thấy ngon,

mua về ăn thấy không ngon. Một cô khách hàng khác lý giải rằng: “*Tại mua về nhà ăn nhiều quá không thấy ngon. Ở đây họ cho mình ăn có chút xíu hà.*”

Giống như Costco, khu vực Little Sài Gòn và các thành phố phụ cận có nhiều tiệm Walmart, nhưng Walmart khác Costco ở chỗ chỉ duy nhứt một tiệm ở góc đường Chapman- Gilbert (thành phố Garden Grove) là có lò sản xuất các loại bánh mì, bánh ngọt và gà nướng, thịt nướng trong tiệm. Lò bánh gần cửa tiệm, khách bước vô thì hửi được ngay mùi thơm từ khu vực lò nướng bánh. Tôi thích mua bánh mì ở tiệm này. Tại đây có bánh mì mềm kiểu Pháp, bánh mì kiểu Ý, bánh mì chua kiểu Mỹ được bán với giá \$1/ổ bự, nay đã lên giá \$2/ổ bự. Đối diện khu vực bán bánh tươi là các kệ bày bán rau, gia vị, trái cây.

Tuần rồi, Việt Nam đã xảy ra kẹt xe kinh hoàng trên khắp các ngã đường, một tiếng đồng hồ không đi nổi một cây số. Có Facebooker nọ khẳng định một cách hùng hồn rằng không cho bất cứ ai (vì kẹt xe) dùng nhờ nhà vệ sinh. Vậy là văn hóa bán hàng của Facebooker nọ rất tệ. Ngoài chiêu dùng mùi vị thơm ngon để câu khách, thương gia xứ Mỹ còn “tấn công” vô xúc giác của khách hàng.

Thời tiết nắng nóng, cư dân chen chúc vô tiệm buôn Mỹ để hưởng ké máy lạnh, dùng restroom của tiệm thoải mái mà chẳng có ai phiền hà gì, cũng không hề yêu cầu phải mua món gì. Người Mỹ thừa biết điều đó, nhưng họ đang thả còng dây dài để “câu” cảm tình người thiên hạ. Hôm nay có thể người ta chỉ vô tiệm xài ké chỗ không mua, nhưng ngày khác họ sẽ quay lại mua đồ vì nhớ sự tử tế của tiệm.

Các chợ Việt Nam có restroom nhưng rất là thiếu vệ sinh. Có khi thay vì đi chợ lựa mua 20 món, khách mua 10 món thôi để chạy về nhà lẹ còn nhảy vô restroom. Các thương xá Việt tập trung nhiều tiệm buôn vải, quần áo, thuốc Bắc, tạp hóa (trừ Phước Lộc Thọ) không hề có restroom, vô đi loanh quanh mua đồ một hồi thì khách phải bỏ chạy vì không thể nín lâu.

Tất nhiên, những “cộng dây” gắn “lưỡi câu” này dành cho khách hàng nào chưa có ý định mua đồ của tiệm. Còn sau khi khách đã mua rồi thì tiệm có những chiêu khác làm cho khách hàng phải “trung thành” với họ. Thí dụ: chế độ hậu mãi, cho trả hàng và hoàn tiền. Các thương gia Việt còn lâu lắm mới theo kịp cách “thả câu” của tiệm Mỹ.

TPT

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

Sát cá

NGỌC DIỆP

Tuổi thơ của tôi từ nhỏ cho tới những năm sau khi Ba đi tù cải tạo về (1983) rồi đi định cư Mỹ theo chương trình H.O. là những năm tháng nhọc nhằn, đầy khó khăn, thiếu thốn nhưng rất vui, ấm cúng và vô cùng thú vị. Nhiều âm thanh và hình ảnh của miền tuổi thơ cứ như góp một phần vào ký ức ở Nam Kỳ đầy thi vị, và phong phú. Ông Cố Nội hồi xưa là ông Hương Cả, nhưng rất thương người. Ông làm thầy thuốc Nam chuyên chữa rắn cắn. Nghe kể lại là có người bị rắn cắn sùi bọt mép rồi nhưng tới Ông thì được cứu sống. Nhà Nội tôi trước đây có rất nhiều ruộng đất, nhưng sau này bị mất hết. Lúc Ba tôi về, họ cho lại được có một công kiếm đủ gạo nuôi 7 miệng ăn.

Trong nhà coi như chỉ có hai thu nhập chánh là của Cô Út và Mẹ từ việc đi dạy. Mẹ tuy vẫn tiếp tục đi dạy nhưng không đủ ăn, lại còn phải đi dạy bổ túc ngày lẫn đêm.

Thấy Mẹ ráng xoay trở nhưng vẫn chật vật, tôi rất thương. Dù còn nhỏ chừng 11, 12 tuổi nhưng thấy Mẹ luôn phải lo toan tiền chợ trong túng thiếu, tôi cũng nghĩ đủ cách để giúp đỡ Mẹ phần nào. Hồi học lớp Năm tôi móc bao viết mấy để bán cho mấy bạn cùng trang lứa. Lúc đó, viết Trung Quốc được nhập vào Việt Nam và học trò nào cũng có cây viết máy, có khắc tên bằng hoa văn bay bướm rất đẹp. Loại viết thân bằng nhựa đỏ huyết dụ có nắp mạ vàng, tiện dụng, không tèm nhem như loại viết chấm. Cô Út chỉ tôi đan và

móc. Thế là, tôi móc bao viết bán cho mấy bạn cùng trang lứa. Thời điểm đó chắc tôi học lớp Năm. Có lúc, Mẹ làm kẹo chuối để tôi bán ở những buổi chiếu bóng ngoài trời của Hợp Tác Xã Phước Tân Hưng. Tôi cũng từng phụ Mẹ đi góp hụi. Có lần, Mẹ bị bà ba L. giựt hụi. Bà ấy không có tiền trả, đành gán lại bằng gà vì nhà bà bán gà đã làm thịt bán. Vậy là, nhà tôi có gà ăn... đều đều trong một thời gian, chỗ bình thường thì bữa rau, bữa cháo rất đậm bạc cho qua bữa. Mỗi ngày, tôi ghé ngang lấy một con gà đã làm thịt. Lúc đó, tự nhiên nhà được ăn sướng với nhiều món gà như canh gà nấu khổ qua, gà kho, gà ram mặn, đủ món... Trở lại với chuyện sát cá, nghe có vẻ sát khí đùng đùng, nhưng than ôi, lúc đói, hễ cái

gì ăn được là ăn, có sá chi là sát sanh. Nhà Nội tôi thì gần sát sông, có cá nước mặn nhưng nếu muốn bắt cá nước lợ thì phải qua nhà bà Cô. Bà Cô là bà con Chú Bác ruột với Ông Nội tôi, nhà bà ở đối diện chên chếp trước nhà Nội. Bà không cho tụi nhỏ hàng xóm thả câu trong mương nhà Bà nhưng lại đặc cách cho tôi, có lẽ vì Bà thấy bà con, lại nghèo. Tôi rất khoái bắt cá từ mương nhà của bà Cô, mương trước lán mương sau.

Tôi bắt cá bằng những cách thức sau đây ở nhiều chỗ khác nhau: Câu cá, lưới cá, đặt lộp, và vó tép. Chắc hẳn quý độc giả có nghe qua câu hát nằm lòng của người miền Tây như sau:

*Nếu mai thất nghiệp anh về quê
cắm câu*

*Bắt con nhái bầu, thả trên đầu
câu*

Chờ em đi qua anh thả câu

*Nếu câu em được em về làm dâu
cho má anh.*

Sát bên nhà tôi có Dượng Ba Loan làm lưới câu bán cho người đi cắm câu vào mùa mưa hay câu cá quanh năm. Cắn câu dùng để cắm được làm bằng tre chẻ hoặc cây trúc mảnh khảnh, dài khoảng một cánh tay người, có dây dài khoảng vài gang tay. Người cắm câu mắc lưới câu vào cần, dùng con trùng đất làm mồi, xong, cắm câu ngoài đồng lúa. Thời đó, cá đâu quá chừng quá đổi. Sau này phần vì thuốc trừ sâu, phần vì đồng lúa không còn canh tác lúa vì đất được dùng để trồng thanh long mang lại lợi nhuận kinh tế cao hơn. Tôi rất thích qua nhà Dượng Ba chơi. Nhà Dượng Ba có rất nhiều dụng cụ các thứ như máy giữa, đủ các loại đực để làm lưới câu. Suốt ngày, bà con lối

xóm có thể nghe tiếng đục cộp cộp, tiếng giữa rền rẹt, leng keng, tiếng khua lách cách cả ngày. Tôi cũng được chứng kiến việc làm lưới câu từ đầu tới cuối. Lưới câu làm bằng những cọng sắt mảnh mai không sét (stainless steel). Dượng có nhiều cọng sắt không sét với kích thước khác nhau, lớn thì câu cá lớn, nhỏ thì để câu cá nhỏ. Tôi còn nhớ mang máng những đoạn làm lưới câu là như vậy: cắt một cọng sắt cỡ gần một lòng tay, gấn vô một cái kẹp để đưa vô máy giữa, mài đầu cho nhọn. Xong, Dượng lấy đục, đục một cái móc cho bén để cá mắc vào, xong đặt nó vào khuôn để uốn thành hình lưới câu, cuối cùng bẻ ngược lại đầu kia để móc nhợ vào. Tôi cũng học được cách cột sợi nhợ sao cho đừng sút ra. Tôi mua một cây cần câu bằng trúc, gấn nhợ vô, rồi gấn lưới câu vô. Xong, tôi gấn một khúc cỏ nổi ở giữa để làm phao.

Tôi chạy qua Dượng, í ới gọi:

- Dượng Ba ơi, bán cho con vài lưới câu để câu cá rô nha Dượng.
- Nay mà câu ở đâu?
- Dạ câu mương bà Cô Dượng ơi.
- Mồi trùng hay mồi sâu mậy?
- Dạ bằng sâu, con mới bắt một mớ sâu bông búp kia, toàn bự bự không hà.

Nghĩ lại mà thấy rùng mình, không hiểu sao hồi nhỏ tôi dạn ghê nơi. Những con sâu bông búp màu xanh lè, có lông lá, hai mắt thò lổ, nhoi nhúc, nhìn thấy sợ. Cứ hễ lá nào cuộn cuộn lại, có chút phân rớt ra là có sâu. Tôi bắt con sâu ra, móc nó vô lưới câu, thả xuống nước một chút xíu giật lên, ngời vài tiếng là được mớ cá rô đồng, mang về Mẹ kho tiêu ăn ngon lành. Năm đó tôi học cấp hai, học buổi chiều nên hể thấy

Cần câu cắm

Vó tép

tụi bạn Nhi, Quí, Nam, Phong với Thu Loan của xóm dưới đi học ngang nhà là chạy về đi học. Bữa nào câu cá là khỏi phụ Nội nấu cơm.

Cũng có lúc tôi dùng trứng ong để móc mồi. Nghĩ lại sao lúc đó mình gan thật! Tôi đã từng nhiều lần thọc tổ ong vò vẽ bắt để làm mồi câu cá! Cũng may là tôi chưa bị ong đánh lần nào. Cũng có lúc tôi xài mồi trùng đào dưới đất xộp. Tôi lấy tay, ngắt con trùng ra, móc vô lưỡi câu. Ở bên trong con trùng là màu đen với chất dịch đen sì, nhưng không nhót vì nó ăn toàn đất. Cứ hề tôi ngắt nó ra

thành mấy phần thì nó cũng ngúc ngoắc mấy phần thấy mà ghê! Nếu tôi thả lưỡi câu sâu xuống dưới đáy một chút sẽ câu được cá trê vàng. Con cá trê vàng có hai cái ngạnh dài thông, nếu không biết cách bắt là nó chém cho chỉ có mà đứt tay, chảy máu. Cá trê vàng mà kho sệt sệt với chút gừng ăn với cơm trắng là ngon hết sảy luôn! Có lần lúc, tôi câu được con tôm. Ôi, tôi mừng như bắt được vàng, đem lên nhà ông Tám bán, nhà họ có thu mua tôm xuất cảng, xong đổi lấy gạch tôm béo ngậy về kho sệt ăn với cơm. Lúc người ta đói ăn gì cũng thấy ngon hết.

Còn một cách bắt cá khác là lưới cá bằng lưới bén. Tôi lên Cô Ba Mành ở xóm chợ Tham Nhiên. (Cô Ba Mành là bạn của Nội, nhà cô gần chỗ Nội bán bánh mà tôi sẽ có bài viết về xóm bánh. Cô cũng là bà ngoại của bạn Hùng ở xóm chợ, giờ cũng đã mất). Tôi nói với Cô:

- Cô Ba ơi, bán cho con cỡ 5 mét lưới nhen Cô Ba.

- Nay mầy giăng ở đâu con?

- Dạ mường sau nhà bà Cô. Con “kết” cái mường đó lắm Cô Ba. Cá thiệt là nhiều!

Mang lưới về, tôi lại đi mua một nhánh tre vừa đủ để giăng ngang con mường nhà bà Cô. Mắc lưới bén vào cây tre xong, tôi thả lưới xuống mường. Lưới bén thì mỏng mảnh, trong suốt, ở trên có phao, dưới có chùy nặng và cá lội theo dòng nước, cứ hề bơi ngang qua là mắc lưới. Lâu lâu tôi lại đi thăm lưới. Có phải hai lần, khi gỡ lưới lên, tôi tá hỏa, nhảy dựng, chạy vô nhà bà Cô kêu cứu....

- Dượng Ba oiiiiiiiiiiii.... Tôi hót ha hót hải chạy vô không kịp thở, vừa thở hổn hển vừa nói không thành lời. (Dượng Ba này là Dượng Ba Nết)

- Chuyện gì vậy mậy?

- Con cho Dượng lưới bén đó, Dượng tính giùm con hen. Con.....con..... con... rần... nó mắc vô lưới con rồi.

- Thôi được rồi, để tao xử cho.

Vậy là coi như mất lưới bén đó luôn. Dượng Ba nấu cháo rần với đậu xanh. Nghe đâu ăn cũng ngon lắm. Mà đời nào tôi dám thử? Tôi không sợ sâu, không sợ trùng, không sợ ong

vò vè nhưng lại sợ rắn đã làm thịt. (Chắc là tôi gồm hơn là sợ thì có.)

Còn một cách bắt cá nữa là đặt lợp. Cái lợp làm bằng tre chung quanh, có một cửa nhỏ, con cá vô được nhưng ra thì không. Tôi ra chợ ngã Tư mua chừng một chục cái lợp, rồi cứ thế mà đào trùng bỏ vô lợp, canh nước lớn sau sông, đặt gần những kẹt bập dừa. Ôi, có lúc được mấy con cá bóng dừa đen thui đen thui, lớn bằng cườm tay tôi lúc đó, thấy mà ham. Cá bóng dừa kho tiêu ăn với cháo trắng cũng ngon lắm. Cá này chiên giòn giầm nước mắm cũng rất ngon. Nội tôi hay thích cắt một tí dưa leo mong mỏng thả vô. Ăn kiểu này cũng ngon không kém.

Vó tép cũng là một cách bắt tép tôi đã từng làm qua. Cái vỏ bằng vải mùng, cắt vuông vuông, rồi chẻ hai thanh tre gắn chéo vào nhau như hình chữ thập, cột vào 4 góc vỏ, xong bắt thanh tre dài ở giữa để làm cần giỏ vó lên. Con tép thích sống ở trong đồng, là nước ngọt. Gần nhà tôi có một cái ao người ta đào cốt để nuôi cá tra, nên tôi ra đó đặt vó. Tép thích ăn cám rang, nên tôi nặn một cục đất sét, thấm tí nước, rồi lăn vô cám. Mùi cám rang rất thơm, rất hấp dẫn đối với con tép nên nó mò vô vó để ăn. Tôi vác chừng 5 cái vó, đi qua khỏi xóm chợ, lên trước nhà chú Ba Thới, gần trường Mẫu Giáo hồi xưa, thả vó xuống một hồi, ngồi canh rồi giỏ lên. Con tép nhảy nghe tạch tạch lúc vừa lên khỏi nước, thấy mà mê. Tép này về chấy để cuốn với bánh trắng, thêm chút chuối chát, lá cách, chấm mắm nêm của cô Năm Xảo ăn ngon khỏi chê.

Quê Nội, quê Ngoại giờ xa cách ngàn trùng, nhưng miền ký ức của tuổi thơ về vùng quê thân yêu ấy mãi mãi không hề rời xa tôi, cho dù ở bất cứ thời gian hay không gian nào. Tôi cứ mãi gói ghém cái ký ức tuyệt đẹp về miền sông nước Nam Kỳ đó vào trong lòng, để khi có dịp ôn lại, hay kể lại cho con cháu nghe. Ngày xưa, ngày xưa...

ND

Mời bạn đặt câu hỏi với mục

An Sinh Xã Hội (Social Security) là những vấn đề về:

- Trợ cấp hưu trí
- Trợ cấp người già
- Trợ cấp tàn tật

Do cô Angie Hồ Quang phụ trách.
Nếu quý bạn có câu hỏi xin email đến Ban Biên Tập Trẻ tại:

bientap@trenews.net

Phúc Lợi Xã Hội [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)] là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program-SNAP).

Mục “Phúc Lợi Xã Hội” do cô Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, phụ trách.

Nếu quý bạn có bất kỳ thắc mắc gì, xin gửi câu hỏi về:

bientap@trenews.net

Thời tiết & Super Bowl

IAN BUI
DALLAS, TX

Thời tiết là một trong những yếu tố quyết định khi NFL chọn địa điểm cho các trận Super Bowl. Nhiệt độ trung bình nơi được chọn thường phải từ 50°F trở lên vào mùa Super Bowl thì mới được. Còn nếu là vùng lạnh thì phải là sân có mái che. Dẫu vậy, vẫn có những trường hợp ông trời chơi khăm vào dịp Super Bowl, dẫn đến những cái nhất thú vị.

Superdome ở New Orleans, được dân Việt trong vùng gọi đùa là “nồi nấu rượu”, chuẩn bị chào đón Super Bowl LIX giữa Philadelphia Eagles và Kansas City Chiefs ngày 9/2/2025. (ASM GLOBAL)

Nhiều tuyết nhất! Super Bowl XL, tại Detroit, Michigan được chơi tại sân Ford Field vào ngày 5/2/2006. Hôm đó trời đổ tuyết tuy chỉ 1 inch, nhưng lạ thay đó lại là kỷ lục nhiều tuyết nhất của Super Bowl xưa nay. Nhưng nhờ Ford Field là sân banh có mái vòm nên cầu thủ và khán giả chẳng bị ảnh hưởng gì cả. Trong trận này, Pittsburgh Steelers đã đánh bại Seattle Seahawks nhẹ nhàng 21-10 để giành chức vô địch lần thứ năm, một thành tích ngang ngửa với San Francisco 49ers và Dallas Cowboys.

ẢNH: GARY CASKEY/UPI

Lạnh nhất! Super Bowl VI, năm 1972, được chơi trên sân Tulane Stadium ở New Orleans, nơi nhiệt độ trung bình vào tháng Một là khoảng 60F. Nhưng vào ngày 16/1 trời bỗng lạnh bất thần, chỉ có 39°F, cộng thêm lạnh vì gió nên xuống đến 20F. Lần đó đội Dallas Cowboys với chủ công huyền thoại Roger Staubach đã đè bẹp Miami Dolphins 21-3 để giành chiếc cúp Lombardi thứ nhất, và cũng là chức vô địch thể thao chuyên nghiệp đầu tiên cho thành phố. Đó cũng là lần cuối cùng Super Bowl được chơi ngoài trời ở New Orleans. Từ đó đến nay Superbowl ở New Orleans đều diễn ra trong cái “nồi nấu rượu.”

Roger Staubach (12) tại Super Bowl VI. (WALTER IOOSS JR/SPORTS ILLUSTRATED)

Gió nhất! Super Bowl XIV, 20/1/1980, giữa Los Angeles Rams và Pittsburgh Steelers. Đội Rams tuy chơi trên sân nhà nhưng vẫn không địch nổi chủ công Terry Bradshaw vào thời kỳ sung mãn nhất của Steelers. Trong 5 năm trước đó Pittsburgh đã đoạt cúp vô địch đến 3 lần. Hôm ấy tuy gió có khi lên đến 30mph, nhưng Los Angeles vẫn cầm cự được và gác 2 điểm sau hiệp 3. Nhưng cuối cùng Pittsburgh vẫn thắng thuyết phục với tỉ số 31-19, trở thành đội ban đầu tiên trong lịch sử NFL với 4 chiếc cúp Lombardi!

Terry Bradshaw (12) trong trận Super Bowl XIV. (WALLY MCNAMEE/CORBIS)

Nóng nhất! Super Bowl VII, ngày 14/1/1973 đạt kỷ lục “nóng” nhất với nhiệt kế lên đến... 84°F. Đối với các cầu thủ Miami Dolphins đã quá quen với cái nóng vùng Nam Florida thì nhiệt độ như vậy quả là lý tưởng. Mùa ban đầu năm ấy Miami là đội ban đầu duy nhất, với thành tích 16-0 trước trận chung kết. Dưới tài điều khiển của Bob Griese, nổi tiếng là quarterback duy nhất dám mang mất kiếng khi chơi, Miami đã thắng sát Washington Redskins 14-7 để giành cúp vô địch đầu tiên cho thành phố. Cho đến nay vẫn chưa có đội ban đầu NFL nào đạt được thành tích bất bại nguyên mùa như Miami.

Bob Griese (12) trong trận Super Bowl VII. (FOCUS ON SPORTS/GETTY)

Uớt nhất! Super Bowl XLI, 4/2/2007, chơi trên sân của Miami Dolphins, giữa Indianapolis Colts và Chicago Bears đã diễn ra dưới cơn mưa tầm tã. Cả hai đội đều bị ảnh hưởng bởi khí hậu bất thường nên vượt ban, mất ban lia lia. Trận ban còn được ghi nhận là giải vô địch thể thao chuyên nghiệp đầu tiên giữa hai huấn luyện viên đều là da Đen – Lovie Smith (Chicago) và Tony Dungy (Indianapolis). Chủ công Peyton Manning của Indianapolis được bầu chọn là MVP sau khi Colts hạ gục Bears 29-17. Peyton là con của quarterback Archie Manning, lừng danh một thời với đội New Orleans Saints vào thập niên 1970.

Peyton Manning trong Super Bowl XLI. (AL TIELEMANS/SPORTS ILLUSTRATED)

Chém nhẹp nhất! Đây là một kỷ lục khá thú vị vì nó xảy ra ngay tại Dallas, Texas, nơi không ai nghĩ sẽ bị lạnh đến độ đường sá bị tê liệt vì đóng băng. Vài ngày trước khi Super Bowl XLV diễn ra tại sân vận động AT&T ở Arlington, thời tiết trở lạnh bất thường. Tuyết đổ ngập vùng DFW, mái sân ban bị đóng băng. 6 nhân công làm việc tại đây đã bị thương khi băng vỡ từ trên rơi xuống. Dù giao thông khó khăn, số người đi xem vẫn lên đến 103,000 người, có lẽ vì đây là lần đầu tiên Super Bowl được chơi tại vùng Bắc Texas. Green Bay Packers đả bại Pittsburgh Steelers 31-25 trong một trận ban vô cùng hào hứng.

AT&T Stadium ngày 6/2/2011, trước trận Super Bowl XLV. (JEFF HAYNES/AFP)

Đen tối nhất! Một sự kiện cực kỳ hy hữu đã xảy ra trong trận Super Bowl XLVII tại Superdome ở New Orleans ngày 3/2/2011. Hiệp 3 vừa bắt đầu được vài phút thì bỗng dưng một nửa sân ban bị ... cúp điện. Khi ấy Baltimore Ravens đang gác San Francisco 28-6. Phải hơn nửa tiếng sau điện mới được phục hồi. San Francisco vùng lên, gỡ lại 29-31 với chỉ 3 phút còn lại trong trận đấu. Nhưng quarterback Joe Flacco đã bình tĩnh đem ban xuống dứt điểm 49ers và mang chiếc cúp Lombardi thứ nhì về cho Ravens với tỉ số 34-31. Đây cũng là trận Super Bowl đầu tiên trong lịch sử huấn luyện viên của hai đội là anh em – John Harbaugh (Ravens) và Jim Harbaugh (49ers)

Joe Flacco (5) chờ đèn sáng trở lại trên sân Superdome. (ROB TRINGALI/SPORTSCHROME)

Dọn tuyết mái nhà

HOÀNG HƯƠNG

- **Các dụng cụ cần có:** cây cào mái nhà (roof rake), xẻng. Đồ bảo hộ: nón bảo hiểm, kính bảo vệ mắt, găng tay và giày cao cổ (boots).

- **Trước tiên, cần xác định xem có cần dọn tuyết không.** Lượng tuyết mà mái nhà có thể chịu được tùy thuộc vào loại, tuổi và tình trạng của mái nhà. Nhưng nhìn chung, nên dọn tuyết nếu tuyết dày khoảng 6 inch đến 1 foot. Bạn cũng nên cập nhật dự báo thời tiết tại địa phương để đưa ra quyết định thích hợp.

- **Chuẩn bị và mặc đồ bảo hộ.** Khi dọn tuyết trên mái nhà, tuyết sẽ rơi xuống dưới. Lượng tuyết và băng dày có thể khiến cây trồng, phương tiện, đồ vật bị hư hại hay gây thương tích. Do đó cần dọn sạch khu vực quanh nhà, che phủ cây trồng và di chuyển phương tiện. Bạn cũng cần mặc đồ bảo hộ để giữ ấm và ngừa tai nạn trong khi dọn tuyết.

- **Bắt đầu từ các cạnh của mái nhà.** Đặt cào mái nhà cách mép mái vài feet. Đứng cách xa nơi tuyết sẽ rơi và cẩn thận với bất kỳ chướng ngại vật nào xung

quanh như đường dây điện, máng xối hoặc cành cây. Kéo cây cào mái nhưng cần giữ cho dụng cụ song song với mái nhà. Không nên đẩy hay cào quá mạnh vì có thể làm hỏng các tấm lợp mái. Mục tiêu là loại bỏ nhiều nhất tuyết có thể nhưng cần để lại khoảng 1 hoặc 2 inch.

- Sau khi làm sạch hai feet tuyết đầu tiên khỏi mép mái nhà, trượt cào mái nhà cao hơn để dọn 2 đến 3 feet tuyết tiếp theo. Lặp lại cách làm này cho đến khi dọn sạch. Cần cẩn trọng khi dọn quanh máng xối, giếng trời, ống khói và lỗ thông hơi.

- **Dọn sạch mặt đất xung quanh nhà.** Sau khi hoàn tất việc dọn tuyết trên mái, dùng xẻng dọn tuyết trên bề mặt đất xung quanh nhà. Đặc biệt chú ý làm sạch khu vực quanh ống xả nước cho máng xối.

DALLAS Sự Kiện

GALLERIA DALLAS CELEBRATES LUNAR NEW YEAR

08/02. Sinh hoạt giải trí mùa lễ Tết với múa lân do đoàn lân HD Lion Dance trình diễn, trưng bày đèn lồng, múa trống cổ truyền Nhật Bản và nhiều tiết mục khác.

Địa điểm: Galleria Dallas, 13350 Dallas Parkway, Dallas, TX 75240.

Giá vé: miễn phí.

BALLET FOLKLORICO DE MEXICO

10/2. Trình diễn Ballet Folklórico, một nghệ thuật múa kết hợp múa truyền thống dân gian Mexico và Ballet với các tác phẩm thể hiện lịch sử và văn hóa Mexico.

Địa điểm: Charles W. Eisemann Center for Performing Arts, 2351 Performance Dr, Richardson TX 75082. **Giá vé:** \$40-\$70.

& JULIET

28/1 tới 9/2. Nhạc kịch hài dựa trên tác phẩm "love story" danh tiếng, với bối cảnh giả định Juliet không chết cùng Romeo. Có nhiều nhạc phẩm danh tiếng

Địa điểm: Music Hall at Fair Park, 909 1st Ave, Dallas TX 75210. **Giá vé:** \$30.

TRIỆU MINH

Các loại virus đường hô hấp thường gia tăng theo mùa. Những khuyến nghị về sức khỏe tổng quát và lời khuyên trong các tình huống thông thường sau đây có thể giúp bạn giữ sức khỏe khi ra ngoài trong mùa đông này.

Giữ sức khỏe trong mùa đông

KỶ 1 - TỔNG QUÁT và TẠI NHÀ HÀNG

Giữ sức khỏe tổng thể trong 4 bước

■ **CẬP NHẬT VACCINE.** Đây là tuyến phòng thủ mạnh nhất của bạn trước nguy cơ bị bệnh nặng do virus đường hô hấp. Nên thảo luận với bác sĩ, nhưng các loại được khuyến nghị gồm: vaccine cúm liều cao (Fluad, Flublok, hoặc Fluzone High-Dose), vaccine COVID-19 cập nhật, vaccine virus hợp bào hô hấp (RSV), và vaccine phế cầu khuẩn (PCV).

■ **DÙNG THUỐC ĐỀU ĐẶN.** Những ngày nghỉ lễ bận rộn, hoặc khi đang du lịch, rất dễ quên, nhưng bỏ qua một hoặc hai liều thuốc có thể gây hại. Uống thuốc cùng giờ mỗi ngày cũng tốt. Nên dùng hộp đựng thuốc theo ngày, hoặc đặt nhắc nhở trên điện thoại như Apple Health và Samsung Health.

■ **TĂNG CƯỜNG VẬN ĐỘNG.** Tập luyện 30 phút cường độ vừa phải ít nhất 5 lần một tuần có thể giúp tránh các bệnh đường hô hấp. Người đi bộ nhanh vài ngày trong tuần ít có nguy cơ bị cảm lạnh hơn. Mùa đông thường là thời gian tốt để đến phòng gym, vì thường khá vắng.

■ **NGỦ ĐỦ VÀ ĂN ĐÚNG CÁCH.** Người ngủ 6 tiếng hoặc ít hơn mỗi đêm có nguy cơ bị cảm lạnh gấp 4 lần khi tiếp xúc với virus so với người ngủ hơn 7 tiếng. Và trong các bữa tiệc từng ngày lễ, hãy cố gắng thêm nhiều rau củ, ngũ cốc nguyên hạt, và protein nạc (đặc biệt là cá béo) - và chọn dầu lành mạnh như dầu ô liu. Cách thức ăn uống này có thể giảm nguy cơ nhiễm COVID-19, và cũng có thể giúp ít bị cảm lạnh hơn.

Hạn chế đồ chế biến như bánh quy và đồ nướng bán sẵn, vì có thể gây viêm, làm suy giảm miễn dịch. Hỏi bác sĩ xem bạn có nên bổ sung vitamin D không, vì có thể giúp cải thiện chức năng hệ miễn dịch và giảm nguy cơ nhiễm trùng hô hấp.

Ăn uống tại nhà hàng

■ **CHỌN ĐỊA ĐIỂM.** Hãy chọn nhà hàng có bàn cách nhau khoảng 2 mét và chọn vị trí ở cạnh. Ngồi gần tường là tốt nhất, vì bạn chỉ phải tiếp xúc với phía trước và hai bên.

■ **ĐEO KHẨU TRANG HAY KHÔNG?** Ở nhà hàng đông người, hãy cân nhắc việc đeo khẩu trang, còn nếu chỉ có vài người ăn tại một nơi không quá đông đúc, bạn có thể không cần đeo.

■ **LAU DỌN SẠCH SẼ.** Nếu muốn, có thể khử trùng bàn bằng khăn lau tay chứa ít nhất 60% cồn. Đa số nhà hàng đã lau bàn trước đó, nhưng họ có thể dùng chung khăn lau cho các bàn khác.

Kẻ thù

MỘC MẠC

Một luật sư và một nghệ sĩ đã sống trong cùng một khu phố nhiều năm. Mặc dù họ không phải là bạn thân, nhưng họ chào nhau mỗi ngày. Một ngày nọ, luật sư đến thăm nghệ sĩ và nói với anh ta: "Nghe này, một khách hàng của tôi nói những điều rất tệ về anh. Ông ta nói rằng anh là một nghệ sĩ tồi và hầu hết các tác phẩm của anh đều tệ hại. Ông ta nói rằng bất cứ ai mua tác phẩm của anh đều là kẻ ngốc. Ông ta còn nói những điều thô lỗ về anh mà tôi không thể nói ra."

Nghệ sĩ thở dài và lẩm bẩm: "Ông ta là kẻ thù của tôi!"

Vài hôm sau, luật sư lại đến thăm nghệ sĩ và nói với anh ta: "Nghe này, tôi đã gặp một người tại nhà hàng và ông ta nói những điều tệ hại về anh. Ông ta nói anh là người hút thuốc, nghiện ma túy kinh niên và nghiện rượu nặng. Ông ta cũng nói anh là một tên cướp vũ trang trước đây và là một tên trộm xe trước đây. Ông ta không chỉ nói với tôi, mà còn nói với mọi người trong nhà hàng."

Nghệ sĩ thở dài và lẩm bẩm: "Buồn thật, bây giờ tôi có 2 kẻ thù!"

Vài bữa, luật sư lại đến thăm nghệ sĩ và nói: "Nhìn này, một người từ khu phố của chúng ta đã dừng lại và nói với tôi những điều kinh khủng về anh. Ông ta nói anh mắc một căn bệnh truyền nhiễm cao, và bất cứ ai đến gần anh sẽ bị lây nhiễm. Ông ta đang nói với mọi người tránh xa anh. Xem ra, anh có tận 3 kẻ thù!"

Nghệ sĩ lắc đầu và nói: "Không, anh sai rồi. Tôi có 4 kẻ thù!"

Luật sư kinh ngạc nhìn người nghệ sĩ. Nghệ sĩ mỉm cười và thì thầm: "Anh quên không tính cả mình. Nghe này, việc anh không bảo vệ danh dự của tôi trong khi những người kia đang vu khống tôi, mà vội vàng báo cho tôi biết, nghĩa là anh cũng là kẻ thù của tôi. Thực tế, anh là kẻ thù tồi tệ nhất của tôi!"

Luật sư rời khỏi phòng, cúi đầu trong sự xấu hổ như một đứa trẻ.

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

Đồ len năm nay chút thay đổi với hoạ tiết nổi trội, chất vải sang, phong cách ấm cúng sành điệu. Đồ len thủ công artisanal knitwear đang được chuộng vì không bán hàng loạt, chi tiết khác biệt với hoa văn thủ công, chất liệu tự nhiên, len nhuộm thủ công, đường đan khác biệt. Mang lại cảm giác độc đáo, khó bị lỗi thời như đồ dệt kim may sẵn. Dễ mặc với kiểu quần da, giả da hay các kiểu váy, quần khác.

■ **Style mặc nguyên bộ đồ len** giờ dễ diện lên đẹp. Áo len với váy dệt kim hay quần len ống rộng, có thể mặc đẹp, thoải mái, hoàn hảo cho ngày lạnh. Những bộ đồ len knit set thường có chất liệu tốt như cashmere, lạc đà alpaca hay len cừu Merino ... Nếu mặc bộ set len cùng tông màu thì nên có điểm nhấn là thắt lưng để liền mạch mà không đơn điệu.

■ **Len chunky** thô vẫn được ưa thích vào mùa lạnh, nhưng năm này hoa văn nổi rõ, kiểu dáng oversized rộng, hay các chi tiết khác như vạt bất đối xứng, cổ lọ lớn, hay tay áo đan nổi bật rất khác biệt. Thoải mái, ấm áp, linh hoạt dễ diện hay mặc thường. Đồ len chunky thì phần dưới mặc gọn để cân đối, đi boots cao gót.

■ **Kiểu áo len tối giản** minimalist đường nét gọn, trung tính, chất len tốt. Áo len tối giản có thể bỏ trong mặc với quần tây cạp cao đi làm, hoặc diện casual với quần jeans ống đứng. Tối giản nhưng không thiếu chi tiết, chú ý đường gân áo len tinh gọn, cổ giả mock neck. Dễ mặc qua nhiều mùa, không bị lỗi mốt.

■ **Len ánh kim sợi bạc, vàng, vàng hồng** óng ánh dễ mặc ban ngày lẫn tối. Ánh kim thường ở cổ, tay áo hay hoa văn trên áo. Mặc diện lên để nhìn hiện đại, tránh xuề xòa.

■ **Áo len khối màu color-block** thường kết hợp màu đất như lạc đà, rỉ sét với màu sáng như xanh cobalt, xanh lục bảo emerald. Khối màu độc đáo, khác lạ, chọn khối màu chéo để đáng nhìn gọn.

Lần nữa ta trở lại với thơ Phù Hư.

Phù Hư tên thật Nguyễn Đắc Ngân, sinh ngày 17 tháng Chạp năm Canh Dần (24 tháng 1-1951), tại Hải Dương. Thuở nhỏ ông học và sống ở Huế; từ năm 1972 tới nay, định cư tại Saigon. Ông đã có thơ đăng các báo Khởi Hành, Văn, Thời Tập, Đứng Dậy, Mỹ Thuật Thời Nay v.v.

Thơ Phù Hư trước hết là thơ chiến tranh. Ở mảng thơ này, ta gặp những nét hung bạo khốc liệt của chiến trận giữa đá núi cây rừng suối khe tàn độc và tiếng pháo dội đêm đêm. Bên cạnh đó là những câu thơ tình đời thường, nghĩa là không có vẻ gì khinh bạc số phận rủi may vì mũi tên hòn đạn vô tình mà bỏ lại người yêu; chỉ là thơ nhắc nhở người vợ hiền hay người tình chưa cưới hãy chờ đợi, hãy lo cho con thơ, cho cha mẹ già, cho mảnh vườn hay ruộng nương lợi tức khiếm tốn. Như khi yểm quân cạnh nhà một thiếu phụ có chồng cũng đi lính đã rất lâu, không biết sống chết ra sao mà bật tin tức gửi về - người lính chắc có ý nghĩ thầm kín khi đêm khuya nghe tiếng nàng thở dài, vì chàng ngủ bên hông nhà chỉ cách ngăn bởi một vách đất. Bài thơ này nhan đề “Ngậm Thở Qua Sông” với lời thơ gây cảm xúc, đã đóng góp một nét độc đáo vào thơ thời chiến ở Miền Nam.

Ngoài ra, Phù Hư còn có những bài thơ lục bát với ngôn ngữ đẹp, đầy sáng tạo của thơ lục bát đương thời. **SAO KHUÊ**

Đồn sơn yểm

(trích)

đóng núi đồn xa đoàn pháo yểm
quanh năm ngủ miết với chân mây
nhìn sâu xuống vực nham hiểm đá
thú rừng canh trút lá mặc cây

vào thu rồi đỏ dèo xao xác
thung lũng vàng khô ẩn bóng nhà
suối chia mường nhỏ gie ống nứa
chuối mùa lốm đốm lá trở hoa
suối len khe đá âm mưu chảy
đồn đóng binh rờn trận mặc xa

sơn yểm đỉnh cao muốn chống trời!
binh sĩ nhàn cư quần quanh thôi
cỏ không chứa lối đường xuống núi
rượu hết từ khuya vắng tiếng người
đêm lính trú buồn hâm bếp lửa
nhìn nhau kể chuyện vẫn cười chơi
tay hơ than khói khô da thịt
thuốc đốt từng khoanh giấu mặt người

đêm gió u hồn thổi muôn phương
lũng hạ khuya tiếng sói tru buồn
dư rượu ấm chi lòng khách núi
thuốc từng khoanh cầm tiếng thở giữa hồn

chinh chiến đầu non chinh chiến trận
ì ùng âm pháo dội quanh năm
xóm cũ chừ em lo chạy loạn
cha già xưa nhúm mộ bỏ bên đồng

1972

Ngậm thề qua sông

thơm lửa hương khoai tiếng hát rừng
ven thôn vừa ghé buổi di quân
khói mẹ sau lều cơm chín tới
nước em chè lá đậm phèn sông

tôi đòi trần mạc xa quê quán
buổi ghé nương em núp bóng nhà
em nhớ thương chồng đóng đồn ải xa
lâu tin vắng trông mòn đường xóm

tôi ở quá bên hông nhà gió sớm
đội giùm em tin chinh chiến gởi về
đêm nay mưa em mất ngủ khuya
tôi lạnh gió tin dịch về vẫn thức
làng em ở gió Lào qua rất độc
ngày mưa mùa khuất núi mù sông
mẹ già mong một mụn cháu đầu lòng
em nhắn gởi bao lần tin vẫn biệt
rừng vườn em trắng sương ngày tháng chạp
tôi gác đêm như bóng người rình

tôi nay đạn nổ nhẹ mạn sông
sương mỏng quá nhìn hoa ngàn con mắt
tôi giữa đêm nghe mình như thất lạc
thương xóm nhà biết nổ đạn vào đâu

đồng đội tôi ngủ một thôn sâu
ngại làm động mẹ ho vừa chợp mắt
tôi nương bóng nhà trăng che khuất
ngồi co mình cho bóng bớt riêng tôi
nhìn xa trăng định trốn sau đồi
sông tiếng vạc dậm buồn như tiếng cú
thức có khua mái nghe hôn bớt ngủ
mới hay trăng tháng chạp úa quanh đời
nghe em thở náo mãi không thôi
em thở đó hay gió kêu mùa giá
nhà em ở miệt đông xóm hạ
bên triền sông không bến phải vắng thuyền
đầu trăng con nước rất vô duyên
lên mấp mé vườn em vai phơi áo
em rất nhỏ ngày trông vào gánh gạo
mẹ thì già vốn cải với nương rau
bước sau hiên vui mẹ dây trâu
mùa tốt lá xanh hôn tôi mới ghé
buổi mới đến cau cao vừa nhú bẹ
em thẹn thừa tôi tưởng thuở bình yên
tôi đâu hay em có nỗi hờn riêng
trông chinh chiến gọi hồn chồng theo gió
một tháng tròn ngỡ như ngày thuở nhỏ

em là em mẹ là mẹ xưa
tôi lêu nghêu lúc đi sớm về trưa
cơm nửa buổi giữa khuya kêu bụng đói
nhà thừa quạnh tôi gượng vui chẳng nổi
mẹ thần thờ em heo bóng trong sân

tôi trần mạc nhậu không kể đến thân
sương nhiều lắm trời không che nằm đất
em vẫn bảo tôi mái tranh không chặt
tôi cười xòa xỏ xinh miết đậm quen

tròn tháng rồi đấy nhớ không em
hôm từ biệt quanh thôn nhà cửa khép
lúc quân đi chắc em không hề biết
đội tôi ngủ ngủ ngậm thề qua sông
còn tôi co ro lạnh mãi gió đông
một lần cuối nhìn nhà em đóng kín
tin chồng em chắc chưa về đến bến
như tin tôi mấy thuở gởi thăm nhà
cũng mấy năm rồi biên biệt phương xa
em còn nhớ một lần tôi ghé ở
thơm lửa hương khoai vui bếp cũ
hôn em xa lắm cũng quanh đây

1972

Lục bát phù hư

“mây ngâm úng nước chiều trời
chuông xô thấp nhọc nặng lời chia tay
ở lâu nhà ngủ phố lầy
nhạc phao tin ngựa rong đây phố cảm
thấp hiên điện ứng tin buồn
mười năm ngựa nhọc theo phường bát âm...”
(Phù Hư, “Ngựa ô vong”)

“nẻo em còn bão đêm tù
núi khi tàn xuống biển từ dâng lên
cách em đến mấy nghìn đêm
môi còn ả nộ hôn riêng ban đầu.”
(Phù Hư, “Nộ hôn đầu”).

“... nghe ngày hạ phố thốt âm
đầy chấn tôi vẫn tưởng lầm chiêm bao
đêm còn lạnh với lên cao
gió chen với nắng xôn xao cửa ngoài
xa kèn huyền vọng bên tai
bến sâu giờ chắc phơi đầy biệt ly
hồi ngày xe đuổi nhau đi
quán chôn tiếng khách bàn ghi chỗ ngồi...”
(Phù Hư, “Nguyệt âm”)

Có rất nhiều apps (ứng dụng) cho điện thoại, nhưng bạn chỉ cần một vài apps để làm cho cuộc sống hàng ngày trở nên dễ dàng hơn. Sau đây là những apps quan trọng nhất, bao gồm các ứng dụng có sẵn trên điện thoại của bạn (dù là iPhone hay Android) và những apps có thể tải xuống từ Apple App Store hoặc Google Play Store.

Những apps quan trọng

KỲ 4 - ĐI LẠI

Ứng dụng GPS là không thể thiếu cho việc di chuyển, ngay cả khi bạn đi xe buýt hoặc xe lửa thay vì lái xe. Đi xa nhà? Hãy tải ứng dụng Mobile Passport Control để làm thủ tục nhập cảnh Mỹ nhanh hơn, cùng với các ứng dụng của hãng hàng không và cho thuê xe.

Google Maps

Tìm xong được chỗ đậu xe, hãy nhấn vào chấm xanh hiển thị vị trí của bạn và nhấn Save để nhớ nơi xe đậu. Đi đến nơi không có sóng di động và muốn chắc chắn có thể tìm đường về, hãy tải bản đồ trước khi ra đi bằng cách tìm kiếm điểm đến. Nhấn vào tên địa điểm, sau đó nhấn vào ba chấm hiển thị thêm chức năng và chọn "Download offline map - Tải bản đồ ngoại tuyến".

Waze

Waze thuộc sở hữu của Google nhưng hoạt động khác Google Maps. Nó nhanh chóng điều hướng bạn qua các đường tránh kẹt xe bằng cách sử dụng dữ liệu thời gian thực từ những người dùng Waze khác trên đường. Bạn sẽ nhận được cảnh báo trực tiếp về các trở ngại trên đường như chỗ kẹt vì có xe bị hư hoặc đang làm đường.

Apple Maps

Nhiều người dùng iPhone không bao giờ mở ứng dụng GPS tích hợp sẵn. Nhưng Apple Maps có gần như tất cả các tính năng của Google Maps. Bạn thích ứng dụng nào hơn thì phụ thuộc vào sở thích cá nhân. Lời khuyên dành cho người dùng iPhone: Hãy thử sử dụng Apple Maps!

Mobile Passport Control

Nếu đang từ nước ngoài, trở về Mỹ, hãy tải ứng dụng miễn phí Mobile Passport Control để thời gian xếp hàng chờ sẽ ngắn hơn khi làm thủ tục với nhân viên nhập cảnh. Bạn sẽ nhập thông tin passport và trả lời các câu hỏi, chẳng hạn như giá trị của món quà lưu niệm. Bạn cũng có thể nhập thông tin cho nhiều người đi cùng. (Không giống như Global Entry, ứng dụng này không bao gồm TSA PreCheck để rút ngắn thời gian kiểm tra an ninh).

App Hàng không, Thuê xe

Trước khi đi nghỉ, hãy tải ứng dụng của hãng hàng không và công ty cho thuê xe. Chúng giúp bạn dễ dàng làm thủ tục lên phi cơ và nhận thông báo về các chuyến bay bị hoãn. Một số công ty cho thuê xe, chẳng hạn như Hertz, cho bạn dùng ứng dụng để không cần phải đến quầy làm thủ tục khi nhận xe.

BẢO HUÂN

50 năm Xuân trên đất mới

KIM LOAN
EDMONTON, CANADA

Hồi hè vừa rồi, chồng tôi thông báo:

- Năm 2025 anh sẽ đi Pharmacy Conference từ cuối tháng Một cho đến hết tuần đầu tháng Hai.

- Vậy có phải ở San Jose, hay New Orleans, hay San Francisco như những lần trước để em đi theo?

- Kỳ này là ở Toronto, Canada của chúng ta.

Tôi chợt nhớ ra:

- Khoan, để em xem lịch có trùng ngày Tết không nhe.

- Khởi em ơi, anh đã xem rồi, đúng ngày mùng 2 Tết

Ất Ty luôn đó. Nếu em vẫn muốn qua Mỹ ăn Tết với gia đình thì em cứ đi.

- Thôi, tội mình đã ăn Tết bên đó nhiều lần rồi, từ California đến Texas. Vậy nên em ở nhà, sẽ nhận lời làm MC Hội Chợ Tết Cộng Đồng Người Việt Edmonton.

- Ủa, sao em biết họ sẽ mời em làm MC, em đã hết chức vụ trong Ban Quản Trị Hội Người Việt lâu rồi mà?

- Thì hồi tháng rồi, anh Hội Trưởng có nhắn em, nếu năm nay em không qua Mỹ ăn Tết thì giúp làm MC Hội Chợ Tết 2025 vì đây là dịp

đặc biệt, là cột mốc kỷ niệm 50 năm tha hương, 50 mùa Xuân trên đất mới, 50 năm Quốc Hận!

- Ui chao, vậy là họ rà trúng “đài” của em rồi.

- Bởi mới nói, đó là ... ý Chúa, chớ đâu phải tự dưng năm nay anh phải đi Conference tại Canada trúng mùa Tết để em khỏi có lý do bay qua Mỹ, và ở lại Canada làm MC?

- Coi như Tết này dù không qua Mỹ sum họp đại gia đình nhưng anh và em vẫn vui vẻ bận rộn công việc riêng của mỗi người.

- Dù sao, gia đình chúng

ta cũng mới gặp nhau trong đám cưới của con gái mình rồi, cuối năm 2025 lại gặp nhau tại Texas trong đám cưới đứa cháu nữa, hẹn cái Tết khác thôi. Xuân đến Xuân đi rồi Xuân lại đến mà, lo chi.

Vợ chồng tôi đã có những cái Tết sum vầy bên Mỹ rất đông vui, nhiều kỷ niệm. Ở Nam California, mà người Việt mình gọi tóm tắt là khu Little Saigon, Phố Bolsa, khi Tết đến Xuân sang đã thu hút hàng ngàn du khách đồng hương từ các tiểu bang khác trong nước Mỹ (và cả những đồng hương từ Canada, Châu Âu) tìm về vùng đất ấm áp để sống lại không khí Tết quê hương. Nơi đây, đúng là nơi “đất lành chim đậu”,

với số lượng người Việt đông đảo nhất Bắc Mỹ, khí hậu lý tưởng, đã cho chúng ta cảm giác thân thương của mùa Xuân rạo rực.

Mỗi lần qua ăn Tết, chúng tôi đến trước vài tuần, vì thích niềm vui nhộn nhịp chuẩn bị sắm Tết, rồi đến ngày Tết là quay về Canada. Từ chợ đêm Phước Lộc Thọ, chợ Hoa Tết, Hội Chợ Tết, các chương trình Văn Nghệ, các khu thương mại chợ búa, khu văn phòng người Việt, đâu đâu cũng thấy “mùi của Tết”, “hương vị Tết”, nhất là ở các Chùa, Nhà Thờ đêm giao thừa, nghe tiếng pháo nổ mà lòng xôn xao.

Vì là “đất lành chim đậu” nên tôi có rất nhiều bạn bè người quen ở vùng

Nam California. Ngoài gia đình ông anh và họ hàng ruột thịt, là những bạn cũ từng ở chung trại tỵ nạn, là những bạn bè, đồng nghiệp xưa khi còn ở Việt Nam, là những người hàng xóm cũ thân thương. Hầu như mỗi lần tôi qua đó, đều không thể gặp gỡ được hết mọi người, mà phải chia bớt ra theo nhóm, hẹn Xuân sau.

Riêng ở Arlington, Texas, tôi có nhiều anh chị em và gia đình chú ruột cùng các em họ ở đây, nên chúng tôi ăn Tết Texas nhiều hơn Tết Cali.

Tôi vẫn nhớ cái Tết đầu tiên năm 1994 khi tôi mới định cư Canada liền bay qua Texas đón Tết với đại gia đình. Lúc ấy Arlington còn thưa thớt người Việt, còn hiện

nay thì người Việt “sinh sôi nảy nở” cũng như từ các nơi khác về đây lập nghiệp, mỗi lần Tết rất đông đúc rộn ràng, với các Hội Xuân liên tiếp nhau tại các khu chợ lớn nhất là HongKong, Asia Times Square và Bến Thành Plaza. Có năm, chúng tôi bay qua sớm, từ Arlington lái xe đến Houston, thưởng thức Kim Sơn Việt Nam buffet, ngắm phố Bellaire chuẩn bị Tết, các quán xá, tiệm giò chả bánh chưng nườm nượp người xếp hàng. Có thể mới thấy, người Việt chúng ta, dù xa quê hương, đang ở bất cứ nơi nào, cũng vẫn mang dòng máu Tiên Rồng, máu chảy về tim, mỗi mùa Xuân không thể quên văn hóa, cội nguồn dân tộc từ ngàn đời.

Kim Loan những lần làm MC Tết tại Edmonton, Canada

Năm nay, tôi sẽ làm MC Hội Chợ Tết Edmonton đúng dịp 50 năm tha hương của người Việt, bao nỗi buồn niềm vui biết nói sao hết cho vừa.

Canada thường có tuyết rơi và thời tiết lạnh căm khi Tết đến, vậy mà người ta vẫn đến chật kín hội trường hàng năm. Cô bạn bên San Jose có lần hỏi tôi:

- Trời, nghe nói trời lạnh từ âm mười cho đến âm vài chục độ C, nếu tuyết rơi nữa, thì làm sao mà mọi người vẫn diện áo dài đến Hội Chợ Tết?

- Ở đâu quen đó bạn ơi! Có người vẫn mặc đồ mùa đông rồi đến Hội Chợ sẽ vào phòng vệ sinh thay áo dài, thay giày thay guốc, vẫn đẹp lộng lẫy.

Riêng tôi thuộc nhóm người... làm biếng, nên nhanh gọn hơn nhiều, tôi mặc sẵn áo dài từ nhà, nhưng hai ống quần dài sẽ được cột lại bằng dây thun, rồi mang đôi giày boots mùa đông, áo khoác dày mùa đông. Khi đến nơi, tôi chỉ việc tháo dây thun khỏi hai ống quần dài, thay đôi giày cao gót, thế là vẫn ...thướt tha tà áo dài mùa Xuân.

Dù lạnh nhiều hay lạnh ít, mỗi mùa Hội Xuân đều có đông đủ người Việt và cả người ngoại quốc đến vui Xuân.

Sau phần Chào Cờ, đốt pháo, múa lân, phần Văn Nghệ luôn được chờ đón với những bài nhạc

Xuân vời vợi nhớ thương: Anh Cho Em Mùa Xuân, Đón Xuân Này Nhớ Xuân Xưa, Xuân Này Con Không Về, Câu Chuyện Đầu Năm, Mùa Xuân Lá Khô, Tôi Chưa Có Mùa Xuân ...

Các tiết mục múa của các em sinh viên học sinh với các bài hát dân ca ai cũng thuộc lòng như Qua Cầu Gió Bay, Trống Cơm, Lý Ngựa Ô luôn nhận được những tràng pháo tay không dứt của khán giả, dù trong nhóm múa có nhiều em nói Tiếng Việt chưa rành, chưa hiểu hết ý nghĩa bài hát, và những điệu múa còn vụng về,

thô cứng, nhưng rất đáng yêu.

Đặc biệt là các em bé, từ tuổi chập chững mới biết đi, cho đến các trẻ con tuổi mẫu giáo, tiểu học trong những bộ áo dài truyền thống để dự thi “trình diễn áo dài dân tộc”. Rồi các em chạy nhảy, tham gia các gian hàng trò chơi, hồn nhiên vô tư trong ánh mắt tự hào hạnh phúc của cha mẹ ông bà, khi ngắm nhìn thế hệ con, cháu đang nối tiếp truyền thống văn hóa quê hương.

Tôi nói với chồng:

- Tính ra thời gian tụi

mình sống trên quê hương thứ hai đã dài hơn nhiều so với thời gian đã từng sinh sống tại Việt Nam, nên những mùa Xuân nơi đây cũng đã trở nên quen thuộc. Hể Tết đến là trời phải ...lạnh, là phải ... có tuyết nhe, hổng có là em hổng chịu đâu á!

Chàng cười lớn, và phụ họa:

- Đồng ý! Đồng ý! Nay mai khi quê hương không còn Cộng Sản, chúng mình về quê ăn Tết, biết đâu lúc đó em lại... không quen, vì giữa nắng vàng Sài Gòn chiều Xuân em sẽ nhớ ...tuyết trắng Canada.

Nói thì nói vậy, chớ tôi tin rằng, người Việt Nam chúng ta ở hải ngoại, từ nơi nắng ấm California, cho đến Texas, New York, Washington, qua Canada, Châu Âu, Châu Úc ... dù hàng năm vẫn đón Xuân, vẫn ăn Tết, không thiếu món gì, nhưng từ tận đáy lòng, vẫn cảm thấy ... thiếu một cái gì đó, có phải?

Có một đêm giao thừa ở Texas, sau khi ăn uống với đại gia đình cũng gần khuya, mấy chị em tôi đi dạo quanh khu phố để tìm cảm hứng phút giao mùa năm xưa. Những con đường vắng tênh, những ngôi nhà đóng cửa im lìm, tắt đèn tối thui, có thấy “Tết nhứt” gì đâu! Bà chị chép miệng:

- Thì Tết là của cộng đồng Việt Nam và Tàu thôi mà. Dân Mỹ dân Mỹ còn đang say sưa giấc nồng để ngày mai còn đi làm sớm. Có ai quan tâm đêm nay là “giao thừa”!!

Thế đấy! Đó là cái “thiếu”, bởi chúng ta đâu chỉ “ăn Tết” bằng bánh chưng bánh tét, bằng mứt dừa mứt sen, bằng hoa mai hoa đào, mà chúng ta cũng cần “ăn” cái hồn Tết, cái hồn quê thấm đượm trong không gian đất trời, nhà cửa, phố xá, con người xung quanh ... mà chỉ có nơi quê Cha đất Mẹ mới có được.

Dù chỉ được hưởng 9 cái Tết thời Việt Nam Cộng Hòa, nhưng trong ký ức

của tôi vẫn còn in dấu hình ảnh mùa Xuân bình an hạnh phúc trong thời chiến.

Là những ngày Tết nắng rực vàng, tôi hôn hờ mặ bộ quần áo mới toanh, sáng Mồng Một dậy sớm, đứng khép nép nơi bàn Ba tôi đang uống trà ăn mứt với khách, đợi tiền lì xì, rồi sung sướng chạy xuống bếp tìm món thịt đông và chè kho của má, có khi còn giành nhau với các anh chị em trong nhà cái đùi gà còn nóng hổi, miếng xôi còn lại trong chõ xôi khi chờ khói nhang tàn trên bàn thờ ông bà tổ tiên. Chiều tối, êm đêm gia đình quây quần, nơi phòng khách chiếc tivi đang vang lên bài ca Xuân bất hủ của Phạm Đình Chương đầy hy vọng tin yêu:

*“Chúc người binh sĩ lên
đàng, chiến đấu công
thành, sáng cuộc đời
lành, mừng người vì nước
quên thân mình ...”*

Giờ đây, ba má tôi đã không còn nữa, các anh chị em trong gia đình mỗi người một mái gia đình riêng, mùa Xuân tuổi thơ đã là dĩ vãng.

Chiều nay, đứng nơi cửa sổ sau nhà, ngắm nhìn bầu trời trắng xóa tuyết rơi, tôi ngẩn ngơ tìm đôi cánh én báo tin Xuân, và thả hồn lãng đãng, theo trái tim mộng mơ về những mùa Xuân đậm ấm trên quê hương, một thuở xa lắm:

Mùa xuân tuổi thơ

Tôi đã có một thời tuổi nhỏ

*Đếm từng ngày khao khát đợi mùa Xuân
Tờ lịch trên tường dường như chậm quá
Sao chẳng rơi như chiếc lá ngoài sân?*

Tôi thích ngắm mỗi lần trời nổi gió

Cây xoan trước nhà lá rụng lan man

Để ao ước thời gian đi nhanh nữa

(Chưa biết buồn theo chiếc lá thời gian!)

Là mỗi độ Xuân về tôi vẫn biết

Lá sẽ khô theo cơn gió cuối năm

Chợ sẽ vui những sắc màu ngày Tết

Người rộn ràng mua sắm, phố thêm đông

Rồi mẹ sẽ may cho tôi áo mới

Nồi bánh chưng như cổ tích ngày xưa

Tôi hôn hờ nhận đồng tiền mừng tuổi

Thanh thoi ăn kẹo mứt, cắn hạt dưa

Tôi đã ước mình đừng bao giờ lớn

Để suốt đời tôi được đếm thời gian

Được tung tăng chạy vui đùa trong xóm

Với bạn bè khi thấy gió Xuân sang

Để tôi mãi có ông bà, cha mẹ

Anh chị em sum vầy, chẳng rời xa

Bên mâm cỗ, mùi khói nhang ngào ngạt

Đêm giao thừa nao nức chờ pháo hoa

Bao năm qua, bây giờ tôi đã lớn

Giấc mộng trẻ thơ như quả bóng bay

Những cái Tết không đợi chờ vẫn đến

(Tôi vô tình khi mộng khởi tâm tay!)

Nhưng xóm nhỏ của tôi vẫn còn đó

Tôi đã đi phiêu bạt mấy phương trời

Lá vẫn rơi, lại có bao đứa trẻ

Ước ao và chờ đợi Tết như tôi??

KL

EDMONTON, XUÂN ẤT TÝ 2025

NGÀY 22-1-2024

Một độc giả

Trong số báo 666 của Houston, bài của Hoàng Nam Sơn trang 24 có mấy chữ tôi không hiểu là “Doanh nhân” và “Hội Quán”, ban BTT giải thích giùm...

“Hội quán” là nơi được sử dụng để các hội viên gặp gỡ giao lưu, giao thương, hội họp, tạo cơ hội cho hỗ trợ nhau trong cuộc sống... “Hội quán” khá phổ biến trong cộng đồng người Hoa, ở Việt Nam có những hội quán quen tên như Hội quán Nghĩa An, Hội quán Triều Châu, Hội quán Phúc Kiến... còn doanh nhân là người làm ăn buôn bán, có thể gọi là thương nhân, nhà buôn, người kinh doanh, chủ doanh nghiệp v.v.

NGÀY 21-1-2025

Hoàng Quân

Kính thưa họa sĩ Bảo Huân, Hoàng Quân xin cảm ơn họa sĩ rất nhiều đã có những tranh vẽ đặc sắc cho truyện của Hoàng Quân. Hoàng Quân rất thích tranh cho các

bài: *Gừng càng già, Tay lái lựa, Ra trường...* Nhìn tranh cho “*Tuổi Ngọc cho nàng trên xứ người*” bao kỷ niệm của những ngày tháng “tuổi ngọc” của nửa thế kỷ trước ủa về. Hơn hết, Hoàng Quân rất cảm động khi ngắm tranh họa sĩ vẽ cho bài “*Worldcup-Nhớ Mẹ*”. Họa sĩ đã vẽ hình ảnh Hoàng Quân và nghệ sĩ người Đức Otto Waalkes thật sống động. Một lần nữa Hoàng Quân xin gửi lời cảm ơn trân trọng đến họa sĩ. Xin kính chúc họa sĩ cùng quý quyền năm mới Ất Tỵ được mọi điều tốt đẹp, như ý. (bạn có thể đọc những bài viết của Hoàng Quân tại website: baotreonline.com, như “*Tay lái lựa*” tại: <https://baotreonline.com/van-hoc/tap-ghi/tay-lai-lua.baotre>) - Bạn có thể chỉ gần gõ tên bài ở ô SEARCH “*Tay lái lựa*” là xong.

NGÀY 25-1-2025

Lan Kim Ngọc

Trên số báo cuối năm của Trẻ có nhiều bài thật là lôi cuốn, lâu nay tôi vẫn xem chuyện đời sống ở Việt Nam qua phóng viên Nguyên Sinh, năm nay ông đổi tông thật “điều hòa” qua “*Năm Ất Tỵ nói chuyện rần*”. Tôi sợ rần và thần lẫn nhất hạng, nhưng thấy chúng cũng là “nạn nhân” của con người nên cũng thấy tội. Nam Mô A Di... bài thơ làm tôi rất xúc động là “*Nửa thế kỷ Xuân qua*” của Trần Mộng Tú, nhẹ nhàng mà cuộn sóng. Cảm ơn Trẻ cùng tác giả.

trẻ

NHẬN IN SÁCH

NHẬN
IN ẤN | THIẾT KẾ | MINH HỌA

CÁC LOẠI SÁCH
VỚI SỐ LƯỢNG THEO YÊU CẦU

TỪ 50 CUỐN TRỞ LÊN
BÌA CỨNG HAY MỀM

MUỐN BIẾT CHI TIẾT, XIN ĐIỆN THOẠI

972.675.4383

Email: info@trenews.net

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Bà con mình ai cũng biết: Quân là quân đội. Phiệt là phe hoặc tầng lớp cầm quyền. Quân phiệt chỉ một nhóm người thuộc quân đội có quyền lực chính trị rất lớn, nắm toàn quyền cai trị đất nước.

Có quyền lực từ nòng súng, bọn chúng thao túng, chi phối các lĩnh vực chính trị, kinh tế, hoặc xã hội. Trong lịch sử Việt Nam có loạn thập nhị sứ quân (944-968). Soạn giả Kiên Giang Hà Huy Hà có viết tuồng cải lương: *'Người vợ không bao giờ cưới'* về mối tình của Kiều Mộng Long Hữu Phước và Sơn nữ Phà Ca Út Bạch Lan. Lịch sử thế giới thời cận đại, nhà Thanh sụp đổ năm 1912, nước Tàu rơi vào thời kỳ quân phiệt cát cứ, các lãnh chúa thường xuyên đánh nhau giành quyền lực. Và cũng vào đầu thế kỷ 20, Nhật Bản, bọn quân phiệt kiểm soát chính quyền, đem quân xâm lược Trung Quốc. Năm 1940, Nhật Bản chiếm đóng Việt Nam. Nhật Bản ép buộc nông dân Việt Nam nhổ lúa để trồng các cây đay, thầu dầu. Đay được sử dụng để sản xuất bao tải và quân phục cho lính Nhật. Hành vi, tàn nhẫn, vô nhân tính này làm khoảng 2 triệu người, ở các tỉnh đồng bằng Bắc Bộ như: Thái Bình, Nam Định, Hà Nam, và Hải Dương phải chết đói. Dân Bắc gọi Nhật Bản là quân phiệt Nhật để

phê phán, chỉ trích sự độc tài, chuyên chế của các thế lực quân sự của nước Nhật Bản vào thời đó. Sau khi Mỹ thả hai quả bom nguyên tử xuống Hiroshima và Nagasaki, Nhật Bản tuyên bố đầu hàng Đồng minh. Ở Việt Nam, Ngày 19 tháng 8 năm 1945, lợi dụng việc Nhật không còn khả năng kiểm soát, tạo ra khoảng trống quyền lực; cộng với sự căm phẫn của người dân, Việt Minh cướp được chính quyền.

Còn bà con Nam Kỳ gọi là Nhứt Bồn hoặc Nhứt lùn. Vì lùn xẹt, sĩ quan Nhứt đeo kiếm lịnh, đi phải vén kiếm lên mới bước được cho nó oai. Soạn giả tuồng cải lương như Hà Triều Hoa Phượng trong tuồng *"Khi Hoa Anh Đào nở"* gọi Nhứt Bồn là nước Phù Tang. Cây Phù Tang không có thật. Theo truyền thuyết, thần thoại Trung Quốc, cây này mọc ở phương Đông, nơi mặt trời mọc. Vì vậy, Phù Tang có nghĩa là: "Đất nước nơi mặt trời mọc"

Nhiều từ vựng tiếng Việt ngày nay đã mượn từ tiếng Nhật. Như: món 'Sushi', ăn cá sống với mù tạt cay nồng hai cái lỗ mũi. Nhậu thì rượu Sa Kê. Mặc có 'Kimono' với dây thắt lưng bằng vải. Giải trí có 'Karaoke'; với 'kara' (rỗng) và 'oke' (nhạc), hát trên nền nhạc. Ngoài võ 'Judo' (Nhu đạo) để tự vệ; Nhứt còn có 'Sumo'; hai thằng Nhứt bự

như hai con bò mộng, bước lặc lè vô một cái vòng tròn để vật nhau chơi.

Viết vòng vo tam quốc là nhập đề lung khởi (nói lung tung), cuối cùng tui muốn nói đến hai chữ "ô sin". Hồi xưa bà con Nam Kỳ của mình gọi em giúp việc là bạn ở; kẻ ăn, người ở trong nhà. Việt Cộng như soạn giả Trần Hữu Trang tức Tư Trang trong *'Đời Cô Lựu'* Hội đồng Thăng, hoặc soạn giả Điêu Huyền trong *"Tiếng hò sông Hậu"*, Hội đồng Dư kêu là đầy tớ. Còn sồn sồn trong *'Tấm lòng của biển'* soạn giả Hà Triều Hoa Phượng gọi là vú nuôi, vì có cho cô chủ bú tí. Vai vú nuôi này cũng do diễn viên Ngọc cũng tên Nuôi, tức Ngọc Nuôi, vợ của nghệ sĩ Việt Hùng thủ diễn.

Nhưng đa phần mấy em giúp việc còn trẻ, khoẻ nên không kém phần hấp dẫn. Nên có chuyện rằng: Một em giúp việc muốn được lên lương. Bà chủ rất tức giận hỏi: "Em nghĩ sao mà đòi được tăng lương?" "Chà, thưa bà, có nhiều lý do lắm: Một là em ủ đồ láng hơn bà". "Ai nói em ủ đồ giỏi hơn tui?" "Ông nhà! Chồng của bà, ông ấy nói như vậy."

Lý do thứ hai: "Em nấu ăn ngon hơn bà". "Nói dối! Ai nói em nấu ăn ngon hơn tui?" "Ông nhà! Chồng của bà, ông ấy nói như vậy." Bà chủ càng lúc càng kích động: "Bậy, không đúng!"

“Lý do thứ ba chuyện giường chiếu em đã điều hơn bà!” Tối lúc này thì bà chủ sực sôi, gầm lên: “Thằng chồng tao cũng nói như vậy phải không ?” “Không thưa bà! Anh làm vườn nói”. Một khoảnh khắc im lặng trôi qua. “VẬY... em muốn lên bao nhiêu?”

Hồi xưa em giúp việc là vậy nhưng khoảng năm 1994, bà con mình không gọi mấy em là bạn ở nữa mà gọi là ‘ô sin’. Chẳng qua chuyện vậy nè: ‘Oshin’ là một bộ phim truyền hình dài 297 tập được phát sóng từ 1983 đến 1984 ở Nhật Bản. Chiếu toàn thế giới đã đời, 10 năm sau mới tới Việt Nam. Vì dưới chế độ CS, tiền đâu để mua bản quyền về chiếu chùa cho dân coi để quên cái đói!

Bộ phim kể về cuộc đời của cô gái tên là Oshin, sinh ra trong một gia đình nghèo khó nên phải làm việc vất vả

Ayako Kobayashi trong vai Oshin khi nhỏ - NGUỒN NIPPON.COM

để giúp gia đình. Câu chuyện của Ô sin là câu chuyện của nước Nhật Bản thất trận Thế chiến thứ hai, gương dậy trong hoang tàn đổ nát. Bộ phim Oshin với tài tử Ayako Kobayashi, sinh ngày 5 tháng 11 năm 1967, đóng vai Oshin thời thơ ấu. Sau khi Ayako Kobayashi đóng vai Oshin lúc nhỏ, mình tình Yuko Tanaka, sinh ngày 17 tháng 1 năm

1961, tại tỉnh Fukuoka vào vai Oshin lúc trưởng thành. Vào vai Oshin, cả hai tài tử Ayako Kobayashi và Yuko Tanaka đã hoàn toàn chinh phục khán giả Việt Nam. Trong phim Oshin, chuyện của một cô gái Nhật kiên cường vượt qua nhiều nghịch cảnh để tới thành công. Nhưng trong tiếng Việt, ‘ôsin’ là người con gái còn trẻ giúp việc nhà,

chăm sóc gia đình, nấu nướng, lau dọn v.v.

Ông chủ ‘khoái’ em ô sin và đôi khi em ô sin cũng ‘chịu đòn’ ông chủ. Cũng như Cự Thống đốc California, Arnold Schwarzenegger, tò tí với Patty, một người giúp việc lâu năm. Em tốt cho ông chủ một thằng cu; cả hai giống hệt nhau như hai điều thuốc.

Chiều cuối năm quê người, lên Facekook tình cờ thấy hình hai Oshin ngày cũ, tui bèn tìm tài liệu viết ngay một bài kéo cái hứng nó buồn tình nó ‘sayonara’ một đi không trở lại thì uống lăm. Kỷ niệm xưa quê nhà gọi nhớ trong tui bùi ngùi quá mạng bà con ơi! Hu hu! Tui ‘dục tửu phá thành sầu’ nghĩa là tui đi nhậu rồi nói dóc để quên nỗi buồn xứ xa, xa xứ!

ĐXT

Tác giả Sugako Hashida và 2 tài tử Ayako Kobayashi và Yuko Tanaka - NGUỒN TOPCOUNT

DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỢ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

Cảnh sát giao thông (CSGT) xứ CSVN mỗi đầu năm lại diễn cảnh “tri ân khách hàng” bằng cách ngoắc người dân vô phát chai nước làm người dân thót tim. Năm nào cũng diễn không biết chán luôn. Khi bị lên án thì lại chống chế “CSGT có diễn cũng là hình ảnh đáng trân trọng”. Tương tự như ông nào nói tui “đểu giả” thì tui không đồng ý. Bởi nếu tui có đểu thì đó chính là đểu thật

- NGUỒN: FACEBOOK QUANG HIỂN

• tuoitre.vn

Bạn đọc làm báo Phản hồi Đường dây nóng Tiêu đề

21/01/2020 15:07 GMT+7

CSGT có 'diễn' cũng là hình ảnh đáng trân trọng

PHAN KHÔI

Tuổi Trẻ trên
Google News

TTO - Trong nhiều câu chuyện vui buồn ngày tết, chuyện cảnh sát giao thông (CSGT) TP.HCM phát nước, khăn cho người dân về quê ăn tết gây nhiều chú ý.

CSGT TP.HCM trao nước và khăn lạnh cho người đi đường - Ảnh: PHAN KHÔI

Có ý kiến cho rằng CSGT TP.HCM "làm màu", thấy CSGT địa phương khác làm rồi bắt chước theo để lấy tiếng. Đông đảo số khác cho rằng đây là hình ảnh đẹp cần được nhân rộng, cổ vũ.

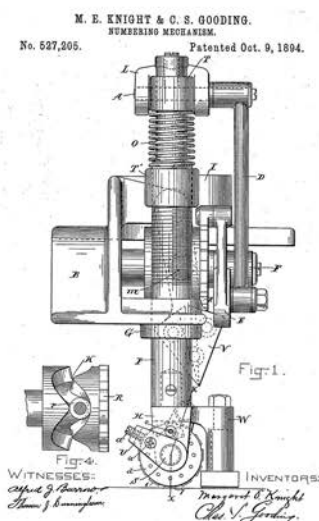
Tân mắt chứng kiến một đôi CSGT thuộc Phòng

“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhắc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học Quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

O-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

Tuổi của túi giấy

Nếu bạn từng dùng chiếc túi giấy màu nâu để mang đồ từ cửa hàng bách hóa về nhà, bạn hãy cảm ơn bà Margaret E. Knight.

Margaret Eloise Knight sinh năm 1838, ở Hoa Kỳ, bà được mệnh danh là “nhà phát minh phụ nữ nổi tiếng nhất thế kỷ 19”. Lớn lên trong cảnh túng thiếu, Margaret E. Knight rất cố gắng làm việc và liên tục học hỏi. Năm 12 tuổi, khi làm việc tại nhà máy dệt kim, bà đã có phát minh “bộ phận kiểm chế con thoi” - trở thành một tiêu chuẩn cho khung dệt trên toàn quốc. Tuy nhiên, Mattie không nhận được chút lợi nhuận nào cho phát minh cứu người của mình, vì bà còn quá trẻ để ghi danh bằng sáng chế.

Margaret Eloise Knight tiếp tục làm việc trong nhà máy dệt kim đến năm 18 tuổi, sau đó làm nhiều ngành nghề khác nhau trong 10 năm sau đó - vẽ tranh, nhiếp ảnh, chạm khắc, sửa chữa nội thất và nhà cửa v.v. Sau Nội chiến, bà đã làm thợ máy tại Công ty Túi giấy Columbia ở Springfield, Massachusetts. Trong thời gian làm việc, bà quan sát các thiết bị ở nhà máy và ghi chú những hạn chế về năng suất cùng những vấn đề của chiếc túi giấy khi ấy. Túi giấy khi đó có hình dạng như chiếc phong bì ngày nay và không thể đứng thẳng cũng như không thể chứa được khối lượng lớn đồ mà không bị rách. Trong 2 năm tiếp theo, bà bắt đầu phác thảo và tạo ra các mô hình căn bản cho thiết kế của mình.

Để có được bằng sáng chế, bà đến một xưởng máy móc ở Boston và đặt một thiết bị bằng sắt dựa trên khuôn gỗ của mình. Sau khi thiết bị ra đời, bà đem nó đến văn phòng sáng chế, biết rằng mới vài ngày trước, một người khác đã nộp mẫu thiết kế cho một phát minh giống hệt của bà. Bà bối rối, rồi trở nên tức giận. Một người tên Charles F. Annan đã thường xuyên đến xưởng máy móc của bà để nghiên cứu khuôn mẫu của bà rồi giả mạo làm của mình. Bà Knight dùng hết tiền tiết kiệm của mình để thuê một luật sư và đưa đơn kiện ông Annan. Sau nhiều khó khăn, thẩm phán tuyên bố bà thắng kiện, sau đó còn tuyên bố, “Ông Annan sẽ mãi mãi chịu sự ô nhục này trong lịch sử.”

Sau vụ án, bà nổi tiếng khắp thế giới. Bà từ chối bán bằng sáng chế của mình với giá 50,000 đô-la mà hợp tác với một nhà đầu tư để thành lập Công ty Túi giấy Đông phương. Dẫu cái túi giấy đã trải qua nhiều lần cải tiến, nhưng về căn bản thì chúng vẫn là phát minh ban đầu cách đây hơn 150 năm ...

Bể nước ngầm Buffalo Bayou

Thành phố Houston nằm trên bờ sông Buffalo Bayou, thấp hơn mặt nước biển 100 ft, trước đây Houston nhờ vào mạch nước ngầm để cung cấp nước sạch theo nhu cầu, nhưng hiện tượng lún đất buộc thành phố phải sử dụng các nguồn nước từ các hồ chứa. Buffalo Bayou là một con sông hình thành cách đây 18,000 năm, nhận nước từ các hồ chứa Addicks, Barker, các suối tự nhiên và một số nhánh sông như Oak Bayou, Greens Bayou, và Brays Bayou trước khi chảy ra Vịnh Galveston.

HUỖNH THANH TÚ

Buffalo Bayou Cistern là bể nước ngầm của Thành phố Houston. Năm 1926 chính quyền thành phố cho xây dựng bể nước ngầm này để cung cấp nước sạch cho cư dân.

Kỹ sư WR Holway, một người rất trẻ, đã được thuê mướn làm tư vấn cho công trình xây dựng. Với diện tích 75,000 sqft (tương đương 1.5 sân bóng đá), bể có thể

chứa 15 triệu gallon nước, nước này được bơm lên từ các giếng nằm sâu hàng 100 ft trong lòng đất.

Người ta đúc 6,000 mét khối bê tông và dùng 800,000 pound thép để xây tường (dày 8 inches), trần (8 inches) và nền (18 inches). Ngoài ra còn phải đúc 221 cột bê tông cốt sắt, mỗi cột cao 25 feet để nâng đỡ trần của bể nước. Bể chứa nước mà Kỹ sư WR Holway thực hiện là phương

pháp phổ biến được dùng để lưu trữ nước với lượng bốc hơi tối thiểu. Nước sẽ được bơm lên thủy cục, và sau đó được phân phối đến người tiêu dùng.

Bể nước ngầm Buffalo Bayou đã cung cấp nước uống cho Thành phố Houston trong suốt 80 năm cho đến khi nó xuất hiện một vết nứt, nước bị rò rỉ và không thể sửa được. Cuối cùng bể phải ngừng hoạt động năm 2007.

Vài năm sau đó, chính quyền thành phố có ý định biến cải để làm bãi đậu xe Buffalo Bayou Park. Tuy nhiên trong thời gian chờ đợi thợ thuyền, các thành viên của công trình Buffalo Bayou Partnership bỗng nhận ra được đây là một di tích lịch sử với những kiến trúc độc đáo, nên thay vì phá dỡ, họ bàn nhau giữ lại để chỉnh sửa, phục hồi và tái thiết thành một địa điểm du lịch.

Do ý tưởng mới này, Buffalo Bayou Partnership phải thuê mượn công ty kiến trúc và kỹ thuật tại Houston để điều chỉnh, và thiết kế theo chủ đích mới:

- Làm một lối đi chung quanh dọc theo 4 bức tường rộng 6 ft với lan can sắt bên ngoài.
- Xây thêm đường hầm đi vào bể chứa.

Mặt sàn trở thành một lối vào một chiều không gian khác.

Công viên Buffalo Bayou.

- Lắp đặt thêm đèn chiếu sáng ở lối đi.

Riêng bể chứa thì không có gì thay đổi vì họ muốn giữ lại kiến trúc ban đầu, trong đó một vài inche nước vẫn còn phủ dày đáy bể, như một cách “minh họa” vai trò của nó.

Sau 6 năm sửa chữa, đến năm 2016 thì Cistern chính thức mở cửa để đón du khách, có hướng dẫn viên túc trực từ Thứ 5 đến Chủ Nhật hàng tuần.

Tôi đã đến đây và được hướng dẫn xuống bể nước ngầm, tận mắt nhìn những kiến trúc của bể. Nằm ở góc đường Memorial và Sabine, Buffalo Bayou Park là một công viên rộng lớn và đẹp nhất của Thành phố Houston, nơi đây có đủ mọi sinh hoạt ngoài trời như đi bộ, trượt ván, đi xe đạp, hòa nhạc ... Thoạt nhìn thì không ai có thể nghĩ rằng bên dưới lại có một bể nước ngầm đã hoạt động miệt mài và được xây dựng từ gần một thế kỷ nay.

Theo chân Người hướng dẫn tôi đi vào bể chứa nước, qua một cánh cửa

sắt dày, đặt khuất trên một mô đất cao mới đi xuống đáy bể. Với một diện tích rộng lớn bao bọc bởi 4 vách tường dày, những hàng cột trụ màu trắng cao vút chống đỡ trần, xếp dài dưới ánh điện mờ ảo, tôi có cảm nhận như đang đi lạc vào một thế giới huyền hoặc và bí ẩn.

Tiếp đến là phần biểu diễn âm thanh và ánh sáng. Hướng dẫn viên chiếu một chùm ánh sáng duy nhất bằng đèn pin từ trần xuống xuyên qua 2 inches nước ở đáy bể.

Những trụ cột ciment

đường như kéo dài hơn, sâu thăm thẳm. Nhờ thủ thuật của ánh sáng và mức nước cạn nên mặt bể nước đã biến thành một tấm gương phản chiếu. Tất cả trở nên một huyền ảo vô cùng. Bỗng cô hướng dẫn viên yêu cầu mọi người giữ im lặng, sau đó cô thỉnh thoảng hét to lên một tiếng, một chuỗi âm thanh dội lại (echo) từ các bức tường kéo dài đến 17 giây. Chúng tôi cùng đồng loạt hét lên một lần, tiếng echo lại vang o oe suốt 20 giây.

Sau cùng Cô Rosemarie Croll (hướng dẫn viên) hát tặng cho chúng tôi

nhạc phẩm "The Cistern Is" do cô sáng tác. Được biết với sự góp sức và hợp tác của Bảo-tàng Mỹ-thuật Houston, một số lớn các ban nhạc, nghệ sĩ khắp nơi trên Thế giới cũng đã đến đây (Bayou Cistern) để dùng những kỹ thuật âm thanh ánh sáng độc đáo và tuyệt vời này làm nền cho những tác phẩm nghệ thuật của họ.

Rời khỏi Cistern nhưng tôi có cảm giác những âm thanh dội lại (echo) vẫn còn vang vọng bên tai.

HTT

(HOUSTON NGÀY 17-11-2024)

Lối vào bể chứa nước ngầm

**Mời bạn ghé thăm
Facebook của Trẻ**

Tre Magazine

**nơi bạn có thể đọc bài, xem tranh
biểu hoạ, bình luận, đối thoại với
các độc giả khác...**

Tre Magazine

Tình người trong biển lửa

Cháy rừng năm nay là tâm điểm chú ý của người dân ở Mỹ vì thiệt hại về con người và tài sản được xem như lớn nhất trong lịch sử của miền nam California

Tuy nhiên trong hoạn nạn, cũng có nhiều câu chuyện ấm áp tình người được lan tỏa.

Trước hết là tinh thần dũng cảm và quên mình vì nhiệm vụ của những người lính cứu hỏa. Bàn tay của những người lính này đã ngăn chặn phần lớn đám cháy trên vùng Palisades và Eaton.

Thiệt hại về tài sản là lớn nhưng suy cho cùng vẫn không phải điều lo ngại lớn nhất của mọi người. Người dân ở Mỹ khi mua nhà đều có bảo hiểm tài sản của họ. Cho nên sau cùng thì mọi người sẽ lấy lại được phần lớn những gì họ mất.

Tuy nhiên, sẽ mất rất nhiều thời gian và công sức để giúp những người bị nạn quay lại với cuộc

Nhân viên cứu hỏa trong biển lửa ở Los Angeles - NGUỒN ROLLINGSTONE

sống như trước. Những thứ có giá trị kỷ niệm thì bao nhiêu tiền cũng không mua lại được.

Điều đáng lo ngại nhất là ảnh hưởng xấu về sức khỏe gây nên bởi khói cháy sẽ kéo dài đến nhiều năm. Sau cùng là những mất mát về môi trường sống và

thiên nhiên mà người dân nam California rất tự hào sẽ cần rất lâu để gây dựng lại.

Câu chuyện nghe đau thương là thế, nhưng trong lúc hoạn nạn tôi lại thấy được nhiều điều làm người ta ấm lòng.

Cũng như ở Việt Nam, người dân và nhà chức trách ở California cùng chung tay kiểm soát tình hình và giải cứu nơi gọi là quê hương của họ. Có rất nhiều người bỏ tiền túi ra mua đồ ăn, quần áo và nhu yếu phẩm để quyên tặng cho những gia đình gặp nạn.

Trên mạng xã hội, người ta cũng thấy nhiều cá nhân mở rộng vòng tay và nhà của họ để đón nhận những người cần giúp đỡ. Một cặp vợ chồng bỏ tiền túi bao luôn một khách sạn để người gặp nạn đến ở.

DH - THEO GUARDIAN

Ngon lửa đi qua Palisades, Los Angeles ngày 11/1 - ẢNH: REUTERS

Những dấu hiệu mất trí nhớ không thể bỏ qua

BẢO SƠN

Bệnh mất trí nhớ là nguyên nhân gây ra 120,000 người chết vào năm 2022. Con số này không giảm mà ngày càng tăng cao thêm. Một kết quả nghiên cứu cho thấy có tới 42% người trên 55 tuổi hiện nay sẽ bị bệnh này vào những năm tới. Bệnh phát triển rất chậm lúc ban đầu và khó nhận ra, vì vậy cần chú ý và không thể bỏ qua những dấu hiệu dưới đây.

6. Quên ăn. Người bị mất trí nhớ thường không nhớ tới việc mình phải ăn uống, một phần là vì họ không thấy ngon miệng và không quan tâm tới thức ăn nữa. Ngược lại, một số người khác lại quên rằng mình đã ăn rồi đưa tới việc họ ăn nhiều lần trong ngày.

7. Không chú ý ăn mặc và vệ sinh. Khi bệnh mất trí nhớ phát triển, bệnh nhân có thể quên các công việc vệ sinh cá nhân như đánh răng, tắm rửa thường xuyên, thay quần áo hay ngay cả cách sử dụng phòng vệ sinh. Họ có thể không nhớ lý do của các thói quen này hoặc cách thực hiện chúng, bao gồm các công việc như chải tóc, cắt móng tay, cạo râu hoặc sử dụng các dụng cụ chăm sóc cá nhân khác.

8. Khó thay quần áo. Bệnh nhân có thể cảm thấy choáng ngợp bởi các lựa chọn quần áo hoặc quên cách mặc, buộc dây giày hay cài thắt lưng. Họ có thể mặc đi mặc lại một bộ đồ mà quên rằng đã mặc rồi ngày hôm trước. Ngoài ra, họ còn gặp khó khăn trong việc cài hay tháo nút quần áo.

9. Mất sáng kiến và động lực. Trong giai đoạn đầu và giữa của bệnh mất trí nhớ người bệnh còn có thể trở nên thờ ơ, mất hứng thú với các hoạt động xã hội. Chứng này ảnh hưởng tới khoảng 40% người bị mắc bệnh mất trí nhớ do họ đồng thời bị chứng mất tập trung hoặc bị trầm cảm. Việc xác

định có bị trầm cảm hay không cũng gặp khó khăn vì người bị mất trí nhớ đã khiếm khuyết về nhận thức và họ khó diễn tả được cảm giác của mình. Nếu một người trong gia đình ngủ quá nhiều hay xem TV cả ngày mà bỏ qua các sinh hoạt khác, có thể là họ đã bị trầm cảm và cần thảo luận với bác sĩ.

10. Mất kỹ năng vận động và cảm giác. Bệnh nhân bị suy giảm các kỹ năng đòi hỏi sự tinh tế, ví dụ như cài nút áo hay sử dụng đồ dùng nhỏ. Tuy nhiên, trường hợp bị tay yếu, run rẩy, hoặc có cảm giác bị tê da hay mất cảm giác có thể là do một tình trạng khác như bị bệnh Parkinson. Vì vậy phải tham khảo với bác sĩ và thảo luận về triệu chứng cụ thể của người thân để có thể có chẩn đoán chính xác.

(còn tiếp)

DALLAS Sự Kiện

DALLAS BLOOMS 2025:
'OUTSIDE THE ORDINARY

22/2 tới 13/4. Trưng bày trên 500,000 đóa hoa xuân, trong đó có trên 350,000 hoa tulip cùng với các loài daffodils, hyacinths và cherry blossom

Địa điểm: Dallas Arboretum and Botanical Garden, 8525 Garland Road, Dallas TX 75218

Giá vé: \$22.

CITY OF RICHARDSON LUNAR
NEW YEAR

Where to celebrate the Lunar New Year in Dallas-Fort Worth

08/02 (11am tới 3pm). Lễ hội mừng Tết Ất Ty với múa lân, múa rồng, thư họa, xếp hình bằng giấy, và nhiều tiết mục trình diễn và sinh hoạt khác

Địa điểm: DFW Chinatown, 400 N. Greenville Ave, Richardson TX 75081. **Giá vé:** miễn phí

SHOWTIME SATURDAYS AT
GALLERIA DALLAS

15/2. Trình diễn xiếc, hài, ảo thuật, âm nhạc và sinh hoạt dành cho trẻ em và gia đình.

Địa điểm: Galleria Dallas, 13350 Dallas Parkway, Dallas TX 75240. Điện thoại 972-702-7100.

Giá vé: miễn phí.

BẢO HUÂN

Nỗi buồn từ tiền kiếp

NGUYỄN THẠCH GIANG

Phước nằm lim dim mắt nhắm mắt mở, bà vợ nằm kề bên rù rì, “chị Trâm kể hôm đi chợ Việt có quen một người biết coi bói, bói cho chị Trâm một quẻ không biết đúng sai ra sao mà chị Trâm về nhà mắt còn đỏ hoe khóc hoài. Người đó ban ngày là đàn ông ban đêm là đàn bà”.

Phước mơ mơ màng màng. “Trên đời này có một người như vậy à?”.

Chị Trâm là chị của Phước, không chồng con, hồi nào tới giờ ở với vợ chồng Phước, trong nhà ai cũng mến cô Trâm. Hai đứa con của Phước một tay cô Trâm chăm sóc, từ lúc tụi nó chưa biết nói giờ lớn đại theo bồ không còn theo cô Trâm nữa. Vợ Phước thì hạp tánh bà chị chồng, chuyện vui chuyện buồn gì cũng kể cô Trâm nghe, hai bà hể xấp lại là rù

rì to to nhỏ nhỏ.

Chị Trâm làm công nhân lắp ráp trong một hãng điện tử nhỏ, chuyên làm đồ gia công cho mấy hãng lớn. Công việc nhẹ nhàng ngày làm 8 tiếng. Năm vừa rồi hãng mất hợp đồng phải cắt giảm nhân công. Chị Trâm có tên trong danh sách đầu tiên. Chị nói thôi nghỉ hưu luôn chớ cái tuổi này đi xin việc ai muốn, không chồng con làm nhiều cho ai ăn đây.

Từ ngày thôi không còn sáng xách còm theo chiều xách hộp không đem về, chị Trâm đâm ra thích nhiều thứ. Nhưng chị không thích nấu nướng, chị thích đi ra ngoài với mấy bà bạn, mấy bà cứ rủ nhau đi mua đồ giảm giá, đi suốt ngày không nghe than mệt. Ham rẻ mua hoài quần áo chất đầy tủ ít khi có dịp mặc tới. Mua về nhà ngắm tới ngắm lui thấy

không vừa ý lại mang đem trả. Cứ nay mua mai trả, cứ vậy làm hoài ngày tháng trôi qua không thấy buồn. Hôm nào ở nhà thì chị Trâm ôm cái phone. (Không biết mấy người nói chuyện gì mà cả tiếng đồng hồ cũng còn nói). Nhờ vậy mà đỡ xì trét tuổi già.

-oOo-

Hôm nay cả nhà rủ nhau đi casino. Vợ chồng thằng em vợ của Phước ở tiểu bang khác sang chơi. Mới tới ban trưa là đã rủ rê bà chị tối nay thứ Sáu mình đi chơi Chủ Nhật về. Tưởng rủ đi đâu chớ đi casino thì vợ Phước không từ chối. Mấy chị em gia đình bên vợ người nào cũng thích đi casino. Có lần Phước trêu chọc, “cũng may bà xã tôi mê ông Tây bà Đằm, còn đỡ hơn là mê ông hàng xóm”. Vợ Phước nhéo chồng, “ông xã nói chuyện hồng có duyên”.

Vợ Phước thích làm gì thì làm, Phước ít khi cấm cản hay có ý kiến này nọ. Không phải Phước sợ vợ. Không phải. Tại vợ chồng người ta như vậy. Cũng như khi Phước đi nhậu bia ôm với bạn bè, hay đôi khi vô quán cà phê mát mẻ nhìn mấy em khoe hàng, vợ Phước cũng không nói gì, cô nàng nói với mấy bà bạn “Vợ chồng ăn ở với nhau mấy chục năm, ngày nào cũng nhìn mặt, chán muốn chết... ở đó mà ghen”. Còn Phước thì nói bà xã tui cái gì cũng được, chỉ có cái mê cờ bạc, mà cũng chỉ là lâu lâu chút đỉnh cho vui.

Cách đây cũng lâu lắm rồi, lúc hai đứa con còn nhỏ xíu, không biết Phước làm gì khiến vợ nổi giận đùng đùng, vừa khóc vừa kể, ôm con về nhà cha mẹ, tính thôi cái ông này. Chị hết nổi. Bà chị họ, mà sau này Phước vui cười gọi là sư phụ. Bà chị sư phụ này nghe tin hai vợ chồng lục đục, tài lạnh đứng ra dàn xếp. Bà chị trình trọng hỏi người vợ, “*em thấy em có thể xa được người đàn ông này không?*”. Người vợ ngẫm nghĩ hồi lâu rồi đáp, “*đó là việc khó khăn nhất trong đời của em*”. Sư tử quay sang hỏi người chồng, “*em có muốn thôi người đàn bà này không?*”. Người chồng trả lời không đắn đo. “Không. Tôi không bao giờ muốn rời xa người đàn bà này.”. Sư tử phán một câu như thánh phán: “Nếu hai người cảm thấy không

thể sống rời xa nhau, thì mỗi người nhịn một chút sống vui vẻ cùng nhau... cho tới ngày cùng nắm tay vào nhà dưỡng lão”.

Từ đó hai vợ chồng cứ làm theo lời sư phụ, hề chồng nóng thì vợ vuốt, vợ nóng thì chồng vuốt. Người này chiều người kia một chút thì đầu cũng vào đó, trong nhà trong ấm ngoài êm.

Như là cái chuyện tối nay ghé rước người đàn ông quen chị Trâm có tên là Cát Mộng Tuyền. Nghe cái tên cũng “thấy” hình dạng ra sao rồi. Có lần Phước nói với nàng, không biết chị Trâm đi đâu mà quen cái thằng đó. Nghe nói ban ngày nó là đàn ông, đêm đêm đội tóc giả, bôi son trét phấn giả gái tới làm ở quán rượu. Nhưng Thi nghe lời chị Trâm theo phe chị Trâm, nói coi vậy chớ nó đang hoang mà lại tội nghiệp lắm (?), xe còn chỗ rộng cho người ta quá giang đi theo chơi, phòng khách sạn to bự dư chỗ ngủ lo gì. Thật tình Phước không muốn tí nào, nhưng bà xã cứ nói còn chỗ mà anh. Mà đó cũng là do ý của chị Trâm, chị thích người đó lắm, chắc tại người ta coi bói cho chị, nói tới mấy cái vụ tình cảm tình yêu từ ngày xa xưa đâu từ hồi thế kỷ trước. Tưởng mấy cái chuyện đó đã ngủ yên theo năm tháng vậy mà giờ nhắc lại chị Trâm cứ khóc hoài đôi mắt đỏ hoe.

Phước nói với vợ, em nói với chị Trâm kêu cái “thằng đó” chuẩn bị sẵn,

mình tới là đi liền, anh không thích chờ. Nói với nó đi với tui thì không được giả gái. Thi nhăn mặt ý chừng sao chồng kêu người ta thằng đó. Người đó đang đứng trước cửa chờ, có cả cha và mẹ người ta đứng đó. Người đàn ông này cũng đã hơn 40 ngoài, thấy xe tới ngoắc tay ra hiệu, rồi quay sang nói với hai ông bà:

- Xin phép cha mẹ con đi chơi, chiều Chủ Nhật về, chút nữa mẹ nhớ nhắc cha uống thuốc.

Chắc chị Trâm nói gì, người đó thấy Phước cúi chào xã giao không nói gì. Bước lên xe mùi thơm thoang thoang.

Xe chạy được chút xíu là mấy bà xúm nhau nhiều chuyện.

- Em tên là Cát Mộng Tuyền?

- Dạ, tại vì lúc em giả gái ai cũng nói em giống Mộng Tuyền.

- Mộng Tuyền là ai vậy?

- Ủa chị hổng biết Mộng Tuyền à? Mộng Tuyền hát cải lương nổi tiếng lắm, đẹp lắm. Em thích nhân vật “Cát Mộng Thuý Dương” trong tuồng cải lương nên tự đặt tên mình là Cát Mộng Tuyền, chị thấy cái tên đó có đẹp không?

- Hoi giống cải lương.

- Thì em thích cải lương lắm. Em biết ca cổ.

Cả chị Trâm và Thi nhìn sầm soi.

- Em có đi giải phẫu chuyển giới?

- Dạ không. Hồi trẻ em mơ làm cái vụ đó lắm. Dự tính để dành đủ tiền thì sang Thái Lan làm. Nhưng bây giờ lớn tuổi rồi hết ham. Nhưng em có sửa mũi, hai chị thấy thế nào?

Chị Trâm và Thi lại nhìn sầm soi. “Cũng đẹp. Coi có vẻ tự nhiên”.

- Hồi cách đây cũng lâu lắm rồi, chắc cũng cỡ 10 năm, em có đi chơi casino, có một người đàn ông nhìn em chăm chăm. Lúc sau ổng tới gần em nói chuyện. ổng nói mấy ngày nay ổng đen quá, thua là thua, ổng hỏi em có thể vãi “thần bài” cho ổng ăn được không. Em vãi. ổng trở vô đánh bài. Chừng nửa tiếng đồng hồ ổng trở ra tìm em. ổng nói ổng gỡ được vốn mà còn ăn chút đỉnh. ổng cho em một ngàn. Em lấy tiền đó đi sửa mũi.

Phước với tay mở nhạc, cố tránh không nghe cái “Đài tiếng nói Bà Tám”. Quý vị xướng ngôn viên nghỉ giải lao được một chút, rồi bắt đầu trở lại talk show.

- Em giả gái ba má em có nói gì không?

- Dạ không. Hồi trẻ em có thương một người, nhưng ảnh không thương lại. Em viết nhật ký bị cha em bắt gặp. Cha em nói cho mẹ em biết, nhưng ông không có la hay cấm cản gì em. Có lần mẹ em nói với em, “Coi cái điệu

bộ của mày, con ơi chắc ngày sau mày vừa ăn cơm vừa khóc”. Chị à! người ta nói gia đình nào cũng có một người con phải gánh lấy điều bất hạnh của gia đình.

Phước nhìn vào kính chiếu hậu, có chút gì đó xót xa trong lòng ... chàng muốn nhìn rõ hơn người đàn ông vừa ăn cơm vừa khóc.

– Em đi làm ở quán nhậu?

– Dạ, tại vì em biết coi bói, có lần em coi cho bà chủ quán, bà thấy em tội nghiệp nên kêu em tới phụ bếp phụ dọn dẹp. Em biết hát, hề khách nhậu thích thì kêu em hát giúp vui. Chớ coi bói chút đỉnh ai muốn cho bao nhiêu thì cho, mà cũng thỉnh thoảng thôi, đâu đủ xài.

– Em làm như vậy có đủ sống không?

– Dạ đủ, em nấu nướng làm công chuyện nhà, anh em cho em ở “free”. Em ráng dành dụm, khi nào cha mẹ em trăm tuổi già em về Việt Nam sống. Em có mua sẵn một căn nhà rồi. Nhà nho nhỏ ở vùng ngoại ô, có sân trước vườn sau đã lắm. Hồi mấy năm trước còn rẻ, em mua căn đó chưa tới 10 ngàn đô. Để cho thằng cháu bà con đứng tên, tại vì mấy anh chị đều qua Mỹ hết. Ai cũng nói em coi chừng mai một người ta sanh lòng tham không chịu trả. Nhưng em không sợ, bây giờ em có bao nhiêu tiền em giúp người này người kia, giống như mình rải

hạt mình gieo, mai một gặt, có mất thì cũng mất phần nào, không lẽ mất hết phải không chị.

Thấy cây xăng bên đường Phước tấp vào dù dự tính là để chờ một tiếng nữa hãy ngừng.

– Quý vị nào có đi đ. đi ỉ. thì nhanh lên.

Thì nhéo chồng, cái ông này ... nói kỳ. Anh có muốn uống cà phê ?

- Ừ phải, vô đó kiếm một ly.

Hai vợ chồng cậu em đi theo vô đó kiếm mua vé số cào, thử thời vận coi có hên không, vừa đi vừa nói “Vái trời cho trúng 5 triệu, tui dọn nhà về đây ở luôn”

- Còn bao xa nữa ông xã?

- Mình cũng đi được nửa đường, còn khoảng 3 tiếng lái xe, lên tới đó chắc cũng gần sáng.

Chị Trâm và Cát Mộng Tuyên đi tìm rest room, Phước nhìn theo hỏi vợ vậy chớ cô đào Mộng Tuyên mập và tròn như vậy hả em.

- Người ta nói gương mặt nhìn giống chó đầu có nói tướng người.

- Mộng Tuyên mà giống người này thì không biết đẹp là đẹp ở chỗ nào.

- Người ta giống Mộng Tuyên chớ đâu phải Mộng Tuyên giống người ta.

Phước nhăn mặt chu mỏ, không biết hai cái đó nó khác nhau chỗ nào.

Xe đến chỗ parking của

khách sạn thì trời đã tờ mờ sáng. Thiên hạ nhộn nhịp kẻ ra người vào. Thành phố này thì lúc nào cũng vậy, ngày cũng như đêm, đêm cũng như ngày. Cậu em vợ của Phước dẫn trước hai phòng lớn, có cửa ăn thông nhau qua lại. Phòng nào cũng có phòng khách phòng ngủ riêng biệt.

Phước hỏi vợ, em có muốn ngủ chút cho khỏe không.

Thì trả lời ông chồng: “Trên xe em có ngủ, anh có buồn ngủ thì lên phòng ngủ, em theo cậu nó xuống chơi lòng vòng”.

Phước nói với mọi người, “vậy thì ai muốn làm gì thì làm, chút nữa 12 giờ nhớ về tập trung chỗ này đi ăn trưa”.

Ăn trưa xong chị Trâm muốn đi tới chỗ khách sạn có thủy cung xem cá, cậu em mê đánh bài không chịu đi nói đâu có gì lạ, coi hoài.

Phước nói với cậu em vợ, vậy thì cậu có đi chơi đâu thì đi, chừng 6 giờ chiều trở về khách sạn cùng nhau đi ăn tối.

Chị Trâm và Cát Mộng Tuyên không đánh bài, hai người dẫn nhau đi dài dài theo mấy casino ngó cái này ngắm cái kia. Phước đi theo vợ nhưng không chơi, đứng ngoài ngó bà xã chơi bài, nhìn bà hào hứng ăn thua thấy cũng đủ. Đứng một hồi mỏi chân, Phước kiếm chỗ ngồi uống bia một mình.

Buổi tối ăn xong, rủ nhau đi tới khách sạn có kênh đào bên trong xem cảnh người ta bơi xuống. Phước tạo dáng lúc ngồi lúc đứng cùng vợ chụp hình. Phước không thích nhưng vợ thì rất thích, đi đâu cũng chụp hình. Hôm nào rảnh rồi thì đem mớ hình cũ ra ngắm. Nói lúc này thấy trẻ, cái bộ đồ này mặc thấy mập, cái kiểu đứng đó thấy sang... Tự sướng.

Mọi người lại mạnh ai nấy đi mỗi người một hướng. Phước buồn tình lang thang dọc con đường đèn đuốc sáng trưng nhộn nhịp người qua kẻ lại suốt đêm không ngủ. Phía bên kia đường người ta đang diễn cảnh cướp biển thời mấy thế kỷ về trước, thỉnh thoảng lửa phụt cháy sáng rực. Nhiều người đứng đường đưa mắt cạ nhỏ mòi gọi. Phước nhớ hồi còn độc thân, cũng tại chỗ này một người bạn cứ nặng nặc đòi kiếm chỗ thử cảm giác với một người da màu. Phước đi cùng bạn tới chỗ nhưng không vào, đứng ngoài chờ.

Lang thang lên xuống mỏi chân không thấy gì lạ. Bao năm qua trở lại thì cái thành phố này vẫn vậy. Không hiểu sao thiên hạ thích đưa nhau tới đây đốt tiền. Phước ghé *liquor* mua một xâu bia về phòng khách sạn uống một mình.

Phước lại ngồi trên ghế sofa cạnh cửa sổ vén màn nhìn ra bên ngoài. Khách sạn gần bên cứ

15 phút có màn trình diễn nước phun theo điệu nhạc cùng đèn màu chiếu sáng. Phước nhìn xuống phía dưới đường chỗ bóng tối, có một vật gì giống như một thùng giấy to nằm bất động lâu lâu lại thấy nhúc nhích. Nhìn kỹ thì ra một người vô gia cư đang nằm ngủ, thỉnh thoảng ngồi dậy đưa chai rượu lên uống.

Đêm đã khuya, đường phố vắng người qua lại, chắc họ rút vào mấy quán bar uống rượu, hay lại tụ về mấy sòng bạc chơi trò đỏ đen nhiều đam mê hào hứng.

Có tiếng mở cửa phòng. Có tiếng chị Trâm và Cát Mộng Tuyên xâm xì to nhỏ. Hai người mở tủ lạnh lấy đồ ăn mua từ ban chiều. Hai người vừa ăn vừa nói chuyện thì thầm.

– Hồi lúc em còn ở bên Việt Nam, chỗ vùng quê cách chỗ em ở chừng mấy chục cây số, có một cậu bé trai cỡ 10 tuổi, cậu được “ông bà nào ở cõi trên” nhập vào người nên cậu có thể soi thấy kiếp trước của người khác. Cậu soi bằng chiếc gương soi mặt bình thường. Cậu nổi tiếng khắp vùng. Ngày nào nhà Cậu cũng đông nghẹt người tới nhờ Cậu soi tiền kiếp. Cậu không lấy tiền của ai cả. Một hôm em rủ bạn tới nhà Cậu nhờ soi coi kiếp trước mình là gì. Tối phiên em, Cậu vừa cầm tấm gương, mọi người nhón nháo,

công an bao vây bắt. Em bỏ chạy thực mạng không bao giờ dám trở lại.

Chị Trâm cười khúc khích. “Vây à, vui quá vậy. Nhưng mà biết tiền kiếp để làm gì?”

– Trong kiếp này nếu mình có điều gì dính lứu đến kiếp trước phải làm phép hoá giải. Thí dụ như mình có hứa hẹn làm vợ chồng với một người từ kiếp trước, kiếp này bằng đủ mọi cách mình vẫn không thể lập gia đình. Vì mình đã có hôn ước với người đó. Phải làm phép xé hôn ước với người âm.

– Vây à, nếu vậy chắc kiếp trước chị đã chờ một người đi biên biệt không thấy về. Chờ từ năm này qua tháng nọ. Chờ từ kiếp trước tới kiếp sau cũng còn chờ.

Phước nghe có tiếng thút thít hình như là tiếng chị Trâm đang khóc. Phước khui chai bia nốc cạn.

– Hồi dạo tháng Tư... *“Mùa chinh chiến ấy chim đã xa bầy mịt mù bên trời mây...”* * Anh ấy đang ở ngoài Trung, nghe tin ảnh theo tàu vô tuốt trong Phú Quốc, sau đó có người nói ảnh được tàu Mỹ bốc đi Mỹ rồi. Nghe vậy chị cũng mừng. Nhưng từ đó tới giờ ... không hề biết tin tức của ảnh sống chết ra sao.

Hình như chị Trâm lại khóc. Phước đưa tay với lấy chai bia. Nhớ có lần cậu Hoà từ xa ghé nhà thăm mẹ ngủ lại qua

đêm. Nửa đêm cậu hỏi mượn chìa khoá xe đi mua rượu. Cậu nói sao lúc rày không uống chút rượu không ngủ được. Cậu Hoà là người em họ của mẹ, cậu là người thành đạt, ở nhà biệt thự, đi xe sang, vợ đẹp con ngoan. Không hiểu sao hai người ly dị. Phước nghĩ chắc vì vậy cậu buồn. Nhưng cậu là người chủ động thôi vợ chó không phải bị vợ bỏ.

Có tiếng mở cửa, Thi và hai vợ chồng cậu em về tới. Mấy người còn say sưa cuộc đỏ đen, cậu em nói với bà chị: “Hồi nãy em ăn nhiều, tính nghỉ ráng chơi thêm thua lại cũng bộn”. Thi bước đến nhìn chồng. “Chưa ngủ hả anh, sao không nằm trên giường, nằm trên ghế đó sáng dậy đau lưng lắm”.

Phước lấy chai bia cuối cùng nốc một hơi cạn. Chắc mình tối nay giống cậu Hoà, không say thì không ngủ được.

Sáng sớm mọi người thức dậy sửa soạn đi về. Phước ghé qua một tiệm bán thức ăn nhanh của người Việt mua cà phê và mua bánh mì thịt cho mỗi người một ổ. Thằng con gọi điện thoại dặn chiều về nhà ăn cơm ngon lắm con nấu, đừng ăn ở đâu.

Phước ghé nhà Cát Mộng Tuyên thả nòng xuống trước. Anh chàng bước xuống xe lẳng xẳng nói anh chờ em chút. Nó mang ra một trái bầu lớn và một bịch ớt chỉ thiên.

“Mấy cái này là do cha em trồng, chỉ chôn đầu tôm đầu cá chó không bỏ phân hoá học”.

Phước mỉm cười nói cảm ơn. Chàng muốn đối xử tử tế với một người sinh ra phải gánh nổi bất hạnh của gia đình.

Vừa về đến nhà hai đứa con chạy ra mừng. “Má chơi ăn hay thua?”.

Phước nhìn vợ, “hai đứa có cái gene của bà. Mai mốt về già hai đứa thay phiên chỗ má đi casino kéo máy”.

– Vây chó sao, con tui là con nhờ con cậy.

Cơm đã sẵn sàng, thịt sườn ram với tép để vỏ, canh chua rau muống nấu với tôm.

– Con trai giỏi quá, con gái có phụ không?

– Ảnh không cho con làm, ảnh nói con không biết làm vô bếp mất công ảnh chỉ.

Phước quay sang cậu em vợ hỏi vậy chó cậu có muốn đi tắm trước rồi ăn sau.

– Dạ phải, em thấy nực nội khó chịu quá, tắm một phát cho mát.

Phước nhìn theo dáng chị Trâm đi vô phòng, cái dáng điệu buồn buồn. Chắc là chị mang theo nỗi buồn ấy từ tiền kiếp.

Phước đi tới tủ lạnh coi có còn bia. Tối nay không uống say chắc khó ngủ.

NTG

(*) Lời bài hát “Hương Về Hà Nội” của Hoàng Dương

Để chuẩn bị cho mùa vụ mới, tháng 2 là tháng thích hợp để làm những việc dưới đây.

■ **Cắt tỉa cành cây.** Một số loài cây rụng lá như cây ăn trái hay cây bụi (shrub) rất thích hợp để cắt tỉa vào cuối mùa Đông. Cần cắt tỉa đầu tiên là những cành khô, già cỗi, bị hư hại do thời tiết hay sâu bệnh. Việc cắt tỉa giúp giữ form dáng cho cây và kích thích cây phát triển vào mùa Xuân, khi thời tiết ấm áp. Ngoài ra, việc này còn giúp không khí và ánh sáng lưu thông, ngăn ngừa sâu bệnh. Điều lưu ý là không nên cắt tỉa những giống cây trổ bông trên cành già (như cẩm tú cầu, hoa mộc lan, hoa mai Mỹ...). NGUỒN: 505 OUTSIDE.

■ **Bón phân** cho cây ăn trái ít nhất 6 tuần trước khi cây ra bông nhưng sau khi mặt đất đã tan băng tuyết. Tháng này cũng là thời điểm thích hợp cho việc thu gom cành để ghép cây ăn trái vào cuối mùa Xuân. Bảo quản cành ghép bằng cách bọc kín trong màng bọc thực phẩm và giữ trong tủ lạnh. NGUỒN: PINTEREST

■ **Sửa chữa, sơn hoặc thay thế** bồn hoa, đồ ngoại thất, dụng cụ và các vật dụng khác mà bạn dùng tới khi làm vườn. Vệ sinh chậu cây trồng bằng nước pha giấm trắng và thuốc tẩy gia dụng (bleach) để có chậu dùng cho cây trồng mới mà không lo bị nhiễm sâu bệnh. NGUỒN: LAIDBACK GARDENER.

■ **Kiểm tra, sắp xếp lại hạt giống cây** đã có và mua hạt giống mới nếu cần thiết. Lên lịch gieo hạt các giống rau, hoa ưa lạnh cho kịp thời vụ nếu bạn chọn cách trồng cây từ hạt giống. NGUỒN: THE REID HOMESTEAD.

■ **Bắt đầu dọn dẹp và chuẩn bị đất trồng cây** ở những vùng có khí hậu ẩm. Bỏ compost và vụn gỗ che phủ để chuẩn bị đưa cây con ra trồng ngoài đất vườn. Có thể làm ấm đất nhanh hơn bằng cách phủ đất với tấm nhựa nylon trong. NGUỒN: RURAL SPROUT

■ **Với cây trồng trong nhà.** Vào thời gian này, cây trồng trong nhà có thể trông kém sức sống do thiếu ánh sáng, tưới quá nhiều hoặc quá ít nước, thiếu độ ẩm và không khí trong nhà quá nóng do máy sưởi. Cần chú ý các yếu tố trên để giúp cây sống sót và hạn chế sâu bệnh. NGUỒN: HERZINDAGI.

Tai nghe giúp ngủ

Một trong những sản phẩm được ưa chuộng nhất tại triển lãm công nghệ 2025 là tai nghe giúp ngủ có tên là Ozlo Sleepbuds. Tương tự như tai nghe điện thoại (earbuds), Ozlo nhỏ hơn, nằm gọn phía trong vành tai và được làm bằng vật liệu rất mềm nên không bị cắn vào tai khi nằm ngủ, dù là nằm nghiêng. Mục tiêu của tai nghe này là ngăn chặn tất cả âm thanh khác đến từ bên ngoài gây rối giấc ngủ. Ngoài ra, phần mềm ứng dụng chạy trên điện thoại sẽ cung cấp 10 loại âm thanh ru ngủ khác nhau để người sử dụng lựa chọn giúp cho dễ ngủ hơn. Phần mềm cũng có thể rung chuông báo thức và sẽ tự động tắt sau khi người sử dụng đã ngủ sâu.

Ozlo Sleepbuds đang được bán với giá \$299.

Thông tin khẩn cấp qua vệ tinh

Những người thích thám hiểm hay du lịch khám phá những vùng xa xôi hẻo lánh, trên núi cao rừng sâu vẫn sợ rằng không thể liên lạc kêu cứu trong trường hợp khẩn cấp. Một dụng cụ mới có tên là OffGrid có thể gắn vào bất cứ điện thoại nào để kết nối với vệ tinh và gửi đi tin nhắn khi cần thiết qua một phần mềm ứng dụng chạy trên điện thoại.

OffGrid chỉ nhỏ bằng bàn tay, kết nối bluetooth với điện thoại và nhờ đó có thể nói chuyện, nhận tin, trả lời bằng tin nhắn hoặc gửi đi tọa độ nơi mình đang ở. Nếu bị lạc, bị tai nạn ở nơi xa xôi, tin nhắn sẽ được gửi tới tổ chức Overwatch x Rescue hoạt động 24/7 với hàng ngàn chi nhánh cấp cứu trên toàn thế giới. Nếu kết nối với điện thoại của người nhà, họ sẽ theo dõi được vị trí liên tục của người sử dụng vào mỗi thời điểm.

OffGrid hoàn toàn không thấm nước, chịu nhiệt độ cao, có pin hoạt động trong 3 ngày cho mỗi lần sạc sẽ được bán với giá \$200. Muốn sử dụng phải mua kết nối tín hiệu mỗi năm \$80.

Khánh Trường ra đi để lại một di sản đáng quý, trong đó có những họa phẩm, những tập truyện đặc sắc... và tạp chí Hợp Lưu. Để có cái nhìn về công trình sáng giá này, Trang Văn Học xin giới thiệu một bài viết mang tính khách quan của họa sĩ/nhà văn Trương Vũ .NGUYỄN & BẠN HỮU

Khánh Trường và Hợp Lưu

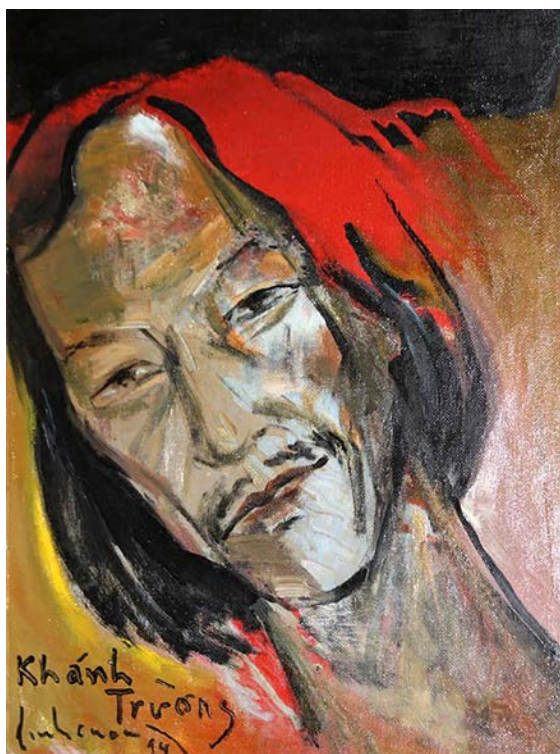
TRƯƠNG VŨ

Năm 2002, tạp chí Hợp Lưu tổ chức kỷ niệm 12 năm ngày chào đời của tạp chí này, tại Santa Ana. Bùi Bảo Trúc, Nguyễn Hữu Liêm và tôi được mời đọc bài phát biểu. Trong bài của mình, tôi nhấn mạnh đến sự thành tựu của “những suy nghĩ bình thường”. Xin tóm tắt nội dung như sau.

Thời gian đó, tôi đã rời Việt Nam được hơn 25 năm, trong một chuyến vượt biển đầy gian nan. Tôi lần lượt chứng kiến những đổi thay kinh hoàng của thế giới, nói chung, và của Việt Nam, nói riêng. Cũng như cảm nhận biết bao thay đổi ngay chính trong tôi. Sáu

tháng trước, tôi có trở về thăm quê hương. Thoạt tiên, tôi không nhận ra những con đường cũ, không nhận ra bất cứ một khuôn mặt quen thuộc nào trên những con đường đó. Tôi có cái cảm giác của một anh Rip Van Winkle, một buổi đẹp trời xách súng đi săn, khi một năm lẫn ra ngủ, lúc tỉnh dậy thấy râu dài tới rún, tóc bạc phơ, cổ đại phủ kín nòng súng đã rỉ sét. Nhìn quanh, chẳng còn thấy làng mạc thân quen. Cuối cùng thì anh thợ săn cũng hiểu, thực ra làng mạc của anh vẫn còn đó, nó chỉ khác đi theo thời gian thôi. Và, cuối cùng rồi, tôi cũng gặp lại rất nhiều người thân yêu cũ. Tôi gặp lại di tôi, các chị tôi, các cháu tôi, các thầy giáo, bạn bè, và những học trò cũ. Trong khung cảnh ấy, cái anh Rip Van Winkle, là tôi, dĩ nhiên vô vàn xúc động. Có rất nhiều điều để nói với nhau, có những phút cùng nhau im lặng, cũng như, có không ít câu hỏi đã được đặt ra.

Trong dịp về thăm quê hương đó, tôi đi nhiều nơi, từ Nam ra Bắc. Tôi gặp nhiều bạn bè mới trong giới cầm bút. Rất nhiều người trong số này có bài vở đăng tải trên Hợp Lưu, hoặc tích cực ủng hộ sự hình thành của tạp chí Hợp Lưu. Tôi có nêu lên một câu hỏi. Câu hỏi thật ra rất tầm thường, vô duyên nữa là khác. Đó là, tại sao ở trong nước không có một tạp chí như tạp chí Hợp Lưu ở hải ngoại? Ý tôi muốn nói đến một tạp chí văn học đăng tải những sáng tác, những tiểu luận bằng tiếng Việt thuần túy dựa trên giá trị văn chương và trí thức, mà không coi trọng cái địa chỉ hay nghề nghiệp trong quá khứ cũng như hiện tại của người

Khánh Trường
(Đinh Cường vẽ)
& Hợp Lưu số 1
(tháng 10/1991)

viết. Tôi nhận được nhiều câu trả lời tế nhị, hầu hết là để giúp tôi tự tìm ra lời giải. Cái lời giải mà mãi đến lúc ấy, qua nhiều lần tự vấn, tôi vẫn không mảy may hài lòng. Tôi từng nghĩ, một câu hỏi đơn giản như thế, dựa trên những suy nghĩ bình thường như thế, nhưng để tìm được câu trả lời, sao mà gian nan và phức tạp đến vậy! Tôi nhắc lại câu chuyện trên chỉ để nhân đó trình bày một số suy nghĩ tản mạn xung quanh sự ra đời, cùng bao nhiêu rắc rối, thăng trầm, và những thành tựu của tạp chí Hợp Lưu ở hải ngoại.

Vào lúc đó, Hợp Lưu bước sang năm thứ mười hai, số ra mắt phát hành đầu tháng 10, 1991. Đây là khoảng thời gian mà không một người Việt Nam nào có thể quên được, kể từ sau biến cố 1975. Cái dấu ấn của 1975 đang trở thành mờ nhạt so với bao biến cố mới. Thế giới đang rung chuyển. Rung chuyển đến độ có những quyền lực tưởng chừng như bất tận, vụt chốc tan biến. Có những đổi thay chính trị và xã hội tưởng chừng chỉ có trong mơ bỗng trở thành hiện thực, cũng như, có những cái từ hiện thực trở về lại trong mơ.

Và, dĩ nhiên, cũng có những ước mơ thay đổi, đặc biệt đối với người Việt, vẫn luôn luôn chỉ có trong mơ.

Văn học Việt Nam hải ngoại được hình thành và nuôi dưỡng bởi những nhà văn lưu vong và những người yêu văn học, ngay từ những năm đầu tiên người tỵ nạn Việt Nam định cư trên đất nước này. Nó trải qua rất nhiều khó khăn trong những năm đầu, và dần dà đạt được nhiều thành tựu đáng kể. Những thành tựu ấy, phần lớn, do sự đam mê của người viết, và dĩ nhiên, do tài năng của họ. Tạp chí Văn Học Nghệ Thuật do Võ Phiến chủ biên và sau đó, tạp chí Văn Học do Nguyễn Mộng Giác phụ trách (những chủ biên sau cùng là Hoàng Khởi Phong, Trịnh Y Thu, Cao Xuân Huy), đã có những cống hiến đáng kể cho những thành tựu đầu tiên này. Sau biến cố Đông Âu 1989, nhiều nhà văn Việt Nam, trong hay ngoài nước, qua tác phẩm, biểu lộ sự nhạy cảm của họ về những đổi thay chắc chắn phải có của nhân loại trong những ngày sắp tới. Trong giới cầm bút hải ngoại, bắt đầu có những nỗ lực nhằm tạo một môi trường sinh hoạt văn học và nghệ thuật vượt

trên những mâu thuẫn chính trị giữa nhà văn trong và ngoài nước. Một môi trường để mọi người có thể đón nhận tác phẩm của người khác chỉ dựa trên giá trị văn chương và tầm nhìn của tác giả. Cần nhắc lại là dù ở thời điểm 1989, ở hải ngoại, các khuynh hướng bảo thủ vẫn còn nhiều, và luôn tạo những lực đối kháng mạnh đối với thành phần cấp tiến. Thế nhưng, không đầy một năm sau, tạp chí Hợp Lưu (TCHL) ra đời. Chủ biên là nhà văn/họa sĩ Khánh Trường, với sự cộng tác tích cực của nhiều nhà văn, trí thức nổi tiếng như Trần Vũ, Phan Tấn Hải, Phạm Việt Cường, Thụy Khuê, Đặng Tiến, Võ Đình v.v.

TCHL phát hành mỗi hai tháng một số. Bài vở được lựa chọn dựa trên giá trị văn học nghệ thuật, không phụ thuộc vào địa chỉ cư trú của tác giả trong quá khứ cũng như hiện tại. TCHL đã trải qua rất nhiều khó khăn, do thiếu hụt tài chánh, nhân sự cùng phương tiện, nhưng hình thức và nội dung của HL vẫn luôn luôn được chăm sóc tối đa. Nhìn trọn 72 số báo của 12 năm qua, rất khó ai biết được số nào đã thành hình vào những lúc

Hợp Lưu

khủng hoảng nhất của tạp chí. TCHL đã chịu nhiều áp lực chính trị và dư luận từ nhiều thành phần khác nhau trong cộng đồng, về nội dung hay chủ trương được gọi là “giao lưu văn hóa” của tạp chí này. Những áp lực đó không nhỏ. Tuy nhiên, HL vẫn biểu lộ được tinh thần đa nguyên của một sinh hoạt văn học có khuynh hướng tiếp thu những ý thức khác nhau về nghệ thuật, và, đã tập trung được nhiều nhất về bài vở của những tác giả được đánh giá cao của văn học VN hiện đại, kể cả trong lẫn ngoài nước.

Những thành tựu của TCHL kể trên, thật ra chỉ là thành tựu của những người yêu văn học nghệ thuật, muốn làm văn học nghệ thuật bằng sự đam mê, bằng tinh thần sáng tạo, nhưng đồng thời cũng bằng những suy nghĩ rất bình thường của con người, cho đời sống cá nhân, và đời sống cộng đồng. Yêu văn học nghệ thuật thì cố làm cho được những tác phẩm tốt, làm cho tới nơi, làm một cách bền bỉ. Yêu tác phẩm của mình thì cũng phải biết tôn trọng tác phẩm của người khác. Muốn dành cho mình cái tự do được suy nghĩ theo cách của mình, được làm văn học theo cách của mình, thì cũng phải biết tôn trọng tự do của người khác, được suy nghĩ theo cách của họ, và làm văn học nghệ thuật theo cách của họ. HL chỉ có nghĩa là hợp lại một cách bình đẳng những giá trị khác nhau và để người đọc, người thưởng ngoạn phê phán hay chọn lựa từng công trình riêng lẻ. Và, văn hóa thì phải giao lưu. Không có thứ “văn hóa ao tù”.

Sự thành tựu của HL 12 năm qua chỉ là sự thành tựu của những suy nghĩ bình thường, của rất nhiều người yêu thương văn học nghệ thuật một cách bình thường.

Nhưng sự thành tựu đó chắc chắn sẽ không có được như chúng ta đã chứng kiến, nếu nó thiếu vắng một người. Tôi muốn nói đến người chủ biên của tạp chí suốt 12 năm qua. Anh là một chủ biên tuyệt vời, một họa sĩ nhiều năng lực, một nhà văn có tài. Làm bất cứ công việc gì anh cũng hết lòng với công việc đó. Hết lòng với tạp chí của anh, hết lòng với hội họa, hết lòng với bạn bè. Rất nhiều cái để khen ngợi anh, cả cái hết lòng của anh với những chuyện không liên quan gì đến công việc anh đang làm... Người ta đã nghe nói rất nhiều về một Khánh Trường (KT) viết, vẽ, làm báo, người ta cũng đã nghe nói không ít về một KT giang hồ, bạt mạng trong ăn nhậu, trong giao du, trong những quan hệ... – nói theo ngôn ngữ của anh – linh tinh... Nhưng ở đây, tôi muốn ngợi khen anh một điều: nhờ nỗ lực của KT suốt 12 năm qua mà chúng ta có được tạp chí Hợp Lưu, một thành tựu và là một trong những niềm kiêu hãnh của văn học Việt Nam Hải Ngoại.

Trên đây là nội dung bài phát biểu của tôi cách đây 20 năm. TCHL, sau KT đến một vài chủ biên khác mà lâu dài nhất là Trần Vũ, và sau cùng là Đặng Hiền đã không còn nữa. Không còn nữa như một tạp chí giấy với những thành tựu đã kể trên. Trong nước, đến nay cũng chẳng có một tạp chí giấy nào với tinh thần “hợp lưu” và với sự tham dự nồng nhiệt của giới văn học nghệ thuật, như TCHL đã từng có. Trong nước, Văn Đoàn Độc Lập có nỗ lực lớn, tạo tinh thần đó, nhưng vẫn còn bị giới hạn vào sự đóng góp chưa hoàn toàn tích cực của đông đảo giới cầm bút trong nước. Tôi chưa có được câu trả lời hoàn toàn thỏa đáng cho thắc mắc của mình đã nêu ra trước đây, là “tại

sao trong nước không có một tạp chí như Hợp Lưu?”.

Hai mươi năm của thời đại này nhiều biến đổi lắm. Biến đổi nhanh đến chóng mặt. Chuyện “giao lưu văn hóa” không còn là vấn đề nhạy cảm như trước. Nhưng, cũng có những biến đổi ngược chiều. Vùng Thủ Đô Hoa Thịnh Đốn, vào những năm đầu của tỵ nạn có 3 nhà sách bán sách báo tiếng Việt. Ngày nay, không còn nhà sách nào. California là tiểu bang có đông người tỵ nạn nhất, hình như chỉ còn một. Trong giới cầm bút hải ngoại, có câu nói đùa “ngày nay chỉ có nhà văn đọc sách lẫn nhau”. Câu nói đùa nhưng chắc không xa sự thật bao nhiêu.

Lâu nay, tôi biết Khánh Trường thường xuyên ra vào bệnh viện. Sau này, thỉnh thoảng ghé vào FaceBook của anh, cũng luôn nghe kể chuyện ngồi xe lăn ra vào bệnh viện. Tuy nhiên, cũng biết, trong điều kiện sức khỏe có như thế nào, anh vẫn tiếp tục vẽ, viết và nói năng rất thẳng tính. Sự thẳng tính này cùng với những đam mê cuồng nhiệt của anh khiến tôi luôn hoài niệm về một thời rất đẹp của TCHL. Đó là một diễn đàn cho những tranh cãi nhiệt tình và thẳng thắn về các vấn đề gay go nhất của văn hóa, văn học nghệ thuật VN. Những tranh cãi sôi nổi này đã tạo nên những nét sinh động cần thiết cho một nền văn học đang vươn tới những giá trị cao, trong một hoàn cảnh đặc biệt của một cộng đồng có khá nhiều va chạm phức tạp.

Sinh hoạt Văn học Việt Nam hiện nay rất cần những nỗ lực như của Khánh Trường hơn 30 năm trước.

TV - VIRGINIA, THÁNG 9.2022

*Nguồn: Trang Nhà TT NGUYỆT MAI

Chợ trời mùa Đông ở Berlin

Chợ trời họp dưới hầm để xe nhộn nhịp

Chợ trời bán đồ cũ (Flohmarkt) thường họp giữa trời hoặc có mái hoặc dù che. Nhưng mùa Đông lạnh lẽo, gió cắt thịt da chưa kể băng tuyết, chợ trời vẫn cứ hoạt động. Người bán, người mua tay chân lạnh cóng, bó mình trong những bộ quần áo ấm dày cộm, vương vís thì mua với bán nổi gì? Khỏi lo!

LÊ KUNG DIỄM
(BÀI VÀ HÌNH)
ĐÀ NẴNG, VN

Bất kể thời tiết, chợ trời vẫn hoạt động

Đầu tháng 12/2024, tôi trở lại chợ trời ở Biesdorf Center, quận Marzahn-Hellersdorf, Berlin. Trời mùa Đông âm u, mưa lất phất. Cảm giác của tôi khi trở lại nơi này là ... thất vọng thật không ngờ! Chợ sao buồn hiu chẳng náo nhiệt như hôm tháng 7 vừa rồi tôi có đến. Người đi xuôi ngược cứ như thúc nhau. Đó là lần tìm mua được 5 cái đĩa nhựa cho người bạn thân ở Sài Gòn. Nhận được quà tặng, bạn đánh giá là đồ chợ

trời ở bên còn ngon quá. Ngoài cái bìa cứng nhiều màu sắc, hình ảnh còn có bìa mỏng màu trắng bên trong đựng đĩa, và đặc biệt là không trầy xước gì, nghe rất mượt! Giá đồng hạng 10 euro/cái, rất hữu nghị.

Còn chợ hôm nay, mới 9 giờ sáng, sao mà vắng vẻ lạ thường. Phía trước và sau chợ, ngăn cách bởi một hành lang có mái che, có cầu thang lên xuống hầm để xe là cả khoảng sân rộng. Nhưng chỉ có vài chục gian hàng! Hàng bán áo quần cũ, giày, vali, đồ chơi trẻ em của mấy người Đức lớn tuổi và trẻ em chen với

gian hàng bán vải, khăn quàng nhiều màu sắc và áo da của người Thổ ... Đi tới đi lui một chập là thấy nản, tôi bèn lên tàu điện quay về. Vừa đến nhà, cô cháu hỏi ông ngoại có mua được cái chi độc lạ không. Tôi nói chợ chi đâu vắng ngắt. Ông đi quanh quanh một chập thôi là thấy quá buồn nên quay về! Cô cháu tròn mắt, cười: “*Vậy là ông không xuống hầm rồi! Chợ vào mùa Đông mưa gió, tuyết lạnh là người ta đông dưới hầm đó!*”. “*Hầm đậu xe hả?*”, tôi hỏi lại. Vậy là rõ. Phải đợi nửa tháng nữa kia mới trở lại và ... nhớ xuống hầm dạo chợ trời!

Chợ trời họp dưới hầm để xe

Sau khi dạo một vòng chợ trời giữa trời đứng nghỉ, tôi theo đường thang cuốn xuống chợ trời ... dưới hầm. Chợ trong tầng hầm do trần không cao lắm nên có cảm giác ấm áp vào mùa Đông giá lạnh. Đây là hầm để xe của một công ty xây dựng nhà ở. Hầm rộng rãi, chia nhiều ngăn để đậu xe... Khách đến chợ ai nấy áo ấm màu đen và màu xám, khăn quàng cổ, mũ len trùm kín đầu, giày ống ... Nhìn thấy toàn màu tối. Trên trần, đèn ống nhiều nhưng không đủ tỏa sáng đều khắp khiến khung cảnh trở nên ma mị, huyền bí. Có một số gian hàng thấp thêm đèn. Có người mua chọn hàng rọi bằng đèn pin điện thoại. Có người mang theo sẵn đèn pin để ... sẵn hàng. Khá nhiều gian hàng bán đồ điện, cây thông trang trí Giáng Sinh, có bán cả ông già Noel bằng len.

Các gian hàng bày biện ngay hàng thẳng lối. Nhờ rộng thoáng nên người đi không phải nhích từng bước. Trời mưa, gió lạnh như thế mà chợ vẫn họp, vẫn đông người đến mua.

Người bán, người mua

Người bán hàng ghi danh đến bán đi bằng xe ô tô, có chiều dài 4.5m, vào hầm thì trả lệ phí

mặt bằng 45 euro. Nếu không có xe thì lệ phí 40 euro. Ai không dọn hàng bán dưới hầm thì lệ phí mặt bằng rẻ hơn nhiều. Riêng khách đi chợ thì đậu xe miễn phí. Thời gian mở cửa từ 6 giờ sáng đến 8 giờ sáng và

kết thúc lúc 3 giờ chiều. Và yêu cầu không thể thiếu là khi trả lại mặt bằng, người bán phải bảo đảm sạch sẽ! Chợ trời ở đây họp vào Chủ Nhật tuần này thì Chủ Nhật tuần sau nghỉ, cứ vậy xoay tua ... Nghỉ bán

ở đây thì họ lại kéo nhau về họp chợ ở Công viên HavelPark Dallgow, rộng thênh thang, các gian hàng đều có mái che, tất nhiên đóng lệ phí mặt bằng cao hơn ...

Người bán mang đồ vật của nhà mình không dùng nữa ra chợ bán đi. Không dùng là “đồ cũ” chứ không phải đồ hư hỏng. Ngoài đồ nhà còn đồ mua lại đem bán cũng có. Nhiều người Đức họ thấy can chi phải vất vả nên chịu khó chở đến chợ trời tiêu thụ... thu hồi lại ít tiền còm. Cũng có người nghỉ, những đồ vật còn thời gian “cống hiến” được, mình không dùng nữa, muốn mua cái mới cho... hợp thời trang. Biết đâu có người khác cần dùng đồ cũ thì sao? Ai cần thì mua về dùng với giá rất dễ chịu kia mà! Ở đây mà muốn vất đồ cũ như nệm, thảm, tủ, bàn, ghế hay những thứ công kênh khác là phải nhờ dịch vụ chở đến bãi tái chế, có trả phí ... Nhưng yêu cầu phân loại rác thải trước ở nhà. Riêng ai ở Berlin thì được miễn phí nhưng chịu khó xếp hàng dài nơi thu nhận rác.

Người mua thứ hàng mình cần, còn dùng được thậm chí còn tốt không phải ít. Tuy nhiên, người mua phải có đôi mắt tinh tường chứ nếu gặp phải đồ đã được sửa nguội hoặc tân trang thì xem như mất cả chì lẫn

Chợ trời ở giữa trời mùa Đông thưa thớt người bán, người mua

Người mua tha hồ chọn lựa hàng. Có gian hàng bán trái cây, cà phê... sẵn sàng phục vụ.

chài! Bà N. một “tín đồ” của chợ trời, kể: “Do quá vội vì thấy giá hời nên tôi mua một cái va li kéo còn mới, giá 15 euro. Sau khi dùng đi du lịch với bạn bè, kéo trên đường trở về thì quai xách bị bục. Té ra quai xách đã hỏng, người ta dùng hai con vít bắt lại rất khéo!”.

Hôm đến chợ, tôi gặp ông T.V.V. ngoài 60 tuổi, vốn là một thợ điện. Ông kể: “Có nhiều hộp đồ nghề kềm, búa, tuốc-nơ-vít, bu-loong ... còn mới cấu luôn. Anh biết đó, đồ cơ khí của Đức nổi tiếng là dùng bền. Nhưng họ bán chưa tới 5 đồng. Tôi từng mua về dùng, có lúc mua 2, 3 hộp để

dành tặng người thân”. Ông V. còn nói thêm: “Tôi có người bạn cùng đi xuất khẩu lao động năm 1988. Anh ta xây nhà ở một vùng ngoại ô, quận Lichtenberg. Nhưng nội thất, đồ dùng sinh hoạt không cần phải mua sắm mới, đắt tiền. Anh ta nói vậy là phí! Cứ chịu khó lợi vài cái chợ trời ở quanh Berlin này mà mua sắm đồ nội thất, đồ dùng bếp núc! Bảo đảm đẹp, còn mới, ngon luôn, giá lại rất mềm! Từ bàn tròn, ghế dựa, giường ngủ, ghế xếp, tủ trang điểm, khăn trải bàn cho đến những cái bát, cái ly uống rượu, chảo nồi, lò nướng bánh mì ... không thiếu gì!”

Như tôi thích lợi chợ trời ở Berlin. Có chợ xa phải đi tàu điện ngầm, tàu điện trên cao rồi chuyển qua xe buýt mới đến nơi. Nhiều khi chẳng mua được thứ gì ra hồn hay có giá trị. Nếu có mua gì là mua cái túi xách hoặc cái ba lô đeo, vài cái zippo lạ lạ, máy ảnh điện tử đời cũ rích tặng cho mấy người quen, bạn bè thích sưu tầm “đồ cổ lỗ sĩ”. Đi nhìn ngắm, thư giãn là chính. Mà đâu chỉ có tôi, nhiều người cũng khoái lợi chợ trời, gặp cái gì thích thì mua còn không thì về... tay trắng!

Mùa Đông tuyết lạnh cỡ nào cũng không quan

trọng. Thay vì họp chợ giữa trời thì ta xuống hầm để xe sẽ ấm áp hơn. Có cầu là có cung! Cứ nhìn đi, người mua kéo nhau đi nuốm nược đến chợ họp dưới hầm cũng tạo nên bầu không khí ấm nóng đó thôi. Vẫn có gian hàng trái cây, nước uống. Khách cần mua là có ngay!

Vào mùa Đông, lúc này trời âm u, đường phố, nhà cửa chìm trong sương mù. Phải sau 8 giờ sáng mới bình minh và 4 giờ chiều thì trời đã sập tối! Rồi Đông lạnh giá tàn, Xuân ấm áp sẽ đến, ta lại hẹn nhau họp chợ giữa trời!

Bài & ảnh LKD

TRUYỆN MIỀN ĐÔNG TUYẾT

Chuyện đáng tiếc

NGUYỄN MẠNH TUÂN phóng tác

Hồ ló đầu ra ngoài căn nhà gỗ: trời có vẻ hắng nắng, tuyết không rơi nữa, gió cũng bớt hú từng cơn dài trên đồi thông. Anh tặc lưỡi, với chiếc áo choàng da hải ly, khoác lên vai:

- Đêm qua bão táp, biết có con gì chui đầu vào bấy không đây!

Hồ tới vùng này khoảng 2 năm nay: anh sở dĩ bỏ miền Bắc, theo đường sông lên tận mảnh đất rừng rú chỉ chút những

ngách cùng hang này, cũng vì nghe nói nơi đây sẵn đủ loại cáo, từ giống cáo màu hung với vết đỏ sẫm trên lưng, tới cáo lông biếc, pha chút ánh bạc ...

Nói về kinh nghiệm thì Hồ chẳng kém ai trong nghề bẫy thú này, anh còn được kể là tay thợ săn lì nhất, dám đặt bẫy trong những hẻm núi hoang vắng, bất chấp gấu ngựa, hay beo. Nhưng phải nhận là anh ít may mắn. Những bộ lông đắt

giá nhất của anh ít khi nguyên vẹn, không bị sói nhá cũng xây xước vài ba chỗ, thành thử không bán được bao nhiêu.

Đó là điều khiến anh bức bối và cũng làm anh dễ nóng nảy bất ngờ.

Trời khô ráo nhưng rét như cắt da.

Hồ vừa rảo bước, vừa xoa mạnh hai bàn tay vào nhau; mặc dù có bao tay da chồn, anh vẫn tưởng chừng các ngón tay cứng đờ, co duỗi thực khó khăn.

Hồ qua ngọn đồi băng ngang thung lũng tới hẻm núi bắt đầu đường bầy của anh. Hai chiếc bầy đầu tiên còn y, tảng thịt nai làm mỗi nguyên vẹn, ngon lành như thịt ướp trong tủ lạnh.

Tối chiếc thứ ba, đặt khuất trong vách núi, anh suýt buột miệng reo lên: một thân cáo trắng toát như bạc nằm vắt ngang, kẹp cứng giữa đôi hàm thép. Con vật chắc mới đâm đầu vào bầy, còn mềm oặt. Hồ lừa tay dưới lớp lông nòn nà như bông tuyết, xuyết xoa:

- Tội nghiệp!... Chắc nó mò đi kiếm ăn lúc trời vừa ngớt mưa đây... Người còn nóng hổi mà!

Cái giống cáo chúa là tinh!... Anh biết vậy, nên

khi đặt bẫy anh cẩn thận lấy miếng mỡ hải ly xoa đi xoa lại mấy cái chốt sắt cho mất hơi người... Hai hàm thép được ngụy trang kín đáo dưới lớp tuyết; có lẽ vì vậy nên chú cáo đục tham ăn mỗi mắc bẫy. Hồ gật gù:

- Gặp con cáo cái chắc khó khăn hơn... Nó còn chòn vòn chán; đôi đến chết thấy mỗi ngon có vẻ khả nghi nó cũng không màng!

Anh tháo bẫy, nắm hai cẳng sau con cáo, cân nhắc một lát rồi treo con vật lên cành cây: Hồ có thói quen như vậy, anh đi thăm hết đường bầy, khi trở về mới lượm một lượt cho tiện.

Ba chục chiếc bẫy của anh đặt rải rác gần khắp

cánh rừng, soát hết lượt cũng mất hàng giờ.

Bữa nay Hồ làm công việc đó một cách hứng thú: ít ra anh cũng mang về được con cáo trắng... Hồ biết rõ lắm: đôi khi phải đổi cả chục da cáo thường mới có được thứ cáo trắng đẹp dễ như vậy!... Từ đầu mùa tới giờ, đã tay thợ săn nào may mắn như anh đâu!

Thực ra, anh chỉ may có nửa phần, vì cả đường bầy dài dặc còn lại, Hồ chỉ nhặt thêm cặp chòn mướp nữa là hết!

Anh tự an ủi:

- Không sao!... Vớ được cáo trắng là nhất rồi!... Tham quá không nên!

Nhưng khi về tới chỗ treo con thú đáng giá,

nụ cười trên môi anh tan biến: con cáo trắng, quý như đúc bằng bạc ròng chính tay anh treo nó lên đã biến đâu mất! Lòng thông trên cành cây, chỉ còn mẩu dây... Hồ choáng người, nắm sợi dây kéo xuống anh thấy rõ ràng vết dao cắt còn rành rành!

Mặt Hồ nóng bừng, anh tưởng chừng máu huyết trong người dồn hết lên mặt... Bây giờ anh mới hiểu tại sao thiên hạ nói: tức trào máu họng!... Kể cũng không ngoa chút nào!

Anh rít lên:

- Quân ăn cướp!... Chó má thực!

Giá nắm được tên bất lương ngay lúc ấy, chắc anh bóp nó chết tươi!...

Nhưng quanh đó vắng hoe. Tít trên ngọn thông có con chim ưng nằm rút đầu vào cánh: chẳng lẽ nó là thủ phạm, vô lý!...

Hồ ngao ngán quay về, ủ rũ như mất vài lạng vàng trên tay!

Tối trước quán rượu kế bên đồn kiểm lâm, anh thấy nhiều người đứng xúm xít, cười nói vui vẻ lắm. Giữa đám đông, Đích, một gã mới tới vùng này, cũng làm nghề bẫy thú như anh, đang giới cho mọi người ngắm nghía, một con cáo trắng giống hệt con cáo bạc của anh... Đúng là con cáo của anh vừa mất trộm, không chừng!...

Toàn thân Hồ bừng lên như lửa bốc trong lò... Anh xô mọi người dạt ra, chồm vào Đích:

- Đồ ăn trộm!...

Anh toan giằng lấy con cáo, nhưng Đích gạt tay anh sang bên:

- Làm gì kỳ vậy?... Ghen ăn hả?

Hồ nói to như quát:

- Con cáo này của tôi... Anh ăn cắp...

Đích nhún vai, nhìn anh như nhìn một người khùng:

- Tôi chẳng lấy gì của ai hết!

Cơn giận làm Hồ như quẩn trí, anh quay lại đám đông, phân bua:

- Mọi người coi đó, nó ăn cướp của tôi ... Mà không

trả tao không xong đâu!

Đích bắt đầu khó chịu:

- Tao chẳng trả đứa nào cả!...

- Ăn cắp!

- Nhận xằng!

Hồ nhao người, tay phải bật ra như chiếc lò xo ... Giá phải người yếu hơn chắc trúng trái đám vũ bão đó đã ngã rồi, nhưng Đích đâu phải tay vừa, gã chỉ lùi lại nửa bước, nghiêng rằng nhin đau, đáp lễ Hồ một thoi vào cằm... Trong lúc bất ngờ, Hồ thấy trời đất quay vòng tròn rồi đom đóm ở đâu túa ra, bay loạn trước mặt... Anh ngã ngối xuống đất, giữa đông tuyết vừa tan...

Giá không có người can, có lẽ trận xô xát trở nên đẫm máu không chừng... Ba người lực lưỡng ghì chặt lấy Hồ khi anh vừa nhòe dậy... Không đánh được địch thủ, anh vẫn thét như còi:

- Quân ăn cướp... Đồ khốn kiếp...

Có tiếng cười khúc khích, rồi một người hỏi anh:

- Có thể ... Nhưng bằng chứng đâu?

Hồ cố vùng vẫy, giọng hằn học:

- Chẳng có bằng cứ nào hết, nhưng tôi nhận được con cáo trắng của tôi!...

Vài tiếng cười đượm vẻ chế giễu:

- Thôi đi cha!... Có cả trăm con cáo trắng trong

rừng kia!... Giỡn hoài!

Đích tách khỏi đám đông, đem theo con cáo. Gã vừa đi vừa lắc đầu:

- Rõ xui xẻo... Về tới nhà còn gặp chuyện bực mình!

Không thấy con vật trước mắt, cơn giận của Hồ cũng nguôi dần, anh lầm lũi quay về ... Nhưng đi được vài bước, anh giới tay về phía Đích, hậm hực:

- Được!... Tao trả thù cho coi!

Ba ngày sau, câu chuyện mất cáo của Hồ gần được mọi người quên đi, thì một đám cháy xảy ra. Ngôi nhà gỗ của Đích tự nhiên phát hỏa một cách bí mật. Ngọn lửa từ trong bốc ra, thiêu rụi nhanh chóng thứ gỗ thông lâu ngày, khô nỏ như que diêm. Khi mọi người chạy tới, chái nhà chứa da thú của Đích đã gần thành than ... Viên đội kiểm lâm với cả chục trai tráng ra sức cứu chữa mãi mới dập tắt được ngọn lửa, nhưng tài sản Đích cũng tan theo khói.

Không ai thấy Đích đâu... Thì ra lửa vụt cháy trong lúc anh rời nhà đi bẫy. Thực tai hại!...

Khi mọi người về hết, viên đội kiểm lâm còn quanh quẩn bên đồng tro tàn ... Khoảng xế trưa, Đích mới quay về ... Anh không thốt được lời nào, việc xảy ra khiến tâm trí anh tê dại đi ... Thế

là hết, công lao vất vả trong 2 năm trời, mồ hôi nước mắt... Tất cả chỉ còn lại đám bụi than nhem nhếch giữa lớp tuyết lất phất rơi... Ruột gan anh như thắt lại...

Giá anh khóc lên được có lẽ đau xót dịu đi đôi phần... Nhưng không, đôi mắt anh ráo hoảnh, đỏ ngầu... Cặp mắt của người khổ sở tới loạn trí... Anh chột vùng dậy, nắm lấy khẩu súng săn:

- Thằng Hồ... Đúng nó đốt nhà tôi!... Không còn ai vào đây nữa!...

Đích cầm đầu lao người về phía nhà Hồ... Anh tới nơi, đúng lúc Hồ từ trong nhà bước ra... Khẩu súng trong tay Đích bật lên ngang vai... Nhưng ngón tay Đích vừa chột đụng tới cò súng, thì viên đội kiểm lâm đã gạt mạnh thứ khí giới giết người sang một phía ... Viên đạn lạc vào bụi rậm:

- Đích!... Làm gì vậy?

Đích giận dữ nhìn người đã ngăn cản anh trả thù:

- Giết chết kẻ đốt nhà người... Ông không thấy sao?

Viên đội giằng lấy súng... Một số thợ săn, nghe tiếng nổ, chạy tới... Họ bao quanh hai người như bữa nào... Viên đội kiểm lâm lắc đầu:

- Nếu có kẻ đốt nhà anh, thì người đó không phải Hồ... Tôi gặp y trong rừng từ sáng sớm, trước khi anh ra khỏi nhà

kia!... Trái lại, khi dọn dẹp đồng gỗ vừa cháy, tôi thấy chiếc lò gang của anh bỏ ngổ... Vậy anh có đốt lửa trước khi đi vắng không?

Điều này, Đích phải nhận là có... Đó là sự thật.

Viên đội vỗ vai anh:

- Tôi biết chắc tai nạn xảy ra do sự bất cẩn của anh... Anh quên đóng bếp lò, một thanh củi đang cháy, một đống than hồng rớt ra, bắt vào sàn gỗ... Thứ sàn gỗ thông lâu ngày, anh hiểu chứ?

Ngừng một lát, ông hỏi Đích:

- Tại sao anh ngờ cho Hồ?

- Tôi nghĩ rằng gã trả thù tôi...

- Thù gì cà?

Lúc này Hồ đã hết sợ Đích liều lĩnh cho anh ăn kẹo đồng như mới đây, anh nghĩ mình được bênh vực, nên buột miệng:

- Có gì đâu... Trước đây Đích tham lam lấy trộm con cáo của tôi vừa bắt được...

Đích đâu có chịu:

- Nói bậy!... Không có chuyện đó...

Hồ vẫn khẳng khái:

- Tôi biết chứ!... Làm gì có hai con cáo đực trắng giống nhau như vậy được!

Lần này Đích tỏ ra ngạc

nhien:

- Anh nói sao?... Cáo đực hả?... Con cáo của tôi mọi người đều thấy... Cáo cái rõ ràng mà!

Hồ chưng hửng... Cái yên lặng thực nặng nề... Nhưng trong ánh mắt Đích và Hồ, không còn lóe lên tia lửa thù hận nữa... Ngập ngừng mãi Hồ mới cất tiếng được:

- Vậy... sao anh không cho tôi biết là con cáo cái?

Đích cười gượng:

- Còn anh... Sao không nói ngay cáo của anh là cáo đực?...

Hai người cùng cười thẳng thắn... Họ đã thực sự hết giận nhau rồi. Hồ nắm tay bạn:

- Tất cả lỗi tại tôi... Tôi nóng nảy quá... Đáng lẽ phải hỏi kỹ anh trước khi nóng giận vô lý... Anh bỏ qua nhé!

Đoạn Hồ trở vào căn nhà gỗ của mình, bảo Đích:

- Đây cũng là nhà của anh, anh Đích ạ!... Anh về đây tạm sống với tôi, trong khi chờ đợi mọi người cất giúp anh căn nhà khác!... Nghe không!

Tất nhiên là Đích nghe rồi. Từ sau chuyện đáng tiếc đó, họ trở nên đôi bạn chí thân.

NMT phóng tác
(THEO S. THOMAS)

Trần Vũ đánh máy lại tháng 1 -2025
từ bản in của Nxb Sống Mới trước 75

tre

NHẬN IN SÁCH

NHẬN
IN ẤN | THIẾT KẾ | MINH HỌA

CÁC LOẠI SÁCH
VỚI SỐ LƯỢNG THEO YÊU CẦU

TỪ 50 CUỐN TRỞ LÊN
BÌA CỨNG HAY MỀM

MUỐN BIẾT CHI TIẾT, XIN ĐIỆN THOẠI

972.675.4383

Email: info@trenews.net

Làng đúc đồng

Phước Kiều

Làng đúc đồng Phước Kiều, Điện Phương, Điện Bàn, Quảng Nam tuy không có tuổi đời nhiều bằng làng đúc đồng Ngũ Xá ở Hà Nội hay các làng nghề khác ở miền Bắc, nhưng có những đặc điểm “tiền trạm” mà có thể nói là độc nhất vô nhị trên toàn quốc. Trải qua dâu bể, thời gian, làng đúc không còn dấu làng cuối xóm nổi lửa như xưa, chỉ còn loe ngoe vài gia đình kỳ cựu vẫn giữ lửa nghề.

UYÊN CA
QUẢNG NAM - VN

Làng đúc và bảng chữ cái tiếng Việt đầu tiên

Làng đúc Phước Kiều nằm cách dinh trấn Thanh Chiêm chừng 500 mét theo đường chim bay, có một dòng sông nhỏ chạy qua, người ta nói rằng đó là một nhánh của sông Chợ Củi. Hiện tại, nhánh sông này vẫn còn dấu vết là một con lạch nhỏ chảy ngang phía trước Đền Thánh André Phú Yên (tức nhà thờ

Phước Kiều - nơi phát xuất chữ Quốc Ngữ, nơi mà các cha Francisco De Pina và Alexandre de Rhodes từng chần chừ và thiết lập nên bảng chữ Cái, soạn cuốn tự điển Việt - Bồ - La và hoàn thiện).

Đền Thánh nằm ngay cửa ngõ vào làng đúc Phước Kiều, trên tuyến đường chính đi vào nhà thờ Phước Kiều. Trước đây 10 năm, tôi từng ghé thăm đền Thánh, lúc ấy, Cha Tâm còn là Giám Mục Quản Nhiệm, ông có dắt tôi ra thăm các

ngôi mộ cổ bằng đá vôi và ông nói rằng rất có thể đây là mộ của những vị thánh tử vì đạo trong thời kỳ Văn Thân.

Sau này, khi tôi ghé lại thăm Đền Thánh thì các ngôi mộ cổ đã được di dời đến nơi cao ráo, có bia tưởng niệm và đặc biệt các nắm mộ bằng đá vôi được giữ nguyên để đưa về vị trí mới. Chỉ tiếc là thời Cha Tâm còn ở đây, phía trước giáo đường có một chiếc tủ gương rất lớn, bên trong tủ gương chứa các sử liệu về

các vị linh mục từng ghé qua nhà thờ, từng ở lại truyền đạo nơi đây. Trong đó, phần giới thiệu về Cha Francisco De Pina là kỹ lưỡng và dài nhất, đến phần Cha Alexandre de Rhodes thì ngắn hơn một chút nhưng khá chi tiết. Rất tiếc là lần ghé thăm gần đây nhất, tôi hỏi thăm các sơ và linh mục về chiếc tủ ấy thì các vị đều không rõ đã di dời về đâu. Nhà thờ bây giờ cũng có nhiều nét khác xưa, nhà thờ thời xưa sử dụng khá nhiều vẫn còn cổ kính, dầu có đôi nét ọp ẹp do thời gian. Còn bây giờ, nhà thờ đã xây dựng mới khang trang và ở giữa trung tâm giáo đường, trên bậc giảng có đặt thêm một sọt “xá lợi tóc” của Thánh André Phú Yên.

Lẽ thường, thời gian đã làm thay đổi rất nhiều thứ, đương nhiên sự thay đổi theo chiều hướng nào còn tùy thuộc vào thời cuộc và sự may mắn của

Cơ sở này từng là nơi đúc chuông đồng, lư đồng và các sản phẩm mỹ nghệ bằng đồng, hiện tại chỉ còn đúng chĩnh đồng để lấy lát qua ngày

Đổ than hồng vào quạt để sấy khô khuôn trước khi đúc chĩnh đồng

một vùng đất, một dân tộc. Nhánh sông Chợ Củi trước nhà thờ bây giờ chỉ còn một bầu rau muống và cỏ mọc um tùm, thì thoảng người ta cắm câu để bắt những con ba ba tự nhiên, những con cá lóc và đa phần là để nhậu.

Nói tới việc nhậu, có vẻ như ít nơi nào ưa nhậu hơn thanh niên ở đây. Lần nào tôi đi ngang cũng gặp một tụ chùng 5, 7 người tổ chức nhậu, hát hò. Hỏi thăm thì các cậu thanh niên, thậm chí các anh đã lớn tuổi trong cuộc nhậu cho biết là sau khi làng đúc đóng cửa, chỉ còn một vài gia đình nhớ nghề mà nổi lửa, hầu hết thanh niên trong làng nếu có học thì đi làm việc theo bằng cấp, nếu theo nghề đúc thì đi làm

Nhà thờ Anrê Phú Yên, Điện Phương, Điện Bàn, Quảng Nam

thuê tứ xứ, ngót việc lại về nhà, lại rủ nhau câu cá, câu ba ba để nhậu...

- Làng đúc bây giờ vẫn còn những nghệ nhân, nhưng nghề đúc thì thu hẹp rồi - anh Ngọc, một thợ đúc trong làng nói.

- Theo anh thì làng đúc bị thu hẹp bao lâu rồi và liệu có cách nào để làm sống lại làng đúc không?

- Sống lại thì chắc là khó. Từ ngày xây dựng khu lưu niệm làng đúc Phước Kiều thì tôi thấy mình có linh cảm là nghề đúc chấm dứt từ đây. Hiện tại vẫn còn một người là nghệ nhân nghe âm thanh công chiêng, một người là nghệ nhân đúc đại hồng chung. Còn lại thì trôi dạt tứ xứ ...

- Các nghệ nhân ấy vẫn nuôi lửa nghề, vẫn sống được hay sao?

- Dạ, họ nuôi lửa nghề thôi, tức vẫn đúc, vẫn nhận đặt hàng đúc đại hồng chung cho các chùa, có một thời các chùa thì nhau đúc đại hồng chung thì họ sống được. Gần đây họ cũng ế ẩm, vì tôi thấy từ ngày Thầy Thích Minh Tuệ xuất hiện, dường như Phật Tử ít quan tâm đến chuyện đúc chuông nữa.

- Theo anh thì việc ấy tốt hay xấu?

- Tuy thất nghiệp, tuy thiếu thốn, phải đi làm việc khác để kiếm ăn, nhưng em lại thấy đó là tín hiệu tốt. Em từng theo anh Tiến (tên

Khuôn âm (khuôn chia làm hai phần âm và dương) của chiêng

Những chiếc chiêng sau khi cân âm, được treo trên cao để nhận điện tích, nhằm làm cho tiếng kêu vang, ngân...

nghệ nhân đúc đại hồng chung) để đúc chuông rất nhiều nơi, và đều nhận ra cái không khí chung đây vẻ dị đoan, mê tín và phân biệt đẳng cấp giàu nghèo ...

Phước Kiều, tên bắt nguồn từ đâu?

Có nhiều giả định về tên làng nghề, nhưng theo ông chú bên chồng tôi chia sẻ thì trước đây, làng đúc có một cây cầu bằng đá hình mái vòm

rất đẹp do Chúa Nguyễn Phúc Chu cho xây dựng. Để ghi nhớ công ơn của ngài, làng lấy tên Phước Kiều, tức cây cầu của ngài Phúc. Chữ Phúc vì kỵ húy nên đổi thành Phước, còn Kiều tức là cầu (nhỏ). Làng đúc Phước Kiều (theo dân gian) có tên từ đó. Rất tiếc là 10 năm trước, chiếc cầu cũng bị đập bỏ trong quá trình bê tông hóa nông thôn, thay vào đó là chiếc cầu bằng bê

tông thẳng thớm như mọi chiếc cầu bê tông khác trên đất nước này.

Và, tiếp theo sau chiếc cầu là dinh trấn Thanh Chiêm, người ta đang tái dựng dinh trấn Thanh Chiêm bằng cách san lấp toàn bộ dòng sông Chợ Củi, xóa hết dấu vết của nó (do công ty nhà cổ Vinahouse đảm nhận, công ty này đã phá sản và bỏ lại một bãi đất hoang ngay trên vị trí sông Chợ Củi). Dự án dời trường trung học cơ sở Nguyễn Du đến một vị trí khác cũng ngay trên đoạn dưới sông Chợ Củi, biến trường trở thành điểm dinh trấn cùng với khu vực quảng trường phía trước dinh trấn... lại một lần nữa xóa sạch dấu vết xưa một cách tốn kém và mất mát...

Như lời của một nhà nghiên cứu về Thanh Chiêm, không muốn nêu tên:

- Làng đúc Phước Kiều từ ngày trở thành địa chỉ văn hóa thì nó không còn hoạt động được nữa, không hiểu vì sao?! Cứ cái gì mà được nhà nước công nhận, sau đó cơ quan văn hóa tổ chức xây dựng hoặc phục chế, bảo tồn gì đó thì nó trở thành nhãn thính, không còn hồn vía xưa!

- Theo anh, nguyên nhân chính của việc này là do đâu?

- Các khoản đầu tư của nhà nước khi về đến tay người lao động thì hình

nếu chẳng còn gì. Nhưng cũng không phải vì vậy, mà vì cách người ta định nghĩa về làng nghề, người ta định nghĩa sai quy trình.

- Sai quy trình nghĩa là sao?

- Chị biết rồi đó, nói tới làng nghề thì phải nói tới nghề nhân và thợ, những người trực tiếp làm nghề mới nắm cái hồn của công việc và sản phẩm. Nhưng nghiệt nỗi các dự án về làng nghề là do doanh nghiệp người ta làm, làm dự án xong, trình dự án và nhận tiền để rồi tổ chức dạy nâng cao nghề, dạy văn hóa gì gì đó cho nghề nhân và thợ, việc dạy này nấp dưới danh nghĩa “tập huấn”. Khi tập huấn xong thì hầu hết người ta

Một chiếc chuông chạm trổ ...

trở nên gian dối với nghề.

- Xin anh cho một ví dụ?

- Sau khi làng nghề được tập huấn, dường như kỹ năng thủ công của họ bị giảm hẳn và họ thay bằng kỹ thuật công nghiệp, sự

gian dối bắt đầu từ đây và từ cái ý thức ham tiền, ham làm giàu. Ví dụ như cái chuông đồng tụi tôi đúc, bằng đồng nguyên chất pha với một ít thiếc để bảo đảm

tiếng vang, ngân và êm, tỉ lệ pha hết sức nghiêm ngặt, sai một li là đi một dặm. Thế nhưng bây giờ ngoài thị trường bán chuông pha kẽm, giá rất thấp và chẳng quan tâm đến âm thanh. Cuối cùng thì chúng tôi đành bỏ nghề đúc chuông vì cạnh tranh không nổi, mà làm giả thì lương tâm không cho phép, thà đi lao động thuê chứ không thể như vậy được.

Cũng may là làng đúc Phước Kiều vẫn còn vài gia đình nổi lửa để đúc xoong, nồi, vài bộ lư hương hay vài chiếc chuông đồng nho nhỏ để giữ nghề, mà cũng để kiếm cơm độ nhật, và để bảo vệ một chút thanh âm mông lung sắp đánh mất !

Bài và hình UC

Một tiệm bán hàng đồng ở làng đúc Phước Kiều, có chừng 30% là sản phẩm do nghề nhân của Phước Kiều chế tác

Khoảng mừng 5, khi hương vị Tết bắt đầu vơi dần, những xoong nồi của má trong bếp lần lượt sang từ nồi to qua nồi nhỏ: măng hầm, thịt kho ... Rồi không còn sang qua nồi nào nhỏ hơn nữa, má dồn hết các thứ vào một gọi là nồi “xà bần”.

ĐÀO THỊ THANH TUYỀN
SÀI GÒN, VN

“Xà bần” của má là món tổng hợp các thứ dư thừa ngày Tết. Lại khiến liên tưởng đến đồng gạch vụn, cát, vôi, vữa ... có thể sử dụng san nền hay xúc đem đổ. Nhưng, dưới bàn tay của má, không món gì ngày Tết mà bỏ đi, ăn ngon đến miếng cuối cùng.

Món “xà bần”, nghe qua tưởng không theo một nguyên tắc nào vì dồn hết mọi thứ trong các nồi lại với nhau và hầm, nhưng thật ra có một quy luật theo nguyên liệu hay cách nấu. Các nguyên liệu phải có sự tương đồng về vị (mặn ngọt, không có chua), thịt gà, thịt heo có thể trộn chung thành xà bần nhưng cá thì dứt khoát không được. Về rau trong nồi xà bần thì đậu cô ve và măng có thể đi với nhau, nhưng cà chua, cà rốt, củ cải là không thể...

NỒI “xà bần” sau Tết của Má

Có nhiều người cả đời không biết món “xà bần”, lại có người *dị ứng* với các thức ăn dư thừa nấu lại. Nhưng, hãy xem món “xà bần” của má tôi có gì?

Từ đầu tháng Chạp má đi chợ chọn mua măng. Măng đồ từng đóng trên những tấm bạt tha hồ chọn. Măng có nhiều loại: măng le, măng tre, măng

lồ ô, măng trúc ... Thường người mua măng khô khó phân biệt là măng nào, chỉ biết tin vào người bán.

Má chọn kỹ từng miếng măng, tay bà xáo lên, xáo xuống cố tìm cho được những miếng măng “đạt tiêu chuẩn”. Hồi đó xách giỏ theo má đi chợ, chờ đợi sốt ruột tôi vẫn hay phàn nàn: “Sao má không mua

măng người ta bỏ sẵn trong bịch nylon kia, con thấy cũng đẹp”. Má nói: “Làm sao bằng chính tay mình lựa từng miếng hả con? Nấu măng là cả một quá trình đong đếm lòng kiên nhẫn và chịu khó. Phải biết lựa măng, ba ngày Tết quan trọng chỉ có nồi măng, lựa không khéo, ăn dai nhách làm

ăn cả năm không thuận lợi”.

Sau này lớn lên, tôi biết không phải là má dị đoan hay khó tính mà là tính tiết kiệm một đời, dạy con cái phải biết chất chiu, đừng hoang phí.

Bí quyết lựa măng “đạt tiêu chuẩn” của má tôi là chọn những đọt măng (mọt măng) ngắn cỡ lòng ngón tay, mập mập, tước măng đầy đặn và mặt lưng không được có mắt (có mắt là măng già, dài và ốm). Măng mới có màu sắc vàng đỏ, măng cũ để lâu sẽ có màu hơi xỉn đen, có thể là măng bị mốc. Để tránh trường hợp măng bị người ta tưới nước muối cho nặng cân, khi xáo đông măng lên không bị rít tay. Má thích chọn mua măng Phan Thiết, bà nói: “Măng Phan Thiết mềm giòn, hãm đi, hãm lại không rã. Măng Ban Mê Thuật mau mềm, mau rã. Ở đời, cái gì đến dễ dàng khó giữ được lâu, lòng dạ con người phải qua thử thách mới biết”.

Hai Mươi tháng Chạp, má tôi đổ măng ra ngâm nước; rồi cứ thế mỗi ngày sáng, chiều thay nước hai lần, đến Hăm Tám má bắt đầu luộc măng. Trước khi luộc, bà rửa tỉ mẩn từng miếng măng cho thật sạch. Nồi măng vừa sôi, bắc xuống, chắt nước, đổ nước khác vào luộc khoảng 3, 4 lần đến khi nào nước măng thật trong mới trút ra rổ để nguội, ráo nước rồi bắt đầu tước

măng là xé thành những miếng nhỏ vừa ăn.

Má tôi lấy nước luộc gà để hãm măng. Con gà luộc xong bà chặt đầu cổ cánh bỏ vào nồi nước và có thịt giò heo hay xương và dành nấu hãm cho nước ngọt hơn. Măng được tấu với mắm, tiêu, đường, bột ngọt... Đến khi miếng măng óng ánh và thấm gia vị bà trút ra một xoong nhỏ. Chờ nồi nước hãm sôi, vớt bọt thật trong mới bỏ măng vào.

Măng được ngâm và luộc rất kỹ, nên chỉ cần sôi lên, để riêu lửa là vừa mềm. Trong quá trình hãm đi, hãm lại, lượng mỡ của giò rút hết vào măng, nếu miếng thịt gà bị xơ, thì thịt heo vẫn còn ngon. Theo ý má, nồi măng phải được nêm nếm hơi “cứng” một chút, nếu lạt quá giữ không khéo dễ bị chua, hư.

Ba ngày Tết, mức măng ra ăn cuốn với bánh tráng, rau sống. Miếng măng mềm giòn, thấm gia vị và rút hết chất ngon của nước hãm nên có vị béo và ngọt của thịt nhưng không bị ngán vì có chất xơ của rau sống.

Nhớ hồi đó má tôi kể chuyện có nhà nấu đến chục ký măng. Gia đình con cháu đông, măng được ngâm trong cái... thùng phuy (cắt nửa). Nhà nào cũng nấu măng vậy mà ba ngày Tết, khách khứa, bà con đến chơi lại dọn măng ra ăn. Bỏ cái

nia xuống nền nhà, nào măng, thịt kho tàu, đậu phụ chiên, dưa hành, dưa món, bánh tét ... Chủ lực vẫn là bánh tráng và rau sống. Quây quần quanh cái nia, chuyện trò rôm rả. Ăn xong bỏ đó, chủ khách lại kéo nhau đi tiếp. Con chó ngoài hè thấy vắng người mon men đến gần cái nia, để bị khện cho một cây, “ăng” một tiếng chạy nhanh ra vườn...

Tánh tiết kiệm một đời của má dạy chúng tôi ăn đến đâu mức đến đó, không mức ra nhiều; mỗi lần mức xong phải hãm lại ngay mới giữ được nồi măng ngon qua mấy ngày Tết. Ăn không hết, không được đổ lại vào nồi chính mà cho vào một nồi riêng khác nhỏ hơn, hãm lại. Đi chợ đầu năm, má mua đậu cô ve về bỏ thêm vào nồi này và bà dồn tất cả các thứ còn lại có trong những nồi khác như: kho tàu, thịt ram... nấu lại thành món xà bần.

“Của ngon tồn dưới đáy”, xà bần là một món ngon tuyệt bởi tất cả tinh túy ngày Tết dồn hết trong đó. Cũng là ăn cuốn với bánh tráng, rau sống, nhưng có lẽ nó ngon bởi vừa hết Tết, một chút tiếc nuối thời gian qua nhanh, vớt vát chút xuân để bắt đầu thềm thềm lại những món ăn ngày Tết và mong chờ sang năm; quan trọng nhất là được nhìn thấy ánh mắt hài lòng của má khi chẳng phải bỏ đi một chút gì.

Chúng tôi ra riêng, biết lũ con lười nấu măng bởi chúng không có thì giờ chọn, ngâm và luộc măng. Từ đầu tháng Chạp, má tôi lại lọ mọ ra chợ lựa từng miếng măng, về ngâm, xả, rồi luộc thật kỹ... Hăm Tám tháng Chạp, má chia cho mỗi nhà một ít để tùy nghi mà nấu.

Tôi cũng nấu như má, nhưng sao ăn thấy không ngon bằng miếng măng má nấu. Không biết có phải bởi thiếu hương vị Tết xưa, những ngày rộn ràng đón Tết, háo hức giành nhau xách giỏ theo má đi chợ, nhìn bàn tay má chọn từng miếng măng khô như thúc thời gian cho mau đến Tết. Hay vì nồi măng giò chỉ còn khoảng ba lạng măng và một ký chân giò, hãm đi hãm lại mãi, không phải nồi “chiến lược” trong mấy ngày Tết, không cần ra sức giữ gìn như má nên nó không ngon?

Quy luật cuộc đời, đến lúc má cũng về vui với mây trời. Thời trẻ tôi đã ngại mua măng về nấu, nên giò càng ngại hơn. Bạn tôi biết vậy, Hăm Tám Tết năm nào tôi cũng được bạn cho một bịch măng nấu sẵn với thịt heo hay thịt gà, chỉ cần trút ra nồi và hãm. Phải qua hết Tết mới thấy ngon, mới thấy thềm lại chờ Tết sang năm...

ĐTTT

LỜI GIỚI THIỆU: Andy Nguyễn là một nhiếp ảnh gia chuyên nghiệp. Anh từng đoạt những giải thưởng nghệ thuật nhiếp ảnh quốc tế từ 2009 đến 2012. Nhiều tác phẩm của anh được đăng tải trên những tạp chí chuyên đề nổi tiếng như: National Geographic, Birder's world Magazine, BBC Wildlife Magazine, Nature's Best Photography Magazine và The Cornell Lab of Ornithology website.

Mẹo để trở thành một chuyên gia chỉnh sửa ảnh

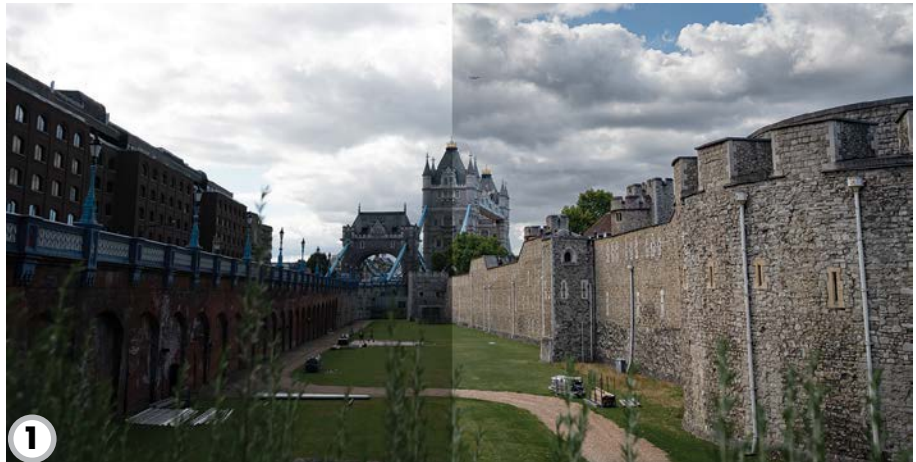
Khi nói đến nhiếp ảnh kỹ thuật số, tôi nghĩ rằng việc chỉnh sửa cũng quan trọng như phòng tối đối với nhiếp ảnh phim. Nhưng hiện nay, chúng ta có nhiều công cụ hơn để sử dụng.[H1]

Trong bài viết dưới đây, tôi trình bày một số hình ảnh yêu thích của mình và hướng dẫn từng bước để chuyển từ hồ sơ RAW sang hình ảnh đã gởi. Một số điểm chính sẽ được tôi phác thảo để tạo nên bản chỉnh sửa tuyệt vời.

Điểm nổi bật và độ tương phản

Khi người xem lần đầu tiên nhìn vào một hình ảnh, họ thường bị thu hút vào vùng sáng nhất của khung hình hoặc vùng nào có độ tương phản cao nhất. Chúng ta có thể cân nhắc điều này khi chụp ảnh cũng như trong quá trình chỉnh sửa. Điều này dễ dàng hơn nhiều với những máy ảnh mới có kính ngắm điện tử, vì bạn nhìn thấy hình ảnh thực tế trước khi chụp (ít nhất là đối với các tình huống có ánh sáng tự nhiên), cho phép bạn đưa ra quyết định tức thời để tối đa hóa tác động của một số điều kiện ánh sáng nhất định. Khi hình ảnh được đưa vào hậu kỳ, chúng ta có thể sử dụng các công cụ chỉnh sửa để tăng lên hoặc giảm bớt một số yếu tố nhất định.[H2]

Ví dụ, có lẽ chủ thể của bạn là yếu tố sáng nhất trong khung hình. Tuy nhiên, nếu bạn đi xa hơn, yếu tố sáng nhất trên chủ thể của bạn

có thể là chiếc váy trắng họ đang mặc. Điều này có thể thích hợp đối với một chiến dịch quảng cáo nhưng không hiệu quả đối với ảnh chân dung, khi bạn muốn người đó là ngôi sao của tấm ảnh. Trong trường hợp này, chúng ta có thể sử

dụng các công cụ để giảm độ sáng của chiếc váy và tăng độ sáng của khuôn mặt chủ thể, thu hút sự chú ý của người xem vào nơi chúng ta muốn.

Hãy chú ý đến những phần xung quanh chủ thể

Nói về việc khám phá phần còn lại của khung hình, các cạnh của hình ảnh của bạn có thể quan trọng đối với kinh nghiệm của người xem như việc bảo đảm chủ thể thu hút sự chú ý của họ. Trong khi bạn muốn chủ thể là ngôi sao của bức ảnh, phần còn lại của hình ảnh vẫn quan trọng. Chúng ta muốn người xem nhìn thấy và thể nghiệm hình ảnh như một tổng thể. Vì lý do này, tôi cố gắng bảo đảm các cạnh sạch sẽ trên hình ảnh của mình – hoặc ít nhất là tránh các yếu tố trên các cạnh khiến người xem tự hỏi điều gì đang bị bỏ sót.

Điều chỉnh cục bộ

Quá thường xuyên, tôi thấy người ta dành nhiều thời gian để thực

hiện các điều chỉnh toàn bộ trong quá trình chỉnh sửa hình ảnh. Tuy nhiên, các điều chỉnh cục bộ cho bạn nhiều quyền kiểm soát hơn trên kết quả cuối cùng của bản chỉnh sửa. Tôi có suy nghĩ rằng các điều chỉnh toàn bộ như thiết lập cảm giác chung của hình ảnh, trong khi các điều chỉnh cục bộ hướng dẫn người xem đến chủ thể hoặc thực hiện một mục đích sáng tạo cụ thể.

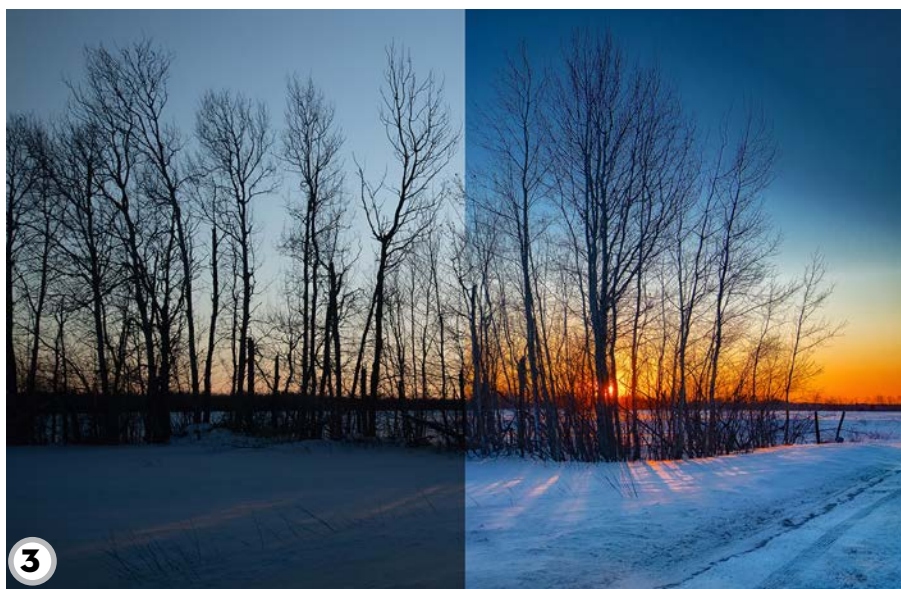
Vì lý do này, các điều chỉnh toàn bộ thường dễ được áp dụng tự động cho nguyên bộ ảnh, với các điều chỉnh nhỏ cho cân bằng trắng và phơi sáng. Từ đó, tôi dành gấp đôi thời gian cho các điều chỉnh cục bộ.[H3]

Ảnh để chỉnh sửa

Đôi khi, bạn không thể đạt được hình ảnh mong muốn trực tiếp trong máy ảnh do hạn chế về thời gian, hạn chế về thiết bị hoặc thực tế là cảm biến máy ảnh có phạm vi quang động kém hơn mắt chúng ta. Đây là lý do tại sao điều cần thiết là phải hiểu những gì bạn có thể và không thể làm trong hậu kỳ - cụ thể cho máy ảnh của bạn.

Khi bạn có thể đẩy một tệp ảnh trong phơi sáng lên hơn bốn stop không có nghĩa là bạn có thể làm như vậy trong một tình huống khác. Hiểu được bạn có thể đẩy và kéo tệp xa đến mức nào trong các điều kiện ISO và ánh sáng khác nhau sẽ giúp bạn đưa ra quyết định tốt hơn khi chụp ảnh. Tương tự như vậy, biết được trình độ kỹ năng của bạn với các điều chỉnh cục bộ và các công cụ khác sẽ cho biết những gì có thể trước khi bạn nhấn nút chụp.

Có tư duy này khi chụp ảnh cũng giúp bạn trở thành một nhiếp ảnh gia giỏi hơn, vì bạn luôn nghĩ đến kết quả cuối cùng.

Chỉnh sửa cho Cảm xúc hoặc Nghệ thuật

Khi ai đó cho tôi xem một bức ảnh du lịch, tôi thường nghe, “Bức ảnh này cho thấy nó đẹp như thế nào, nhưng bức ảnh không thể hiện được hết vẻ đẹp đó”. Là nhiếp ảnh gia chuyên nghiệp, nhiệm vụ của chúng tôi là cung cấp những bức ảnh không chỉ thể hiện được vẻ đẹp của địa điểm mà còn giúp

người xem thấy được tiềm năng tối đa của địa điểm đó. Nếu cảm giác về địa điểm là bầu không khí hoang hân ấm áp, sâu lắng và bức ảnh không truyền tải được điều đó, thì nhiệm vụ của chúng tôi là mang cảm giác đó vào cuộc sống.

Đôi khi, điều này liên quan đến việc lựa chọn vị trí chủ thể hoặc thời gian trong khi chụp. Những lần khác, nó đòi hỏi kỹ năng hậu kỳ để cải thiện hình ảnh.

Nếu chỉnh sửa để truyền tải cảm giác về một không gian là một mặt của đồng xu, thì mặt còn lại là chỉnh sửa theo ý định nghệ thuật. Không phải tất cả hình ảnh đều cần phải giống với cuộc sống; với tư cách là một nghệ sĩ, bạn có thể tự do đẩy hình ảnh đi xa tùy thích. Đối với tôi, tôi muốn giữ hầu hết các chỉnh sửa của mình trong phần mềm xử lý RAW. Điều này thường có nghĩa là tôi không thêm các yếu tố không có trong cảnh gốc hoặc kết hợp nhiều hình ảnh thành một. Tuy nhiên, tôi sẽ đẩy và kéo phơi sáng đáng kể và điều chỉnh màu sắc, ánh sáng và độ bão hòa để có tác động tối đa. [H4]

AN

NGỌC HẠNH
VIRGINIA - USA

Tuyết đầu mùa gợi nhớ

Sau Giáng Sinh, thời tiết vùng Hoa Thịnh Đốn càng thêm giá buốt, lạnh lẽo. Ban đêm tuần lễ thứ I tháng Giêng, có khi hàn thử biểu cho biết ngoài trời còn chỉ 26 độ F. Mức lạnh kinh hồn, có thể đoán biết ngay là trời đang chuẩn bị... nhả tuyết để thết đãi nhân gian, hay có thể nói là tặng thưởng cho loài người món quà đẹp trắng phau phau, trong vắt, món quà mà người ta vừa thích thú ngắm nhìn khi ở trong nhà, lại vừa ... run, khi ra đường lộ.

Buổi sáng tuần lễ đầu tháng Giêng hôm ấy, thức dậy nhìn qua cửa kính Vân thấy tuyết trắng đầy sân, lớp trên cành cây, lớp trên nóc nhà, trông đẹp và diễm lệ vô cùng. Dù tuyết rơi mang theo giá rét, nhưng đến mùa đông Vân vẫn mê tuyết khôn cùng.

Hôm qua Vân thức đến 11 giờ đêm, chờ ngắm những bông tuyết đầu mùa, mà chẳng thấy tuyết rơi, dù đài khí tượng cho biết hôm nay sẽ có tuyết. Tin khí tượng khi đúng khi sai, nhưng phần lớn là đúng, nên Vân nghĩ không sớm thì muộn, bông tuyết cũng sẽ phát phờ, la đà trong gió.

Năm vừa qua vùng Hoa Thịnh Đốn có tuyết đôi lần nhưng không nhiều lắm, chưa đủ kín ngọn cỏ trước sân, và chúng tan mất trong vài tiếng đồng hồ sau đó. Tuy nhiên cũng có năm tuyết cao đến 3 tấc, trắng xóa một màu, ngùn ngụt khắp sân nhà. Cào tuyết lối đi trong sân đủ cho xe ra vào rất cực và nhìn giống như xe đi giữa

đường hầm băng tuyết. Lý do là lúc cào tuyết để cho xe ra đường lớn, các cháu trong gia đình đã đổ tuyết ra hai bên lối đi cao ghê.

Người đang cào tuyết thở ra khói, khói đông thành tuyết bám trên mũi, trên môi, trên mắt, trắng mốc cả mặt mày, lạnh oi là lạnh. Tuy nhiên trong gia đình Vân khi ấy mọi người còn tuổi trẻ, nên vui thú nhiều hơn, và không ngại tuyết nhiều hay ít. Nhưng dù sao so với bà con nhà Vân ở Canada thì chẳng thấm vào đâu. Người bà con ở Canada cho biết có khi tuyết đóng lấp cả trước cửa nhà, lấp kín. Nhiều đến nỗi người ta phải mất nhiều giờ xúc tuyết cho trống chỗ mới mở cửa nhà, hay cửa xe được.

Họ kể rằng, tội nhất là những người đi làm ca đêm, xe phải đậu nơi bãi đậu lộ thiên. Tan ca lúc 11 giờ đêm, có khi gặp lúc tuyết đang ... chào người, dù đang rơi hay đã ngừng rơi, nhưng tuyết đóng cứng trên xe, nhất là trên mui xe, dày cả tấc. Người ta phải còng lưng cào tuyết trên mui, trên kiếng, và khi ấy cửa xe mới có thể mở được và lái về nhà. Đường sá thì vắng tanh, cả một trời tuyết và tuyết trắng xóa mịt mù. Nghe kể mà Vân cảm thấy thương cho họ.

Tuy nhiên, dù xứ tuyết lạnh lùng, nhưng may

là người Canada có bánh xe loại đặc biệt “trị tuyết” dùng cho mùa Đông nên lái xe rất an toàn. Dân Canada lại rất thích mùa Đông vì họ có thể chơi các môn thể thao nơi xứ lạnh, như trượt tuyết, và các trò chơi trên tuyết ... Trẻ con mặc áo thật ấm, thật dày, rồi ra sân chơi đùa riu rít với nhau, đắp tuyết thành người tuyết (Snowman), cho khăn quàng đỏ quấn quanh cổ ông Già Tuyết, đội nón nhọn cho, trông đẹp, và bảnh bao...

Mỗi chiều hôm qua vợ chồng con gái Vân đi chợ mua thức ăn. Cháu về cho biết bãi đậu xe đầy kín, phải đi lòng vòng mấy lượt chờ xe khách ra về mới có chỗ chui vào. Trong siêu thị các quầy bán trứng, thịt nguội, sữa, cá, rau, cây, bánh mì hầu như trống trơn hay chỉ còn một ít. Quầy trả tiền người ta sắp hàng cái đuôi dài ngoằng. May mà Vân không đi, vì nghĩ nhà hãy còn thức ăn, và đi chợ trong khi đài khí tượng báo tin sắp có tuyết là tự tìm sự bức mình vì sẽ chờ đợi lâu, mất thì giờ. Lúc nào chợ cũng đông khi trời sắp có tuyết theo kinh nghiệm người sống lâu năm xứ Cờ Hoa, cho nên ăn ít lại, bớt hưởng thụ, thì sẽ giảm đi sự cực nhọc lán chen, mà còn dư thì giờ để chuẩn bị các thứ “ngheh đón” tuyết.

Các con cháu ở xa thấy tin tức cho biết vùng Hoa Thịnh Đốn sắp có tuyết thì gọi điện về nhắc nhở Vân không nên mở cửa hay ra khỏi nhà. Ngoài đường tuy có xe ủi tuyết, nhưng đường vẫn trơn trượt vì đông đá. Ngoài ra, người cao niên dễ bị cảm lạnh vào mùa Đông dù có mặc đồ ấm và mang khăn quàng cổ dày. Đặc biệt, những ngày có tuyết, các siêu thị thường đông khách, nhưng các nhà hàng ăn uống thường thì vắng. Vân thấy rất tội nghiệp cho các tiệm ăn nhỏ vắng khách khi trời tuyết. Con gái Vân bảo “Mẹ khéo lo bò trắng răng”, vì những ngày tháng khác họ đã ... hốt tiền rồi, vắng khách mấy hôm thì nhằm nhò gì chứ! Các chủ nhà hàng cũng biết trước thời tiết xấu nhờ tin tức khí tượng nên họ sẽ đóng cửa những hôm có tuyết, hoặc làm thức ăn ít hơn ngày thường thì cũng sẽ không bị lỗ.

Hoa Kỳ là vậy. Nhớ lần Vân đi du lịch Thụy Sĩ vào mùa Đông. Tuyết trắng xóa khắp nơi: Sân cỏ, cành cây, đường phố ... nóc nhà, tuyết dày cả tấc. Hướng dẫn viên cho biết tuyết ở lại mái nhà cả tháng hay hết mùa Đông mới tan. Chao ôi, du khách Mỹ nghe mà... giật cả mình. Khi ấy mới cảm thấy lâu nay mình “ở trong nước mà không biết mát” vì mùa tuyết

đến các tiểu bang lạnh cũng nhiều người ... sợ tuyết nên đi “lánh nạn” ở các tiểu bang nắng ấm, như California.

Lần đó, trong chương trình chuyến đi ấy có mục đưa du khách lên núi xem trượt tuyết. Xe dừng ở chân núi nơi có siêu thị, nhà hàng ăn uống, nơi bán quà lưu niệm ... Ai xem hay đi trượt tuyết thì theo hướng dẫn viên đi xe CAP (cable car) lên núi. Ai không muốn xem ở lại chân núi đi loanh quanh xem cảnh vật chung quanh, vào các nơi bán quà lưu niệm hay vào tiệm dùng nước giải khát và chờ đến giờ ra điểm hẹn để cùng nhau lên xe về khách sạn.

Tuy nhiều người đi coi trượt tuyết trong chuyến đi đó, nhưng cũng còn một số người ở lại chân núi đi vòng vòng mua và xem hàng hóa. Hôm ấy có gió to, xe CAP phải chờ cho bớt gió mới trở về chân núi. Tuy muộn, nhưng cả nhóm sau cùng đã yên tâm vì trưởng đoàn có liên lạc với chị em trong nhóm cho biết tình hình. Giờ ngồi nghỉ lại Vân còn thấy giật mình. Đường đi từ khách sạn đến chân núi là sự mạo hiểm và Vân phục tài người tài xế vô cùng. Không phải 1 chiếc mà nhiều xe trên đường lên núi. Một bên đường đi là vách núi cao, một bên là vực thẳm. Ai ngồi trong xe gần cửa

sổ sẽ thấy ngọn cây bên dưới thung lũng. Không có hàng rào hay lưới che chi hết để bảo vệ an toàn như ở Mỹ. Thật là "đùa với tử thần" nhưng nhìn các du khách không thấy ai tỏ vẻ sợ hãi hay lo lắng chi cả.

Vân nhớ lại cách đây hơn 40 năm, gia đình Vân cũng đến Hoa Kỳ vào mùa Đông. Phi trường còn những ụ tuyết cao nghệu chưa tan do mấy trận tuyết cách đó vài ngày. Công nhân cào tuyết gom thành đống để lấy đường cho xe chạy. Đường phố vắng vẻ buồn hiu, nhưng đẹp như là ... cõi Tiên vì trắng toát khắp nơi.

Dù hôm ấy không có tuyết rơi nhưng tháng 12 trời khá lạnh. Người bảo trợ là bà con biết những người tị nạn xứ nhiệt đới mới đến xứ lạnh, nên đã chuẩn bị sẵn áo ấm, giày, vớ mùa Đông. Nhớ lại mà cảm động, thương cho tình họ hàng. Thời gian ấy họ cũng chật vật, tài chánh chưa rộng

rãi nhưng cũng chia sẻ cho bà con mới đến xứ Cờ Hoa. Ngoài ra, người bảo trợ còn giúp đưa gia đình Vân đi khám sức khỏe, xin cho trẻ con đến trường, lo mọi thủ tục giấy tờ cần thiết cho người mới định cư. Nhiều người Việt đến trước tuy không bà con với gia đình Vân nhưng các vị ấy cũng thường thăm hỏi, mang biếu trái cây hay thức ăn và sẵn sàng đưa đi khám sức khỏe, làm giấy tờ nếu cần. Ông bà hàng xóm người bảo trợ là người Mỹ cũng vui vẻ, sẵn lòng giúp đỡ. Ôn này gia đình Vân nhớ mãi không quên.

Hàng năm vào mùa Đông nhìn tuyết rơi hay nhìn cành lá trơ trụi, tuyết phủ trắng khắp nơi, Vân nhớ quê hương và những người thân, bà con bạn hữu, kể còn người mất, nhớ người hàng xóm tốt bụng thuở xưa, không biết giờ này họ ra sao, ai còn ai mất.

Ngồi nhìn lại, những

em bé trong gia đình lúc Vân mới đến Hoa Kỳ nay đã trưởng thành, có gia đình riêng, học hành thành đạt, có nghề nghiệp ổn định. Các cựu học sinh nam nữ của Vân ngày xưa, nay định cư Hoa Kỳ dù tóc đã điểm sương hay bạc phơ, thành ông bà, có cháu nội ngoại, nhưng vẫn giữ nề nếp ngày trước, quý mến thầy cô giáo cũ, và thường tổ chức gặp gỡ cùng nhau nhắc chuyện xưa. Các em thân thiện với các cựu học sinh chung mái trường dù tuổi tác, trình độ khác nhau, thường tổ chức các buổi họp mặt, thăm viếng các thầy cô.

Còn hiện tại bên quê nhà, Vân "hết hồn" và quá đau lòng, khi một lần thấy trên mạng lưới internet đăng tin có nữ học sinh ở VN bị các bạn đánh hội đồng, xé rách quần áo ... Còn có học sinh chận đánh thầy cô giáo ... Chỉ biết cầu mong rằng tin ấy không có thật.

Năm Mới Ất Ty sắp đến, Vân cầu mong đồng bào trong nước và hải ngoại, trẻ như già, sống bình an, khỏe mạnh, tương trợ lẫn nhau. Cầu mong hết chiến tranh, hết dịch cúm. Trẻ em đi học, người lớn đi làm, mọi người đều vui tươi, hạnh phúc. Xin có mấy câu thơ mọn tặng quý độc giả:

Tuyết đầu mùa

*Trận tuyết đầu mùa
lạnh buốt da*

*Tuyết ngồi trắng xóa
đẹp như hoa*

*Ngoài đường vắng vẻ
người qua lại*

*Góc phố co ro kẻ thiếu
nhà.*

*Đêm đến băng khuâng
ngồi nhớ bạn*

*Chiều tà xao xuyến nghĩ
thương ta*

*Đồng hương gặp gỡ miền
quê lạ*

*Xứ lạnh tình nồng, vui
hát ca.*

NH

tre

✓ DỄ ĐỌC   ✓ DỄ THẤY   ✓ DỄ CẮT   ✓ DỄ TÌM

RAO VẬT
TRÊN BÁO TRE

HIỆU QUẢ NHANH CHÓNG
TIẾT KIệm THỜI GIAN & TÀI CHÍNH

ONLINE TRONG NGÀY . [HTTPS://BAOTREONLINE.COM](https://BAOTREONLINE.COM)

Mùa cao su rụng lá

TRẦN HOÀNG VY
KATY, TX

Mùa xuân, mùa của cây cối đâm chồi nảy lộc, muôn hoa khoe sắc thắm, nhưng thật là ngạc nhiên khi có một loài cây, cứ mỗi độ xuân về, Tết đến lại thi nhau trút lá, những chiếc lá đang từ màu xanh ngả màu, ban đầu là vàng úa sau chuyển thành cái màu nâu đỏ, và lá tả bay trong gió, trở về với đất mẹ, tạo thành một bức tranh kỳ vĩ, sinh động như những bức tranh màu của danh họa Le-vi-tan.

Đó là những cây cao su đang vào mùa ngừng chuyển nhựa, thay lá mới. Trong gió và nắng sớm, những chiếc lá vàng lìa cành, rừng mình, chao theo từng cơn gió nhẹ, từ tốn đáp xuống những đường lộ bụi đỏ, hòa mình trong nắng ấm, tạo thành một khung cảnh vừa thương cảm lại vừa lãng mạn...

Thương cảm vì những thân cành gầy guộc, còn in những vết hằn của đường cạo, thương cảm cũng bởi lẽ sinh, ly, tử biệt ... của một đời lá, khi trở về nguồn cội và hóa thân vào cát bụi, còn lãng mạn bởi lẽ lớp lớp lá vàng bay rụng, không phải bởi mùa thu với câu thơ Kiều tuyệt tác: "Rừng phong thu đã nhuốm màu quan san", và không phải bởi cái mùa thu lá vàng bên trong vườn Lục-xâm-bảo ở xứ trời Tây xa lắc, mà đang là mùa xuân đất Việt, bên những rừng cao su bạt ngàn, tĩnh lặng, lớp lớp lá rơi, xạc xào dưới chân người ngắm cảnh.

Bất chợt một cây cao su già, thân sần sùi, bạc mốc, bám cheo leo trên cao một loài cây tầm gửi, ký sinh. Đó có thể là một giò phong lan, một chùm ráng bay, hay một bụi tảo, khiến con người đa mang, thêm cảnh thêm tình, nếu có sẵn máy chụp hình hay cái Cell phone trên tay, ta có thể tin chắc sẽ có những pô ảnh đẹp.

Bụi đỏ, lá vàng bay, cây trơ trụi lá ... phải chăng là một tứ thơ của trời đất ?

THV

Đêm Xuân trên Đầm Thị Tường

Nhà nổi trên đầm (ẢNH TỪ INTERNET)

LƯU HUỠNH
SAIGON, VN

Cuối chuyến công tác miền Tây thăm hỏi chúc Tết khách hàng dịp năm mới, mấy anh em trong đoàn quyết định đến Đầm Thị Tường (Cà Mau) một lần cho biết. Địa danh này nào giờ cũng chỉ nghe nói, đọc qua trong tùy bút của cô nhà văn Nguyễn Ngọc Tư nổi tiếng Đất Mũi, chứ có ai trong đoàn đã được đến đây đâu, nên ai nấy cũng đều háo hức.

Đầm Thị Tường (hay đầm Bà Tường) là đầm nước tự nhiên tại tỉnh Cà Mau. Đây là đầm nước có diện tích lớn nhất vùng đồng bằng sông Cửu Long, mệnh danh là “biển hồ giữa đồng bằng”, nằm cách thành phố Cà Mau 40km về hướng tây nam. Anh em cứ phải vừa chạy xe, vừa tra google map, vừa điện thoại hỏi

đường vòng vòng. May sao, lại search được đúng số điện thoại của anh phụ trách khu du lịch ẩm thực trên đầm. Vậy là cả đoàn được anh chỉ đường đi cận kề, hướng dẫn thật chi tiết luôn. Ngó vậy, mà cũng phải hơn chục cuộc gọi qua lại, xe chạy lố qua chỗ rẽ, trở tới lui hai ba bận mới đến được nơi cần đến. Gửi xe vào sân gạch của một nhà người quen (do anh chủ giới thiệu), chúng tôi lục tục leo lên chiếc vỏ lãi bằng nhựa composite lúc trời đã nhá nhem tối, giơ bàn tay lên trước mặt không còn thấy gì. Anh Ba Hùng - người hướng dẫn chúng tôi qua điện thoại đã dặn kỹ, cứ đậu xe ở sân đó, sẽ có người từ đầm chạy vỏ vào rước ra.

Chiếc vỏ lãi xoay đầu rồi bờ rồi đầm thẳng ra giữa đầm nước giữa màn đêm

tịch tịch. Xung quanh tối đen, mệnh mang toàn nước là nước. Cả đoàn 06 người lạ nước lạ cái đứng ngĩa, ngồi riu riu trên chiếc vỏ lãi đang được anh tài công điều khiển lao nhanh như tên bắn. Cảm giác vừa sợ, vừa thích, vừa háo hức khám phá cái mới đã khiến đoàn chúng tôi có những thể nghiệm khó thể nào quên. Do ai cũng lần đầu đến, mọi người đều sốt sắng hỏi thăm thêm anh tài công về Đầm Thị Tường. Biết thêm đầm được bồi lắng bởi phù sa sông Mỹ Bình, sông Ông Đốc cùng nhiều kinh rạch của 3 huyện Phú Tân, Trần Văn Thời và Cái Nước (Cà Mau). Nơi rộng nhất đầm khoảng 3km, dài 10km, diện tích mặt nước khoảng 700ha. Đầm Thị Tường này vốn là một đầm nước cạn, chỗ sâu nhất tối đa cũng chỉ khoảng 1 mét, mùa khô tháng Tư

có chỗ còn khoảng 20cm nước. Nghe đến vụ mực nước, mọi người ngồi trên vỏ lãi nhỏ bé giữa đầm cũng yên tâm phần nào!

Chạy ngoằn ngoèo trên mặt đầm một hồi, cuối cùng chiếc vỏ lãi cũng tấp vào một ngôi nhà gỗ dựng cao giữa đầm, cách mặt nước tầm 2 mét. Chúng tôi nín nhau leo lên, đi theo đường dẫn để vào ngôi nhà nổi, bên dưới là những ô lưới quây sẵn các loại cá, tôm, ốc còn tươi sống búng tanh tách – là những sản vật đánh bắt được từ đầm để phục vụ cho “nhà hàng ẩm thực” này. Gọi là nhà hàng cho sang chứ thật ra đây chỉ như một ngôi nhà sàn bằng gỗ đóng sài giữa đầm để phục vụ cho việc khai thác du lịch. Anh em chúng tôi tận dụng thời gian rảo một vòng quanh để ngắm nghía. Cũng theo lời anh tài công lúc này, Đầm Thị Tường đẹp nhất là vào lúc sáng sớm và hoàng hôn. Bây giờ thì xung quanh mênh mông nước, trời lại tối đen như mực, không cách nào biết được hướng vô... Gió xuân lồng lộng thổi trên mặt đầm nghe mát rượi. Không ai bảo ai, tất thấy đều cảm thấy tiếc vì đã không được ra đây sớm hơn chút, để có dịp chứng kiến hoàng hôn trên mặt đầm, sẽ có được những tấm hình thú vị hơn nhiều.

Chiếc vỏ lãi trong đêm

Sau hồi hỏi thăm anh Ba Hùng, nghe giới thiệu sơ về Đầm Thị Tường, thì nhà bếp bắt đầu dọn món lên. Các món ăn chế biến gọn gàng mà ngon mắt, đúng vị, giá cả lại vừa phải. Chúng tôi hầu như ai cũng mệt và đói

sau chuyến đi dài cả ngày từ Sài Gòn xuống nên ăn uống ngon lành vui vẻ. Cảm giác ăn món được đánh bắt tại chỗ, tươi rói, thêm vào đó là không khí lộng mát của ngôi nhà trên đầm mà khó có điểm du lịch nào

mang lại được.

Dùng bữa xong, nghỉ ngơi chút, chúng tôi được chiếc vỏ lãi ban nãy đưa vào bờ, trở về nơi cũ. Đảo một vòng tròn như chào “nhà hàng nổi”, chiếc vỏ lãi lại băng vào đêm đen, cho đến khi ánh sáng đèn trên nhà hàng biến mất, chúng tôi mới cập lại bến, nơi đậu xe ban chiều.

Đêm về nghỉ khách sạn ở thành phố Cà Mau, lục lại trên mạng internet đọc thêm về Đầm Thị Tường, đọc lại tác phẩm của cô nhà văn Đất Mũi... tôi lại thêm yêu thêm quý vùng đất tận cùng của tổ quốc, nơi để lại những khoảnh khắc Tết khó thể nào quên!

LH

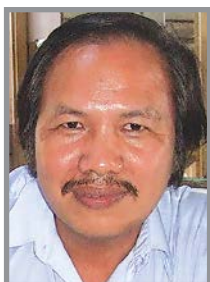
Tác giả bài viết ở trung tâm TP Cà Mau.

Vật phẩm đổi mới tiền & tù

Đổi mới thuộc họ rùa, tên khoa học Eretmochelys Imbricata, nhiều chục năm trước xuất hiện nhiều ở vùng biển Tây Nam của tỉnh Kiên Giang (Việt Nam). Người ta sử dụng vảy (mai) đổi mới để tạo ra các sản phẩm thủ công mỹ nghệ như gương, lược, vòng tay, bóp, khuyên tai, trâm cài tóc ... được nhiều du khách trong và ngoài nước ưa chuộng. Không chỉ có giá trị về thẩm mỹ, đổi mới còn được dân gian xem là “linh thú cát tường”, là biểu tượng của sự trường thọ, dùng trừ tà hưởng phúc, hoàng thất quý tộc, phú hào. Có người còn tin nếu đeo, mang vật phẩm đổi mới bên người sẽ tránh được sương gió phong hàn và luôn có được những điều tốt lành khác, không rõ đúng hay sai.

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

Nghề đổi mới của thời hoàng kim

Hiện nay tại một số vùng biển VN chỉ có thể tìm thấy đổi mới ở vài đảo hoang thuộc quần đảo Thổ Châu, An Thới (Kiên Giang) hoặc các vùng biển xa như Quan Lài, Cát Bà, Trường Sa, Côn Đảo, Thổ Châu, Phú

Quốc. Đổi mới thuộc họ rùa biển, dân địa phương hay gọi là “con dầy”. Con sống lâu năm có thể nặng đến 100 kg, dài từ 1 - 1.5 mét. Vảy (mai) đổi mới là một chất sừng có hoa văn rất đẹp, sau chế tác có độ bóng lộng lẫy và bền vững không chất sừng nào có được. Đổi mới từ 6 năm tuổi trở lên bắt đầu

sinh sản, mỗi năm đẻ 3 lứa, mỗi lứa từ 60 - 150 trứng. Đổi mới con nở ra tỷ lệ sống sót trưởng thành trong môi trường tự nhiên chỉ khoảng 0.01%. Khi đổi mới sống từ 6 - 10 năm tuổi trở lên sẽ có được bộ vảy cân nặng khoảng 1 - 1.5kg có thể dùng để chế tác thành các vật phẩm mỹ nghệ.

Tại Kiên Giang, kể từ khi trấn Hà Tiên được thành lập, những sản phẩm chế tác từ vảy đồi mồi bắt đầu xuất hiện và được xem là thứ hàng mỹ nghệ quý, đắt giá. Thời Pháp thuộc nơi này có khá nhiều xưởng sản xuất và chế tác đồi mồi. Sau khi nhận hàng loạt huy chương vàng ở các hội chợ triển lãm như Marseille (1909), Paris (1937), Phnom-Penh (1941) sản phẩm đồi mồi Hà Tiên càng trở nên nổi tiếng và được nhiều khách hàng Âu, Á, Mỹ ưa chuộng. Tương truyền đội ngũ thợ nghề đồi mồi Hà Tiên thời hoàng kim có đến 5 dòng họ sản xuất chuyên nghiệp mang tính cha truyền con nối là Phan, Lâm, Phạm, Lý, Tăng. Từ thập niên 1940, đồi mồi Hà Tiên còn mở ra thêm 2 nhánh lớn ở Sài Gòn và Phú Quốc.

Nghề chế tác đồi mồi đang mai một

Tuy nhiên từ khi đồi mồi được xếp vào “Sách Đỏ”, theo Quyết định 46/2001/QĐ-TTg của nhà nước VN, tất cả vật phẩm đồi mồi đều bị cấm săn bắt, mua bán khiến nghề này ngày càng đi vào con đường bế tắc, ngư dân không dám đánh bắt hay mua bán công khai. Cách nay hơn 20 năm, các thợ chế tác đồi mồi chuyên nghiệp Hà Tiên chỉ đếm được trên lòng bàn tay và hiện chỉ còn chừng dăm ba người. Phần lớn thợ đồi mồi buộc phải bỏ nghề đi theo tàu đánh cá, đi câu mực hoặc chạy xe ôm kiếm sống.

Nghề đồi mồi: tiền và tù

Theo chỉ dẫn của một nhà nghiên cứu văn hóa dân gian (không muốn nêu tên), chúng tôi tìm về vài nơi từng là cơ sở nuôi đồi mồi trước đây như Hòn Một (Hà Tiên) kể cả Gành Dầu, Hàm Ninh (Phú Quốc) song hầu như không thấy còn chỗ nào hoạt động. Có người nói các cơ sở này đã đóng cửa, dẹp nghỉ ít nhất từ năm 1997. Vẫn theo lời nhà nghiên cứu trên, chúng tôi tìm đến nhà ông Chắt ở đường

Một số sản phẩm gọi là đồi mồi nhưng không rõ giả thật

Tham Tướng Sanh (Hà Tiên) là một trong những người hiếm hoi còn theo đuổi nghề chế tác đồi mồi. Sau một hồi kể lể trong sự nuối tiếc, ông Chắt cho biết vảy đồi mồi có được hiện nay là phải mua lên từ các tàu đánh cá từ miền Trung, miền Bắc Việt Nam, tàu biển của Campuchia, Thái Lan, Malaysia... Bộ vảy lớn trọng lượng từ 1 - 1.5kg trở lên hiện có giá 4 - 5 triệu VNĐ, bộ nhỏ hơn giá từ 3 triệu VNĐ. Tuy

nhiên không phải muốn mua là có mà cần liên lạc qua trung gian, đặt cọc tiền trước và thời hạn từ 3 - 4 tháng sau mới có “hàng”.

Cũng ở Hàm Ninh (Phú Quốc) chúng tôi tìm gặp có ông Nhân gần 80 tuổi nhưng xem ra vẫn khá minh mẫn. Ông cho biết vì quá yêu mến cái nghề gia truyền này nên đến giờ thì thoảng ông vẫn làm khi có khách quen yêu cầu trong tâm thế lo lắng pháp phòng nếu chẳng may bị chính

quyền phát hiện, bắt phạt. Ông nói: “Hiện thời nghề làm trang sức từ đồi mồi đang đứng trước nguy cơ mai một. Một phần do quy định của nhà nước cấm đánh bắt, chế tác, mua bán các mặt hàng đồi mồi làm cho nghề này bị tác động. Cạnh đó là ảnh hưởng của nền kinh tế ngày càng khó khăn nên cũng ít người dám bỏ tiền mua món hàng quá xa xỉ. Đó là chưa kể từng có trường hợp những khách nước ngoài

hoặc Việt kiều quá thích chiếc lược chải đầu, chiếc bóp hay gọng kính đồi mồi cũng chỉ biết ngấm nghĩa rồi...thôi bởi không thể mua mang về nước do phạm luật!”

Tương tự, theo lời một chủ shop chuyên bán các mặt hàng thủ công mỹ nghệ cho biết tại Hà Tiên vẫn còn vài điểm lên lút bán các mặt hàng mỹ nghệ chế tác từ đồi mồi song so với thời huy hoàng ngày xưa thì cũng chẳng ra làm sao.

Ở nhiều địa điểm du lịch khác của Việt Nam ngoài Hà Tiên, Phú Quốc như Vũng Tàu, Nha Trang, Đà Nẵng, Hạ Long, Sapa ... chúng tôi cũng nhìn thấy khá nhiều sản phẩm mỹ nghệ được gọi là đồi mồi được bày bán trong các gian hàng lưu niệm nhưng thực tế là hàng giả làm bằng sừng trâu bò hoặc bằng nhựa... Nhìn chung câu chuyện đồi mồi liên quan đến pháp luật (thậm chí quốc tế) là vậy. Riêng mấy cụ nghệ nhân nghề chế tác đồi mồi Hà Tiên hay than vãn: “Một bên là cấm sử dụng, mua bán sản phẩm đồi mồi một bên lại kêu gọi bảo tồn nghề truyền thống - vốn quý của văn hóa dân tộc. Chúng tôi cũng không biết phải làm sao?”.

Bài và hình NS

Một vụ mua bán đồi mồi bị bắt

Muốn dùng tay rửa chén/đĩa nhanh chóng và dễ dàng, chúng ta cần một nhãn hiệu xà bông rửa chén có uy tín. Consumer Reports (CR) đã thử nghiệm 10 loại xà bông rửa chén thông dụng để tìm ra loại nào có thể làm sạch nhất. Các đĩa thử được phủ món ăn bằng sốt cà chua và cà-ri gà, sau đó dùng từng loại xà bông để rửa đĩa trong nước ấm, mỗi lần sử dụng một miếng bọt biển mới. Xà bông nào thắng thế là loại có nhiều bọt, lâu tan, và không để lại cảm giác khô khốc, nứt nẻ trên tay.

Xà bông rửa chén

LỰA CHỌN HÀNG ĐẦU

Dawn Ultra Dishwashing Liquid (Original Scent)
19¢ per ounce

Công thức của Dawn dễ dàng xử trí đóng băng nhầy trên đĩa thử. Bọt rất nhiều và dày, và thậm chí sau khi cả 8 đĩa đều sạch sẽ, vẫn còn rất nhiều bọt để rửa thêm.

SẠCH VÀ CÓ MÙI THƠM

Mrs. Meyer's Clean Day Dish Soap (Basil Scent) 31¢ per ounce

Mùi hương basil (húng quế) của loại xà bông này nhẹ nhàng và thơm mùi cỏ. Giống như Dawn, nó tạo ra nhiều bọt. Sau khi rửa hết các đĩa, vẫn còn đủ bọt để rửa thêm.

RẤT NHIỀU BỌT

Palmolive Ultra Oxy Power
12¢ per ounce

Loại xà bông nhẹ và có mùi sạch này tạo ra bọt lâu dài giúp làm sạch chén đĩa rất tốt, nhưng sau một lần rửa các đĩa, nó khiến tay người thử nghiệm khô hơn một chút so với các loại xà bông hàng đầu khác.

GIÁ RẺ

Gain Ultra Clean
8¢ per ounce

Với giá chưa tới một phần ba chi phí cho mỗi ounce của một chai Mrs. Meyer's, xà bông của Gain là một sản phẩm có công hiệu tốt. Trong khi rửa, nó giữ lại một lượng bọt vừa phải, nhưng mùi hương có thể quá nồng đối với một số người.

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!! **Good news! Mua 10 lbs, tặng 1 lb !**

“kỹ thuật” nấu với tôm khô

MY ANN HA : Mẹ em rất thích chú Don, lần nào cũng dặn mua chỗ chú Don. Mấy năm nay rằng Mẹ yếu nên dặn em ngâm tôm và xay bằng máy xay sinh tố. Em làm biếng không ngâm, bỏ vô xay thì nó lều keng keng như xay cục gạch. Món này nấu canh rau dền rất thơm, nhưng không rõ lần nào em nấu cũng bị mặn, anh Don chỉ em bí quyết đi...

Mở tin nhắn ra thấy “Mẹ em rất thích chú Don...” làm anh giật mình :) Nấu ăn ngon thì không thể “làm biếng” được em gái à. Phải nghe lời Mẹ dặn. Em cần phải ngâm tôm trong nước ấm chừng vài phút, khi xay rất nhẹ nhàng, không kêu “keng keng” nữa, lý do tôm đã sấy rất khô. Chỉ xay vài giây là tôm sẽ tơi thành sợi ngay, nấu gì cũng ngon, nhất là bún riêu.

Anh Don không có bí quyết gì, nhưng em nhớ tôm khô Louisiana là tôm thiên nhiên, thịt sẽ ngọt hơn và có vị mặn của biển, do vậy khi nêm cần giảm muối. Nên nêm thử trước khi thêm các gia vị khác.

HỒNG PHƯƠNG : Hôm Tết cháu mua cho cả nhà, mỗi người 4 lbs tôm khô của chú Don. Nhưng giờ cuối cả nhà đổi ý, rủ nhau về Việt Nam ăn Tết, hôm nay tôm khô vẫn còn, ăn củ kiệu hoài cũng ngán. Chú Don có biết nấu được món gì nữa không?

Không rõ sao dạo này anh Don lên giá, ai cũng hỏi về bí quyết nấu nướng là sao? Tôm khô làm được vô số món chứ đâu phải chỉ trộn củ kiệu đâu hả cháu? Nấu tất cả các loại canh đều ngon, như: rau dền, mồng tơi, khổ qua, bí, mướp v.v... Tuyệt vời nhất là bún riêu, và các món ăn chơi, ngoài ra cháu có thể làm Muối tôm, Tôm khô rim nước mắm, Sa tế tôm khô, Tôm khô kho quẹt, Tôm khô rang muối, Bắp xào tôm khô, Tôm khô xào, Tôm khô sốt cà chua, Bánh quy tôm khô, Cơm ngũ sắc tôm khô, Thịt rim tôm khô, Tôm khô sả ớt, Gỏi rau càng cua tôm khô, Gỏi tôm khô dưa leo, Gỏi xoài tôm khô v.v... và còn nữa mà anh Don chưa biết. Chúc cả nhà ngon miệng!

Quý khách có thể đặt mua tại :

WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gửi về
tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

HIỆN CHỈ CÒN 2 LOẠI: VỪA (M) VÀ LỚN (L)

XIN HỎI DON SIZE ĐẶC BIỆT: EXTRA LARGE HAY JUMPO (CHỈ CÒN SỐ LƯỢNG RẤT ÍT)

MADE IN LA, USA

**SỨC KHỎE
LÀ VÀNG!**

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

**10 LBS
TẶNG 7**

MADE IN USA

**FREE
SHIPPING**

5 lbs trở lên

ORDER

XIN GỌI ANH : ĐƠN

235.4564

BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

WWW.TOMKHOUS.COM

MỖI TUẦN 1 CON SỐ

5

năm là thời hạn các chủ nhà tại Texas phải tái gia hạn đơn miễn thuế nhà đang ở (homestead exemption) theo luật mới, nhằm chứng minh họ vẫn còn đang làm chủ căn nhà để được miễn giảm thuế nhà.

600

ngàn người có thể bị mất bảo hiểm y tế Medicaid trong thời gian tới khi chính phủ đang nhắm đến việc cắt giảm các chi phí Medicaid và Medicare cho người nghèo và cao niên.

46%

nhân viên liên bang luân phiên làm việc tại nhà và đến công sở, với khoảng 10% số nhân viên là hoàn toàn làm việc tại nhà sẽ phải quay lại sở làm trong 30 ngày tới, theo sắc lệnh tổng thống vừa ban hành.

420

ngàn đô Úc, tức khoảng 263,000 đô la là giải thưởng cho tay quần vợt trẻ tuổi gốc Việt là Learner Tien, 19 tuổi, sau khi Learner trở thành đầu thủ trẻ nhất trong 30 năm qua khi vào đến vòng thứ tư của giải quần vợt Úc châu mở rộng vừa qua.

511

ngàn người đã rời Florida để sang sinh sống hay làm việc tại các tiểu bang khác, trong đó giới trẻ từ 20-29 chiếm khoảng 25%, tìm sang các tiểu bang trả lương cao và chi phí ít đắt đỏ hơn Florida.

240

ngàn đô la là số tiền một gia đình Việt Nam gồm hai vợ chồng và 4 đứa con đã trả cho một đường dây đưa người lậu từ Việt Nam vào Mỹ, theo người chồng tiết lộ cùng ký giả đài VOA.

2

khó khăn cho những người bị cháy nhà tại Los Angeles hay các vùng gặp thiên tai nói chung là không biết chắc giá xây nhà mới là bao nhiêu và trong bao lâu, trong khi bảo hiểm chỉ trả mức tối đa mà chủ nhà đã mua chứ không theo giá thị trường.

92%

các hãng bảo hiểm không chỉ xem hồ sơ lái xe mà còn bỏ điểm tín dụng của khách hàng khi tính giá bảo hiểm, theo Nationwide. Không như các hãng tín dụng cho vay, các hãng bảo hiểm dùng điểm tín dụng trong tính toán tính trách nhiệm và cẩn thận của tài xế.

13

đề cử giải Oscar, bao gồm các hạng mục chính cùng phim hay nhất và đạo diễn hay nhất, phim Emilia Pérez của Netflix có cơ hội sẽ chiến thắng nhiều giải Oscar sắp tới. Emilia Pérez được đánh giá là một trong 10 bộ phim hay trong năm qua.

Mời bạn ghé thăm
Facebook của Trẻ

Tre Magazine

nơi bạn có thể đọc bài, xem tranh
biếm họa, bình luận, đổi thoại với
các độc giả khác...

Tre Magazine

trẻ

BÁO TRẺ

ĐỂ CẮT
ĐỂ ĐỌC
ĐỂ THẤY
ĐỂ TÌM

RAO VẬT

TRÊN BÁO TRẺ

TIẾT KIỂM
THỜI GIAN & TÀI CHÁNH

ĐIỆN THOẠI
972.675.4383

Giữa rừng luật - xài luật rừng

Đồ dùng cần thiết mang theo của bà Nguyễn Thị Loan khi ở Hà Nội kêu oan cho con trai Hồ Duy Hải - năm 2025:

- Đơn kêu oan cho Tổng bí thư - chủ tịch nước - thủ tướng - chánh án tối cao VN - Cần thì phô tô thêm.
- Hộ Khẩu (bản sao) chứng minh là mẹ ruột người cần minh oan - Tòa không cho kêu oan hộ.
- Quần áo đủ dùng, 1 áo khoác chống lạnh, 2 bộ quần áo thường.
- Bánh ngọt - Tốt cho việc ở trên tàu lửa đi từ quê Long An ra Hà Nội.
- Gạo lứt, chà bông. Đủ dưỡng chất.
- Bánh, mì gói ăn trong 2 ngày
- Ca đựng trà đá
- Bàn chải - thuốc đánh răng
- Lược.
- Gói dầu gội đầu
- Chai diệt khuẩn
- Khẩu trang
- Biểu ngữ vải kêu oan
- Xí muội ngâm cho đỡ viêm họng. Vì chắc một tuần sắp tới chỉ gào thét chứ không có nói.

Hành trang này được tối ưu và dùng cho những năm gần đây. Hồ Duy Hải con bà đã 17 năm trong phòng biệt giam.

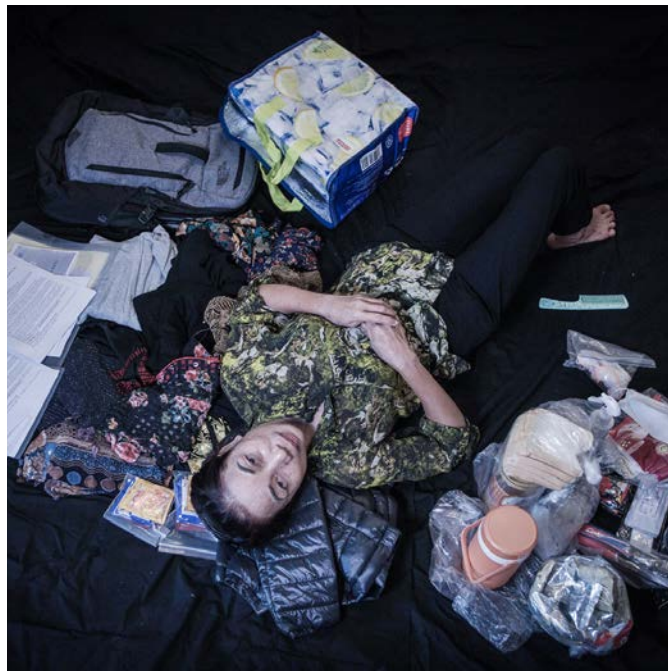
BÌNH LUẬN NANG YEN: Một list đau đớn, cảm ơn về liệt kê này!

BÌNH LUẬN NGUYỄN KHA ĐÌNH: Hồ Duy Hải được gọi là "Người tử tù câm lặng" trong trại. Suốt thời gian tôi bị giam gần Hải ở Long An, không hề nghe Hải nói 1 câu nào

BÌNH LUẬN LONG TRONG: "Tiếng kêu dậy đất án ngờ loà mây."

Hành trang của ông Chinh - bố của Nguyễn Văn Trường. Gần 20 năm biểu tình kêu oan cho con (ẢNH: FACEBOOK THINH NGUYEN)

Suốt 17 năm đi kêu oan cho con, bà Nguyễn Thị Loan như cạn nước mắt (ẢNH: FACEBOOK THINH NGUYEN)

Tận diệt

Ông Trần Thiện Châu Lãm (sinh năm 1991) đã bị tuyên án 12 năm tù với cáo buộc tội danh “lên kế hoạch lật đổ chính quyền”, ông là cháu nội của cố nhạc sĩ Trần Thiện Thanh. Ông Châu Lãm là nhạc công hay đi hát và mặc đồ lính VNCH, ông hay chia sẻ các bài viết về sự thật của chính quyền CSVN, vì vậy, CSVN cho rằng ông đang “lên kế hoạch lật đổ chính quyền”.

Cố nhạc sĩ Trần Thiện Thanh (nghệ danh Nhật Trường), người nổi tiếng với các bài nhạc lính từ thời Việt Nam Cộng Hòa như Biển Mặn, Rừng lá thấp, Tâm sự người lính trẻ... Trần Thiện Thanh sáng tác khoảng 200 ca khúc, trước 1975 và cả sau này, nhưng chỉ có vài ca khúc của ông được chính thức lưu hành.

BÌNH LUẬN SU SU BI: Chính quyền gì toàn thứ ăn tạp nhưng sao yếu đuối đến thế? Hờ ra là lo người dân đòi lật đổ thôi hà.

BÌNH LUẬN HOÀNG NGUYỄN: Mẹ VNAH, đồng chí với nhau mà chúng còn xem như cỏ rác, tất cả chỉ là binh phong mị dân thì nói gì cháu ông nhạc sĩ

BÌNH LUẬN QUANG DUNG: Minh bách chiến bách thắng sao lại lo sợ vu vơ?

Chỉ đơn giản là mặc đồ lính đi hát giao lưu ở phòng trà chơi thôi mà bọn nó khép tội "lật đổ chính quyền" rồi xử Trần Thiện Châu Lãm (cháu NS Trần Thiện Thanh) 12 năm tù. Chưa thấy cái đám cầm quyền nào khổ nạn như đám thú vật cộng sản này.

#DMCS

Thứ năm, 16/1/2025, 14:01 (GMT+7)

Bị phạt 12 năm tù vì hoạt động nhằm lật đổ chính quyền

TP HCM — Trần Thiện Châu Lãm, 34 tuổi, bị xác định thành lập nhóm "hậu duệ của Việt Nam Cộng Hòa" để lên kế hoạch phát triển lực lượng nhằm chống chính quyền.

Ngày 16/1, Lãm bị TAND TP HCM tuyên phạt 12 năm tù về tội Hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân.

42

10 comments 7 shares

Like

Comment

Copy

Share

Ông Châu Lãm là nhạc công hay đi hát và mặc đồ lính VNCH (FACEBOOK CHÍNH NHÂN/ RFA EDITED)

Việt Lết

Hãng hàng không VietJet đã chính thức sử dụng máy bay Comac do Trung Quốc sản xuất thông qua việc thuê từ hãng hàng không Thành Đô (Chengdu airlines). VietJet là hãng hàng không đầu tiên ngoài Trung Quốc dám sử dụng máy bay Comac.

Máy bay Comac ARJ21-700 (C909) tại sân bay Nội Bài, nó được sơn hình hoa lêkima và số 75 để kỷ niệm 75 năm thiết lập quan hệ giữa Việt Nam và Trung Quốc. Ngoài Comac C909, Vietjet được cho là cũng sẽ tiếp nhận 2 máy bay khác cũng để phục vụ tuyến Hà Nội - Côn Đảo. 2 máy bay này là mẫu Embraer E190 Do Brazil sản xuất - loại máy bay này bị hãng hàng không Bamboo cho là gây lỗi lớn cho hoạt động vận tải hàng không vì hao xăng, cũ và không có vật tư, khí tài để thay thế khi hư hại (chủ yếu với các cơ sở kỹ thuật đặt tại châu Âu).

BÌNH LUẬN HÙNG ĐÀO: ai đi máy bay này chắc phải dùng cảm và yêu TQ lắm.

BÌNH LUẬN TRAN BINH: Không sao đâu, có gì nửa đường tắt máy núp vào mây, chờ đổi máy bay khác

(ẢNH: DOÃN MINH PHÚC)

Phạt truyện cười...

Thanh tra Sở Thông tin và Truyền thông Hà Nội vừa ra quyết định xử phạt hành chính ông N.Q.D. (nick là DzungArt Nguyen) và bà N.T.N. (nick là Nga Nguyen) vì hai người này đăng truyện cười về một chủ tịch hãng hàng không giá rẻ đi ăn phở và bị tính tiền thêm vào mỗi dịch vụ phụ thu (bao gồm cả dưa, muống, phí ngồi cạnh cửa sổ... tương tự như cách VietJet Air thu phí khách hàng), nhân vật chính trong câu chuyện tên Thảo - trùng tên Chủ tịch VietJet Air Nguyễn Thị Phương Thảo.

Tuy nhiên, câu chuyện này có xuất xứ nước ngoài, tác giả gốc viết để trêu chọc CEO hãng Air Asia, và người này không bị CEO hãng Air Asia bắt hay phạt tiền.

BÌNH LUẬN ĐÌNH ẤM NGUYỄN: Các đại gia ở xứ này chỉ có tuyệt vời không có khiếm khuyết, không có lỗi mà chỉ có lỗi, truyền thông quốc doanh là thông thái nhất. Nói vậy mới không bị thua - bị phạt, nên tôi nói vậy và nghĩ ngược lại!

BÌNH LUẬN NAM NGUYỄN: Một xã hội triệt tiếng cười, trước sau cũng khuyến ác.

BÌNH LUẬN MAI KEO: Nếu nịnh thì sẽ khác...nếu nịnh mà có bịa đặt không thành có thì vẫn thích, trọc phú hay quan chức CSVN là vậy!

Chủ tịch VietJet Air Nguyễn Thị Phương Thảo đọc truyện cười cũng giết mình (ẢNH: CAFE.FVN)

<https://tienphong.vn>

Xử phạt 2 người bịa đặt thông tin về lãnh đạo hãng bay Vietjet

Người giao hàng chạy lên vỉa hè giao hàng cho khách bị phạt 4-6 triệu VND (ẢNH: DAIBIEUNHANDAN.VN)

Dùng vỉa hè chạy xe

Chủ tịch Ủy ban nhân dân TP.HCM Phan Văn Mãi vừa ký công văn chỉ đạo các cơ quan, đơn vị khai triển thực hiện các giải pháp bảo đảm trật tự an toàn giao thông, kéo giảm ùn tắc trên địa bàn TP.HCM, sau khi điều luật 168 áp dụng, khiến thành phố này nổi tiếng là kẹt xe, nay càng thêm kẹt cứng. Ngoài ra, ông Phan Văn Mãi còn đề xuất việc sử dụng tạm thời vỉa hè trong các hoạt động giao thông trong tháng cuối năm, đầu năm Tết Âm Lịch.

Nghĩa là trong thời gian từ giữa tháng 1-2025 tới hết tháng 2-2025, người dân không còn chỗ đi bộ vì lề đường đã được xe cộ chiếm dụng hợp pháp, những nhà ở mặt tiền luôn phải cảnh giác vì bất cứ khi nào cũng có thể bị xe chạy tung cửa nhà!

BÌNH LUẬN TRẦN THỊ THU THỦY: Giữa rừng luật, CSVN thích xài luật rừng

BÌNH LUẬN THUY LE: Luật ở trong tay chúng nó thích thì bắt.

BÌNH LUẬN VŨ XUÂN HẢI: Tôi phản đối cái đề xuất này, vỉa hè là dành cho người đi bộ, chạy xe lên vỉa hè bị phạt 5 triệu là đúng. Tuy nhiên việc chính quyền CSVN đang lên kế hoạch cho thuê vỉa hè dành cho người đi bộ để kinh doanh, liệu có đúng!?

Gia đình Lâm Ly, khiến dân bi đát

Tiền lương mỗi tháng của Tổng Bí Thư CSVN - Tô Lâm chỉ khoảng 1,000 đô-la. Vợ ông, bà Ngô Phương Ly làm chức Trưởng phòng Văn hóa Nghệ thuật của Đài Truyền hình Việt Nam, tiền lương cao lắm cũng chưa đạt 1,000 đô-la.

Cư dân mạng đặt câu hỏi: Bằng cách nào, ông bà có thể duy trì cuộc sống, có tiền cho 2 con du học Châu Âu và sở hữu mỗi người ít nhất 1 đồng hồ hiệu trị giá nhiều tỷ đồng VND, như gần đây bà Ngô Phương Ly lộ hình ảnh đeo một chiếc đồng hồ Vacheron Constantin bằng vàng hồng và phủ đầy kim cương của Thụy Sĩ. Dĩ nhiên, tài sản của vợ chồng Lâm Ly không thể chỉ một vài cái đồng hồ, như vậy thì dân Việt Nam đâu bi đát như bây giờ!

BÌNH LUẬN TUYET ANH JETHWA: *Đeo đồng hồ mặt quay vào trong là sợ bị soi, mà vẫn không thoát được mắt các thánh soi*

BÌNH LUẬN VY NGUYEN THI: *Đây gọi là tính ưu việt của chế độ cộng sản..*

BÌNH LUẬN CHAU HOANGHON: *Kê khai thu nhập ở Việt Nam là trò hề. Vì nguồn thu nhập của quan chức CSVN không thể kê khai.*

Ông Tô Lâm ăn bò dát vàng (ẢNH: HOÀNG DŨNG)

Phụ nhân đeo đồng hồ xịn

Chiếc đồng hồ giống chiếc của bà đang đeo. Giá khoảng 55 ngàn đô la Mỹ. (ẢNH: HOÀNG DŨNG)

Vương Giả Chi Hoa

VÕ HOÀNG

Ở bên trong nường tiêu có hai con đường mòn dẫn tới chân núi. Cụ Lương biết rằng mình sẽ phải rẽ theo hướng trái và từ đó băng qua cánh đồng tranh nửa cây số, leo lên dốc cả trăm thước nữa, mà trời thì đang nắng chang chang, thấy ngán quá chừng. Cụ gò lưng đạp riết một hồi nữa, qua dốc thì thả, ngẫm nghĩ:

– Đàng nào cũng phải ráng, một lần này nữa thôi.

Tới khúc đường hẹp lại, cụ Lương thông chân xuống đất rà thẳng, con đường đất đỏ bốc bụi và theo hướng gió, thổi phù về đằng trước, bám lên đầu lên mình. Mới vừa dứt những trận mưa cuối mùa hai tuần trước mà bây giờ mặt đường khô

muốn phỏng chân. Chiếc xe đạp dừng lại đúng dưới gốc cây thanh trà, cụ nhún người hai ba cái, xong quàng chân ngược về sau nhảy khỏi xe, thuận bộ, dắt thẳng tới lùm cây sắn con cạnh hàng rào, xô ngã vào đó. Cây xẻng sắt lớn dài ra phía sau xe cán vào một nhánh nhỏ vừa mọc, đánh “rắc” một tiếng.

– Chỗ này mà được ngủ một giấc thì phải biết!

Cụ Lương ngồi dựa lưng vào gốc cổ thụ, cảm thấy quên hết nỗi mệt nhọc đạp xe 6,7 cây số đường đất, dốc lên dốc xuống liên liên.

– Mặt trời đứng bóng thì mình tới nơi, phải lo cho xong đầu đó, chiều thằng Mướp vô tới, cù cưa cù nhằng thế nào

cũng tới ...

Cụ Lương nghĩ thêm rằng phải chi mình đi sớm hơn một chút, trời ít nắng, đỡ mệt hơn. Có hai người đi bộ ngang qua đó, nhìn thấy cụ Lương nhắm con mắt chừng như ngủ, họ đang nói chuyện chột im lặng và bước nhẹ hơn một chút. Qua khỏi bóng mát của cây thanh trà, một người nói nhỏ:

– Ông Năm Lương sao bữa nay đạp xe vô tới trong này vậy cà!

– Thăm ai đó chó gì

– Già lụ khụ rồi còn siêng đi quá. Ở nhà mà ngủ cho sướng thân. Trời nắng chang chang, mình còn sức mà cũng còn muốn chết...

Họ nói với nhau nhiều nữa nhưng xa quá cụ Lương không nghe thấu. Cụ mỉm cười, mở mắt chớp chớp hai ba cái rồi đưa tay vòng ra sau ót, ngược mắt nhìn trời, rồi nhìn mông lung tứ hướng.

Buổi trưa ở rừng im phăng phắc, tưởng chừng như nghe được tiếng đập cánh của những con bướm bướm xám, đang bay lượn trên đám cỏ vườn châu, vừa đúng độ trở bông, bạc cả một khúc lề đường. Cụ Lương cảm thấy

"Bảy mươi tám tuổi rồi, cố làm vui cho một cái Tết cuối ... chứ cụ biết thời buổi này, gạo không có mà nói chi tới chơi bông chơi hoa". Võ Hoàng - Trong Lòng Cách Mạng

động lòng, chợt nhớ đoạn thơ của ai đó, ngâm khê:

*Bỗng không khách địa
bình bỗng*

*Trông mây lại nhớ, xem
mây lại buồn.*

Cụ buồn cũng phải. Ở cái khoảnh đất nổi biệt ngàn này, ngó cái gì cũng buồn được. Nhất là những tháng gần Tết như thế này. Ai đời 7, 8 chục năm ở yên một chỗ mà tự dưng ù chạy. Cụ muốn quên mà không thể quên được những ngày tháng kinh khiếp đó, những ngày tháng cụ theo chân một lũ con cháu lợi bộ mấy chục cây số ngược ra bến tàu rồi chân cẳng cứ nhóng lên nhóng xuống cố nhìn cho thấy hình ảnh căn nhà cũ kỹ hai ba đời để tới đây, cái xứ sở lạ hoắc, xa bờ không biết phương nào mà ngó.

Mà bực thiệt! Cụ đã luôn miệng nói với tụi nhỏ suốt nửa tháng trời lênh đèn trên một con tàu chiến: "Thì tụi bay đi đâu thì đi, tao ở lại có ra sao thì ra. Tội tình gì bắt tao cực khổ thế này." Tụi nhỏ cũng kỳ, đem đâu ba cái chuyện cải cách ruộng đất, rồi đấu tố, rồi xử kiện trước toà án nhân dân, rồi tiêu diệt địa chủ ra mà hù. "Kẹt là ở dưới tàu chớ trên bờ tao cũng mặc kệ tụi bay, tao lợi bộ về đó. Ai, tao cũng sống được hết, mà tao có tội gì..."

3 năm. Vẫn với cái tâm trạng đó, cụ Lương đâm

ra gắt gỏng với hết thầy tụi nhỏ. Tết đầu tiên ở đây thiệt cụ muốn chết: "Tụi bay nghĩ lại coi, chỗ nào thì trước sau gì mấy chả không tới, chạy ra chi tới xứ này rồi Tết nhất, mô mà ông bà ai rầy cở. Bây giờ muốn về, lấy cái gì làm tiền..."

Tết thứ hai, cụ Lương bỏ hẳn ý định đòi về vì đã có nhiều chuyện mà nghe không sợ cũng không được. "Nhà tụi Hai Làng xập xệ hơn nhà mình mà còn bị tịch thu và cả họ phải xuôi về tới Đôn Dương tự đào nương cất nhà mà ở, thôi thì ở đâu cũng vậy."

Có điều cụ tiếc và nhắc nhiều nhất là khoảnh vườn hoa mà cả đời cụ chăm bón. Cụ nói, nói hoài cho tới hết mùa nắng làm tụi nhỏ cũng động tâm. Mà hơi đâu chiều lòng cụ nổi. Ngày, phân tán đi kiếm cơm và làm công tác, đêm mệt đứt hơi, không đi họp thì ngủ cho lại sức. "Thời buổi này chơi hoa gì nổi, ba ráng chịu cho quen đi..." Thằng con nói.

Vậy mà thằng Mướp đi làm về, khoe rằng gặt được gốc mai già to bằng bắp vế. Đầu mùa mưa, cụ đạp xe một lần đi coi, tuần sau đạp thêm lần nữa có mang theo xẻng sắt và mấy miếng đệm lạt. Trọn một ngày, đào, móc, lột đệm lạt khoanh vòng theo cái phần phân hai đó. Lại còn cái rễ cái nữa chử.

Theo lẽ, như người ta, cụ phải chờ tới đầu mùa mưa năm sau mới trở lại dứt gốc, cây sẽ mạnh và thọ hơn. Đằng này, cụ nhất định phải mang về trong Tết này và "nếu nắng quá, tao lo nước tưới, khỏi phiền tới tụi bay."

Cũng lại phải thằng Mướp, "không có nó thì không có chuyện, mà không có nó thì chuyện này cũng không xong. Thằng vậy mà được ghê." Hôm qua nó nói: "Nội cứ việc đi vô trước, làm được tới đâu thì làm, chiều con đi làm về, con vô tiếp. Xong luôn ngày hôm nay cho rồi, để lằng nhằng thêm, đất càng lúc càng cứng mết lắm..."

Cụ Lương nghĩ "phải mình đóng xong cái thùng sớm, vừa dứt mưa là vô đào liền, khoẻ hơn nhiều." Cụ đâm ra giận cái thằng Ngạc phòng thương nghiệp, đương không mang xác tới biểu phải đan giùm 3,4 chục cái cần xé mây, mà hồi vùn vụt, làm không kịp thở, còn giờ đâu mà đóng cái thùng.

Nhưng bây giờ thì ổn rồi. Cụ Lương ngắm nhía cái xe đạp và tưởng tượng tới buổi chiều tối nay, hai cây đà cột ngang hai chiếc xe đạp, cái thùng cây rút dít được, lủng lẳng, gốc mai già ngạo nghễ trong đó hai ông cháu dắt dứ nhau về tới nhà lúc nào không cần biết, mà vui

là được rồi. Bóng nắng không biết từ lúc nào, phủ ngập đám cây sắn con, nghiêng một ít ra phía lề đường. Cụ Lương tặc lưỡi, chống hai tay gượng đứng dậy. Một chút đã thấy cụ gò lưng đạp từng vòng. Chiếc xe tiếp tục đoạn đường còn lại, nhưng lần này, cụ Lương trông như khoẻ hẳn ra. Cụ nhìn cái bóng của mình chập chờn lúc mờ lúc tỏ bên đường, nghĩ tới những cái rẽ tở suốt một mùa mưa qua, tưa ra và bám đầy tấm đệm lạt suốt một nửa vòng. "Nhất định mình sẽ hạ thổ trong tối nay, mà nhớ là xoay hướng tấm đệm lạt về mặt trời lặn mới tốt..."

Hết cánh đồng tranh, đường bắt đầu có dốc lên, cụ Lương vừa cảm thấy mệt trở lại. Có khu rẫy nhà ai vừa phát ngược trên núi, bên dưới đã dựng xong một cái chòi nhỏ phía trái, chừng nửa công đất đã cuốc xới xong, những luống đất chưa nhuyễn chạy dài dọc theo triền dưới. Đằng đầu, gần căn chòi nhất là ba miếng ương. Cụ Lương quẹo về hướng đó với ý định nghỉ chân một chập nữa. Trong chòi có người. Mới ngó là biết không phải Việt Nam chánh gốc. Cụ Lương lớn giọng:

– Chào chú Hai, mạnh giỏi há!

Người đàn ông ngó ra, chưng hửng:

– Ồ, ờ. Ông Năm đi đâu vậy? Ai mà dè ông Năm tới tận đây lận.

“Danh Phò! Thành cha người Việt gốc Miên đốt than làm rẫy ở đây hồi nào vậy cà!” Cụ Lương dựng xe đạp:

– Chú Phò hả. Tui rảnh rang đi chơi chỗ này chỗ kia vậy mà. Làm rẫy rồi sao, thôi đốt than rồi sao?

– Còn chó. Mà cũng phải làm rẫy nữa. Than bị thu mua rẻ quá, moi một nghỉ làm luôn chắc.

Cụ Lương bước vô chòi:

– Rẻ thì rẻ, làm cũng có ăn vậy!

– Đâu, đâu. Hồng có cây mà đốt đó chó.

– Sao?

– Máy ông lâm sản nói mờ. Thôi cho đốn cây rồi.

Cụ Lương tự động lấy ấm nước rót ra chén của Danh Phò đang uống nửa chừng, chép miệng:

– Thì làm rẫy cũng được.

Danh Phò mở cái nón lá đang úp trên sạp cây lấy bịch thuốc rê ra, vừa thọc tay vô túi quần tìm hộp quẹt, vừa ngáp:

– Làm rẫy cũng mệt, chó bộ.

– Trồng trọt gì chưa?

– Đó, Danh Phò hất mặt ra ba miếng đất ương. Làm sẵn chờ tới mốt, mừng Mười thì ương. Tui ương bông vạn thọ, mồng gà, nở ngày, bán Tết. Có gì ra Giếng rồi bán không hết, mình

cất bán rằm, mừng Một cũng có tiền mua cá mua mắm ...

“Cha này Miên mà cũng biết hết, hồi nào giờ mình tưởng Miên nó ngu...” Cụ Lương ngẫm nghĩ một lúc gật gù:

– Ừ, cũng được. Tui thì khác. Già rồi trồng bông để mà vui thôi.

Thấy Danh Phò nhìn mình, cụ húng chí nói luôn:

– Chú Phò biết không. Chơi bông thì phải chơi cho tới. Ngặt cái là ở đây không có giống tốt. Hường thì toàn hướng lớn cánh mà sậm quá. Cúc thì bỏ lang thang như dưa chuột, lại không có nhiều giống lan, giống mẫu đơn. Thứ nào cũng có một loại, ngó hoài đâm chán. Tui ở nhà cả ngày mà rồi vô phương cách làm một vườn bông cho khoái được ...

Danh Phò bập điếu thuốc hai ba cái, nghiêng người phun nước miếng đánh bẹp một tiếng, nói chậm rãi:

– Tui có biết làm gì mấy thứ đó, trồng khó mà ít ai mua lắm phải không?

– Khó trồng!

– Khó vậy chó ông trồng làm chi cho mệt!

– Chơi! Cụ Lương đâm bực. Chú biết không. Tui đã nói chơi thì phải chơi cho tới. Ở Ba Ngòi, chú mà thấy vườn bông của tui, chú phải biết.

– Bán được nhiều không?

Cụ Lương bắt đầu thấy nóng mặt, lớn giọng hơn:

– Đã bảo trồng chơi, trồng để ngắm. Cái thứ vạn thọ, mồng gà, nở ngày là thứ bông bình dân thôi. Nói luôn chú nghe. Bông có thứ hạng, hạng Vương giả, hạng Quân tử, hạng Bình dân ... đủ thứ hạng ...

Danh Phò ngừng hút thuốc lắng nghe.

– Chú không nghe người ta nói Quân tử chi hoa như liên, Phú hào chi hoa như hồng mai cúc, Vương giả chi hoa như lan huệ mẫu đơn ... bông sen chính thật là bông của người quân tử mà mình làm gì có cái hồ để trồng. Nói làm gì tới vạn thọ, nở ngày, lại còn mồng gà mồng vịt ...

Danh Phò nín khe. Cụ Lương uống một ngụm nước, nhỏ giọng lại:

– Mà còn phải biết cách chơi nữa kia. Ở đây gió máy kỳ cục tui chịu thua chứ ngoài tui, tui độ một thứ gió, ăn nhằm tới loại bông nào. Săn sóc bông thì phải biết thì, biết tiết, mất công lắm ...

Danh Phò chịu thua, không phải vì gió máy kỳ cục mà vì không biết gì về cái liên hệ giữa bông và gió. Cụ Lương có lẽ cũng thấy mình hơi quá lời, nói gượng:

– Thiệt ra thì cũng phải vì miếng ăn mà làm chó thời buổi này, chơi hết nổi. Chú làm như vậy chắc mệt? Rẫy lớn

không?

– Mệt chó! Mà rẫy tui nhỏ hà. Từ mấy cái vồng này tới bụi cây trên kia rồi từ bờ lề đường vô tới suối, đâu khoảng 4 công đất.

– Trên kia của ai? Cụ Lương đưa tay chỉ về hướng triền núi.

– Phía bên này đường trở qua của cha Ba Cảnh, còn phía bên kia của lão Khu.

– Bên đó của lão Khu hả? Cha chết đó cũng làm rẫy nữa hả?

– Sao không lo buôn bán?

– Ý chời! Buôn bán gì nữa thời buổi này. Tui nghe chả tính trồng tiêu mà. Đàng sau rẫy chả, con suối lớn ra, thiếu gì nước ...

Cụ Lương cười mỉm:

– Không dám buôn bán mà dám trồng tiêu, cũng gan thiệt, mai mốt nó thu mua rẻ rề, lỗ tuột quần ... rồi nhập vô nông trường còn mẹ gì nữa...

– Ai biết đâu. Chả bắt đầu khởi công mướn người cuốc đất rồi đó. Tuần rồi đốt, đâu có chín hết rẫy mà cũng cuốc. Cuốc cả tuần nay rồi, từ lề đường cuốc vô, chắc bữa nay nhiều rồi đa... Tui có lên coi mà... Chả mướn hơn 10 người, toàn là tay chiến không...

Đến lượt cụ Lương chưng hửng. “Từ lề đường cuốc vô, mà lại cuốc đất trồng tiêu, cuốc

cả tuần nay rồi...” Cụ Lương bỗng thấy xây xẩm mặt mày. Đất tiêu nó cuốc xuống 4, 5 lười, lấy không chứa một cái rế con, để gì nó chứa lại gốc mai của mình. Trời đất oi, gốc mai sát cạnh đường đi, chỉ cách có năm bảy thước. Tụi nó là tay chiến... còn cái mẹ gì là vương giả chi hoa, phú hào chi hoa...” Cụ Lương mơ hồ nhớ tới khuôn mặt khắc khổ của Hai Làng.

Hồi ở Ba Ngòi, những năm cuộc chiến lên đến độ cao nhất, người ta nghe phong thanh một vài giải pháp hoà hợp hoà giải này nọ. Hai Làng nói lại với cụ những hần học được cất giấu không biết từ hồi nào: “Chú Năm coi, hoà hợp gì rồi thì cũng bị thằng cộng sản qua mặt. Mà hể tụi nó mà qua mặt thì ai cũng chết mẹ cuộc đời.” Cụ nghĩ: “Mình còn bao lâu nữa ở cuộc đời này, lo chi chuyện xa xôi đó. Cho tới cái Tết đầu tiên, cụ Lương vẫn còn có tâm tư này mà. Thằng con thỉnh thoảng nhắc tới Hai Làng sau những lúc than thở về cái khó khăn càng lúc càng nhiều: “Ba coi, ngày qua ngày, con người ta không còn một thứ gì nữa cả. Giờ, nó khuyến khích làm rẫy làm bãi, mai một tổ hợp nông trường... người ta mất từ nhà của tới gốc cây cổ thụ. Ông Hai Làng là dân di cư

hồi năm tư mà, ông biết hết.”

Cụ Lương bắt đầu tin, và tin càng lúc càng nhiều. Có điều, bảy mươi tám tuổi rồi, cố làm vui cho một cái Tết cuối cùng – theo cụ nghĩ – cũng không được toại ý chỗ cụ biết, thời buổi này, gạo không có mà ăn nói chi tới chơi bông chơi hoa.

Cụ Lương xoe bàn tay quơ qua quơ lại, đầu óc trống rỗng. Cụ chỉ thấy trước mặt mình những cuộc đời không còn gì của chính mình, rồi của Danh Phò trong một vài năm tới, của chệt Khu, của Hai Làng ở ngoài kia, của tụi nhỏ ở trong này...

Cụ Lương dựa lưng vào cột nhà. Thở hắt ra một cái thật mạnh. Danh Phò không hiểu gì nhưng thấy cụ Lương có vẻ mệt mà dựa vào cột, y nói:

– Ông Năm lên sạp này nằm nghỉ lưng một chút đi, đừng dựa vô cây cột đó. Săn xốt đó, một lát nó ngứa lột da lưng...

Lâu lắm, cụ Lương im lặng, không thiết gì nữa cả. Cụ nhìn thoáng Danh Phò một cái thì quay ra đường độ chừng xem từ chỗ này, có thể thấy được ngoài đó không, nếu thằng Mướp đạp xe ngang qua.

Mặt trời đang dần xế về Tây rồi.

VH

Xin Đừng Quên Tôi

“Tù Nhân Lương Tâm” (POC: Prisoner of Conscience), thuật ngữ được Peter Benenson đưa ra vào những năm 1960 để cập đến bất kỳ cá nhân nào bị giam cầm vì niềm tin chính trị, tôn giáo hoặc vì lương tâm, nguồn gốc dân tộc, giới tính, màu da, ngôn ngữ, nguồn gốc quốc gia hoặc xã hội...

Cộng sản Việt Nam đang có hàng trăm tù nhân như thế, họ có thể bị bỏ tù vì bất cứ lý do nào, thậm chí chưa kịp có tên trong định nghĩa của Peter Benenson, như dạy học sinh hát một bài nhạc thể hiện lòng yêu nước trong trường hợp thầy giáo Nguyễn Năng Tĩnh...

Võ Tiệt

Sinh năm 1952

Bị bắt: 05-02-2012

Án tù: 16 năm.

Vương Tân Sơn

Sinh năm 1953

Bị bắt: 10-02-2012

Án tù: 17 năm.

Doan Van Cu

Sinh năm 1962

Bị bắt: 10-02-2012

Án tù: 14 năm.

khi cần....

các loại dịch vụ

share phōng

bán nhā

sang tiệm

v.v.....

địa chỉ bạn có thể tin cậy

<https://baotreaoovat.com>

điều kiện

Chàng trai tỏ tình với cô gái xinh đẹp nọ.
Cô đồng ý nói:

- Khi nào, trong garage nhà anh có một chiếc Rolls-Royce, trong vườn nhà anh có bể bơi 100 mét vuông, và một căn nhà 3 tầng lầu thì hẵng nói chuyện với em nhé.

Chàng trai rầu rĩ bỏ đi.

Vài ngày sau, anh ta quay trở lại:

- Anh đã có những thứ em muốn. Anh đã cho đi chiếc Gulfstream G650ER để thay vào garage chiếc Rolls-Royce. Anh cũng thuê người lấp hồ bơi 2,000 mét vuông, chừa lại đúng 100 mét vuông. Và anh đã có căn nhà 3 tầng như em muốn, sau khi nhân công đã hoàn tất đục bỏ bớt 2 tầng...

Em bằng lòng làm vợ anh nhé!

THẠCH GIANG (sưu tầm)

BẢO HUÂN

giải quyết

Hai người bạn cùng xóm gặp nhau, một người hỏi:

- Chiếc xe anh sửa được chưa?
- Có hư gì đâu!
- Bữa anh bảo máy kêu điếc tai mà?
- Bữa nay hết rồi.
- Anh sửa chỗ nào vậy?
- Không sửa gì cả. Tôi đưa bà vợ lên băng trước ngồi.

VIỆT ANH (phỏng dịch)

BẢO HUÂN